

สัญญาเลขที่ RDG 5210030

โครงการ “มโนทัศน์ทางการเมืองของรัฐพม่าบนพื้นที่สี่รัฐบาลทหาร”

ชุดโครงการวิจัย “ประเทศพม่าศึกษา”

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย
ฝ่ายนโยบายชาติและความสัมพันธ์ข้ามชาติ

โดย
ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิรัช นิยมธรรม

บทคัดย่อ

การวิจัยในหัวข้อ “มโนทัศน์ทางการเมืองของรัฐพม่าบนพื้นที่สี่รัฐบาลทหาร” อยู่ภายใต้ชุดโครงการ “ประเทศพม่าศึกษา” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระบบคิดหรือแนวคิดทางการเมืองของรัฐพม่าโดยวิเคราะห์เนื้อหาของตัวบทประเภท “ความเรียงเพื่อชาติ” ของนักเขียนพม่าตามที่คัดสรรมาจากสิ่งพิมพ์รัฐในช่วงสองทศวรรษ (ค.ศ. 1988-2008) วิธีวิทยาที่ใช้ในการวิจัยคือการวิเคราะห์ตัวบทตามแนวคิดแบบสร้างนิยมเพื่อค้นหานัยสำคัญทางการเมืองและการประกอบสร้างตัวบทของสี่รัฐบาลพม่าภายใต้การกำกับของรัฐบาลทหาร

ผลการวิจัยพบว่า รัฐบาลพม่าพยายามสร้างปฏิบัติการจิตวิทยาเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของชาติทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม 12 ข้อ และปูทางให้ระบอบประชาธิปไตยแบบมีวินัยได้รับความเห็นชอบจากมวลชนรัฐ ในการนี้ รัฐบาลได้สร้างและตอกย้ำวาทกรรมความทันสมัยที่ว่า สันติภาพมาก่อนการพัฒนา การพัฒนาสำคัญกว่าการเมือง และการเมืองเพื่อประชาชนอยู่เหนือการเมืองเพื่อพรรค โดยส่งเสริมการผลิตตัวบทความเรียงเพื่อชาติด้วยองค์ประกอบ 3 ส่วน ได้แก่ ผู้กระทำ ปฏิบัติการ และเป้าหมาย กล่าวคือ รัฐบาลสร้างนัยสำคัญว่ากองทัพต้องนำการเมือง กลุ่มผู้เชี่ยวชาญทำหน้าที่ชำระความทรงจำเพื่อปรับแต่งอดีตให้แก่กองทัพ และกลุ่มผู้ชำนาญเสนอนาฏกรรมเพื่อสร้างภาพลักษณ์ให้แก่กองทัพ

ในทางโครงสร้าง ตัวบทความเรียงเพื่อชาติประกอบด้วยมโนทัศน์หลัก 3 ชุด ได้แก่ ประวัติศาสตร์ชาติ แนวทางการเมือง และผู้นำประเทศ กล่าวคือ มโนทัศน์ประวัติศาสตร์ชาติ ประกอบด้วยมรดกชาติ (ปฐมมนุษย์ ทรัพยากร สหชนชาติ และราชอาณาจักร) กับภัยของชาติ (เจ้าอาณานิคมอังกฤษ ฟาสซิสต์ญี่ปุ่น จีนขาว จักรวรรดิอเมริกา และมหาไถ่ยะยา) มโนทัศน์แนวทางการเมืองประกอบด้วยการเมืองเก่า (ประชาธิปไตยแบบรัฐสภา และประชาธิปไตยแบบสังคมนิยม) กับการเมืองใหม่ (ประชาธิปไตยแบบมีวินัย) และมโนทัศน์ผู้นำประเทศประกอบด้วยผู้นำดี (ยอดนักรบ กองทัพแห่งชาติ และมวลชนรัฐ-USDA) กับผู้นำเลว (นักการเมือง กลุ่มชนชาตินิยม พรรค-BCP และพรรค-NLD) ส่วนในทางปฏิบัติ มโนทัศน์ดังกล่าวถูกสี่รัฐบาลพม่าเลือกมาประกอบสร้างเป็นตัวบทเพื่อให้เกิดมโนภาพสำคัญ 4 แบบ ได้แก่ มโนภาพบทเรียน-บทเลือก-บทสรุป มโนภาพอดีต-ปัจจุบัน มโนภาพเอกราช-เอกภาพ-อธิปไตย และมโนภาพความหวัง-ความเสื่อม โดยอาจสรุปเป็นแก่นสาระได้ว่า “โดยอาศัยบทเรียนทางประวัติศาสตร์ (ก่อน 1988) อันนำมาสู่บทสรุปในปัจจุบัน (หลัง 1988) ประชาชน (มวลชนรัฐและกลุ่ม/พรรคการเมือง) จำยอมมอบอำนาจให้กองทัพ เพื่อให้กองทัพสร้างคน

และคัดสรรผู้นำในอุดมคติมาปกครองประเทศด้วยระบอบการเมืองที่สมสมัยและนำพาประเทศไปสู่ความทันสมัย นั่นคือ ประชาชน (มวลชนรัฐ) จะไม่ยอมมอบอำนาจให้กลุ่ม/พรรคการเมืองโดยลำพัง เพราะอาจนำไปสู่ความไร้เอกภาพ การสิ้นอธิปไตย และการเสียเอกราชในที่สุด” มโนภาพดังกล่าวได้ผ่านการกระบวนการตอกย้ำจนฝังรากเป็นสำนึกทางการเมืองสำหรับพรรคการเมืองในกำกับของกองทัพแห่งชาติ หรือ USDP

ข้อสังเกตมีว่ามโนทัศน์ทางการเมืองของพม่าที่มีหัวใจอยู่ที่ความมั่นคงอันอาจเชื่อมโยงถึงรัฐไทยในประเด็นละเอียดอ่อน อาทิ การรุกรานอธิปไตยทางเส้นเขตแดน การวิพากษ์อุดมการณ์ทางการเมืองที่ต่างกัน และการถูกดึงให้ไปเกี่ยวข้องกับการเมืองภายในพม่า ดังนั้น ฝ่ายไทยจึงควรคำนึงถึงเหตุปัจจัยที่อาจนำมาสู่ความขัดแย้งระหว่างรัฐต่อรัฐ อาทิ การพึ่งพาทรัพยากรจากพม่าอย่างไม่เป็นธรรม การคุกคามหรือเอาเปรียบจากระบบทุนนิยมเสรีของไทย การวิพากษ์วิจารณ์กองทัพพม่าหรือเผด็จการทหาร และการเคลื่อนไหวทางการเมืองของกลุ่มต่อต้านรัฐบาลพม่า เป็นต้น

Abstract

Research on the "Political concepts of Myanmar regime in its military state media" is undertaken under the project of Myanmar Country Focus supported by Thailand Research Fund. The purpose of this research is to study political thought and practice of Myanmar regime by deciphering the hidden meaning in Myanmar written texts, inclusively called *essays for the sake of nation*, selected from the publications in the last two decades during 1988 – 2008. In order to unfold the political signification and textual construction under the supervision of Myanmar military government, the methodology used in this study is a hermeneutic interpretive approach based on Constructionism, a sociological theory of knowledge.

The results showed that Myanmar authorities are trying to practice mass psychology in order to achieve the declared twelve national politic, economic and social goals, paving the way for discipline democracy, by creating and underlining discourses of modernization as saying: peace comes before development, development is more important than politics and national politics is above party politics. The essays for the sake of nation are manufactured with 3 underlying components; namely actor, action and goal, to reach the conclusion that the regime creates political significance for the army, official experts adjust national memoirs to serve to the army, and subordinated authors provide dramatic images to the army accordingly.

Structurally, the essays reveal three main categorial and oppositional concepts, namely national history, political approach and national leader. That is, national history consists contrastively of the national heritage (first mankind, natural resource, multi-nationalities and ancient kingdom) and national enemies (British colonies, Japanese fascist, white Chinese, American empire and pan-Thaiism). The political approach consists contrastively of old politics (parliamentary democracy and socialist democracy) and new politics (discipline democracy). The national leader consists contrastively of good leader (national hero, national army and USDA)

and bad leader (politician, racialism, BCP and NLD). Practically, such concepts, insinuated in state media, enforce at least 4 aspects of perception among masses; that is, lesson-selection-conclusion; past-present; independence-unity-sovereign; and hope-ebb. It can be concluded that "through the lessons of history (before 1988), leading to the current conclusion (after 1988), national people (masses and political parties) had entrusted authority to the national army in selecting the ideal leader to rule the country in a suitable time and lead their country to modernization. That means the people of all nationalities (masses) would not authorize a group / political party alone for fear that they may lead the country to no unity, end of sovereignty and loss of independence in the end. So far, such constructed concepts and derived perception have been emphasizing the military-led political doctrine for USDA under the supervision of the Myanmar regime and the armed forces.

Note that the political concepts stress excessively on national security, which may be linked to sensitive issues between Thailand and Myanmar, such as the invasion of sovereign territory, critique due to different political ideology and conflicts relevant to political issues inside Myanmar. Therefore, some factors that may lead to such conflicts between the two states are to be carefully considered, such as unfair dependence on Myanmar resources, threat or advantage of neo-capitalism, criticism of Myanmar military junta and political movements in Thailand against Myanmar regime.

สารบัญ

บทคัดย่อ	i
0. ความนำ	1
1. ความเป็นมา	1
2. การสร้างมโนทัศน์ทางการเมือง	5
2.1 การสร้างนัยสำคัญ	7
2.2 การชำระความทรงจำ	11
2.3 การนำเสนอนาฏกรรมรัฐ	14
การใช้วัฒนธรรม	14
การจัดกิจกรรมศาสนา	15
การจัดกิจกรรมความรู้	16
การจัดกิจกรรมสังคม	16
3. แนวคิดในการวิเคราะห์มโนทัศน์	17
4. มโนทัศน์การเมืองพม่าในทางโครงสร้าง	21
4.1 มโนทัศน์ประวัติศาสตร์ชาติ: มรดกชาติ-ภัยของชาติ	23
4.1.1 ปฐมมนุษย์	24
4.1.2 ทรัพยากร	26
4.1.3 สหชนชาติ	28
4.1.4 ราชอาณาจักร	30
4.1.5 เจ้าอาณานิคมอังกฤษ	31
4.1.6 ฟาสซิสต์ญี่ปุ่น	34
4.1.7 จีนขาว	35
4.1.8 จักรวรรดิอเมริกา	36
4.1.9 มหาไถดะยา	38
4.2 มโนทัศน์แนวทางการเมือง: การเมืองเก่า-การเมืองใหม่	42
4.2.1 ประชาธิปไตยแบบรัฐสภา	42
4.2.2 ประชาธิปไตยแบบสังคมนิยม	44
4.2.3 ประชาธิปไตยแบบมีวินัย	46
สหภาพ	48

พหุพรรค	50
กลไกตลาด	50
กองทัพ	52
รัฐธรรมนูญ	53
การพัฒนา	55
สันติภาพ	56
4.3 มโนทัศน์ผู้นำประเทศ: ผู้นำดี-ผู้นำเลว	57
4.3.1 ยอดนักรบ	58
4.3.2 กองทัพแห่งชาติ	63
4.3.3 มวลชนรัฐ USDA	67
4.3.4 นักการเมือง	70
4.3.5 กลุ่มชนชาตินิยม	71
4.3.6 พรรค BCP	77
4.3.7 พรรค NLD	80
5. มโนทัศน์การเมืองพม่าในทางปฏิบัติ	84
5.1 มโนภาพของตัวบทบนสื่อรัฐพม่า	84
5.2 วาทกรรมความทันสมัยในบริบทรัฐทหาร	90
6. บทสรุป	96
7. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย	99
บรรณานุกรม	102

ที่ฉายภาพความล้มเหลวภายใต้ระบอบการปกครองแบบสังคมนิยม ส่วนการที่รัฐไทยพลอยมองรัฐพม่าเป็น “รัฐฤษี” นั้น อาจถือเป็นอีกภาพหนึ่งที่เกิดจากวาทกรรม “การพัฒนา” ตามกระแสตะวันตก กระบวนทัศน์เช่นนี้มีต่างจากที่ไทยเคยปลูกฝังการมองพม่าว่าเป็น “ชาติศัตรู” จากวาทกรรม “ชาตินิยม” ที่เข้มข้นในสมัยจอมพล ป. พิบูลสงคราม ผลของวาทกรรมชาตินิยมและวาทกรรมการพัฒนาในช่วงหลัง ได้สร้าง “มายาภาพ” ขึ้นในสำนึกไทยต่อรัฐพม่าอย่างดูแคลน-ชิงชัง จนกลายเป็นภาวะของรัฐไทยและสังคมไทยเอง เมื่อคราต้องหันไปสร้างความสัมพันธ์อันดีกับรัฐพม่าด้วยหลักประโยชน์นิยม และการที่ภาวะความเป็นไปในพมานั้นพรมั่ว สังคมไทยจึงควรสร้างชุดความรู้ใหม่จากมิติภายในพม่า เพื่อปรับโลกทัศน์ไทยให้เข้าใจพม่าในฐานะประเทศเพื่อนบ้านหนึ่งที่ต้องใกล้ชิดกว่าแต่ก่อน

หากมองพม่าในมิติประวัติศาสตร์การเมือง รัฐนาวาพม่าในช่วง ค.ศ. 1948 – 1988 นั้น ดูระวางระว่างและพยายามลอยล่องให้พ้นเกลียวคลื่นแห่งสงครามเย็นระหว่างสองขั้วมหาอำนาจ และเป็น 40 ปีของพม่าแห่งการทดสอบรูปแบบการปกครอง 2 ระบบ คือ ระบอบประชาธิปไตยแบบรัฐสภา (ค.ศ. 1948-1962) กับระบอบแนวทางสังคมนิยมวิถิพม่า (ค.ศ. 1962 – 1988) ² ความแตกต่างระหว่าง 2 ระบบนั้น ถือเป็นความแปรเปลี่ยนอันรุนแรงภายในรัฐพม่า โดยเฉพาะทางการเมืองและเศรษฐกิจ อีกทั้งตัวบททางประวัติศาสตร์ชาติของพม่าเองก็มักยอมรับเองว่าได้ประสบกับปัญหาภายใน แต่ก็อ้างเพียงว่าเป็นผลมาจากความเห็นต่างทางอุดมการณ์การเมือง ความแตกต่างทางเชื้อชาติ และการแทรกแซงจากภายนอกเป็นปัจจัยหลัก พลวัตการเมืองพม่าที่ผ่านมามาอาจตัดแบ่งได้เป็น 3 ช่วงเวลา ดังนี้

ช่วงแรก (ค.ศ. 1948-1962) เป็นช่วง 14 ปีแรกของการเป็นรัฐชาติเอกราช การเมืองพม่ามีความผันผวน เพราะสถานการณ์ทางการเมืองภายในประเทศมีสภาวะสุ่มเสี่ยงต่อความมั่นคงและความเป็นเอกภาพ อาทิ การเกิด “กบฏหลากสี” อันเนื่องมาจากปัญหาทางเชื้อชาติและอุดมการณ์ทางการเมือง, การเกิด “ภาวะทางตันของระบอบรัฐสภา” เพราะมีอาจเป็นกลไกที่มีประสิทธิภาพในการรักษาเอกภาพ และการเกิด “ภาวะโลกไร้สมดุลในวิกฤตสงครามเย็น” ซึ่งรัฐพม่าหวังเกรงว่าจะกระทบอธิปไตยของชาติ สภาพการณ์ดังกล่าว ได้ส่งผลให้กองทัพพม่าเข้ามากุมอำนาจทางการเมือง

ช่วงที่สอง (ค.ศ. 1962-1988) เป็นช่วง 26 ปีหลังจากที่กองทัพแห่งชาติของพม่าได้อาศัยเงื่อนไขดังกล่าวเข้ามามีบทบาทนำทางการเมืองของประเทศนับแต่ปี ค.ศ. 1962 ในช่วงนี้ รัฐพม่าได้หันเหจากการเมืองแบบประชาธิปไตยพหุพรรค มาสู่ระบอบการเมืองเศรษฐกิจ

² โครงการวิจัยนี้ จะขอเรียกอีกชื่อว่า ประชาธิปไตยแบบสังคมนิยม กล่าวในหัวข้อ 4.2 มโนทัศน์แนวทางการเมือง

ชาติอังกฤษและม็ฟลิ่ง 12) ยกระดับด้านสุขภาพอนามัยและการศึกษาของชนในชาติขึ้นสู่มาตรฐาน

เป้าหมายทั้ง 12 ประการนี้ เป็นเสมือนมรรคาสู่ “ความทันสมัย” ของรัฐพม่า โดยสื่อรัฐพม่า⁴ จะผลิตตัวบทที่บรรจุมาร “ความทันสมัย” ตามที่ปรากฏขึ้นในทุกพื้นที่ของประเทศ เพื่อให้ประชาชนได้รับรู้ในเชิงสัญลักษณ์ สื่อรัฐพม่าจึงเป็นพื้นที่แสดงนาฏกรรมรัฐ (state drama) หรือ “เวทีละครแห่งรัฐ” นาฏกรรมรัฐที่พบเห็นผ่านสื่ออยู่เสมอมา ได้แก่ การแสดงพลังมวลชนในการกำกับของรัฐ ภารกิจของกองทัพและรัฐบาลทหาร และการพัฒนาสิ่งปลูกสร้างอันหลากหลาย อย่างไรก็ตาม วาทกรรม “ความทันสมัย” นั้นสื่อสภาพของปัญหาที่สั่งสมมาแต่อดีต และฉายภาพแห่งอนาคตที่พม่าวาดหวัง ดังพบว่าในช่วง 2 ทศวรรษที่ผ่านมา รัฐพยายามอย่างยิ่งที่จะให้ภาคปฏิบัติแห่ง “ความทันสมัย” นั้นเข้าสู่สายตาประชาชนอยู่ตลอด ในรูปแบบของข่าวสาร สุนทรพจน์ คำขวัญ ความเรียง⁵ บทเพลง ภาพยนตร์ การ์ตูน และนาฏลีลา เป็นอาทิ ส่วนรูปธรรมของความทันสมัยนั้น ส่วนหนึ่งได้แก่ สถานศึกษา โรงพยาบาล สะพาน ทางหลวง ทางรถไฟ สนามบิน อ่างเก็บน้ำ และโดยเฉพาะอย่างยิ่งเมืองราชธานีแห่งใหม่ ณ ใจกลางของประเทศ นอกจากนี้ รัฐพม่ายังกำหนดเส้นทางประชาธิปไตยที่รัฐประกาศว่าจะนำประเทศพม่าสู่ “ความทันสมัย” นั่นคือ รัฐธรรมนูญฉบับประชาธิปไตยแบบมีวินัยที่เพิ่งผ่านประชามติ เมื่อปี ค.ศ. 2008

ผู้วิจัยเห็นว่าพื้นที่สื่อของรัฐพม่าในลักษณะโฆษณาการผ่านตัวบทและวาทกรรม จะช่วยเผยแผ่แนวคิดทางการเมืองของพม่าในอีกมิติหนึ่ง และยังเป็นการทำความเข้าใจกระบวนการสร้างเนื้อหาข่าวสารของสื่อรัฐพม่า รวมถึงแนวทางในการสร้างตัวบทโดยมวลชนของรัฐที่คอยพิทักษ์รัฐบาลทหาร นอกจากนี้ ยังช่วยให้เห็นกลวิธีโฆษณาการของรัฐบาลทหารในการรักษาอำนาจ จนสามารถกำหนดความชอบธรรมไว้ในรัฐธรรมนูญฉบับใหม่เพื่อให้กองทัพแห่งชาติรักษาทบหนาทำทางการเมือง และสร้าง “ความทันสมัย” ในวิถีตนตามที่รัฐบาลทหารประกาศอยู่เสมอ อย่างไรก็ตาม การเมืองในมุมมองของรัฐพม่านั้นมีความแตกต่างไปจากการรับรู้ของโลกภายนอกค่อนข้างมาก (อย่างน้อยก็ในสังคมข่าวสารของไทย) และงานวิจัยนี้ก็ได้เสนอข้อยุติไปในทางใดทางหนึ่ง ดังนั้น มโนทัศน์ทางการเมืองในที่นี้จึงควรถือให้เป็นเพียง “หน่วยความจริง” ที่สัมพันธ์ (relative) กับวัฒนธรรมทางการเมืองของ

⁴ หมายถึง สื่อของรัฐบาลทหาร ในช่วงปี ค.ศ. 1988-2008

⁵ ผู้วิจัยสนใจใช้คำนี้ แทนที่จะใช้ว่าบทความ เพราะตัวบทประเภทนี้จะมีเนื้อหาและรูปแบบภาษาอยู่ในกรอบวาทกรรมรัฐ ดังนั้น ผู้ประพันธ์ตัวบทจึงไม่ถือว่าเป็นปัจเจกชน แต่เป็นเพียงผู้นำเสนอหรือแสดงแนวคิดของรัฐเท่านั้น

กองทัพพม่า และเป็นแค่ “กรอบกำหนด” หรือ “ไวยากรณ์” ในการนำเสนอทัศนคติทางการเมืองที่สื่อรัฐพม่าจะต้องรับรู้และพยายามเข้าใจ

2. การสร้างมโนทัศน์ทางการเมือง

ในการนำเสนอ “ความจริง” ที่ว่านั้น รัฐบาลทหารจะกำกับสื่ออย่างเข้มงวดเพื่อให้อยู่ในกรอบนโยบายของรัฐ ดังนั้น ข้อมูล ข่าวสาร หรือ ทัศนคติ จะต้องได้รับการกลั่นกรองตั้งแต่ต้นทางผลิต หากเป็นเหตุการณ์หรือปรากฏการณ์ที่เป็นประเด็นทางการเมือง สื่อรัฐพม่าจะอาศัยการเรียบเรียงเนื้อหาที่เกี่ยวข้องด้วยการตีความที่จะเป็นประโยชน์ต่อภาพลักษณ์ของรัฐบาลทหาร ไม่ว่าจะเป็นการแถลงข่าวหรือการโต้ตอบคำวิจารณ์ ดังนั้น ข่าวหรือประเด็นทางการเมืองจึงถูกปรุงแต่งไปในทิศทางที่ฝ่ายรัฐเห็นว่า “สร้างสรรค์” , “ไม่คุกคามความสงบสุข” หรือ “ไม่สร้างความแตกแยก” ส่วนช่องทางที่ใช้เผยแพร่ข่าวสารนั้นจะได้แก่ วิทยู โทททัศน์ หนังสือพิมพ์ วารสาร อินเทอร์เน็ต ตลอดจนการผลิตเป็นหนังสือ คู่มือ และตำราเรียน สื่อรัฐพม่าจะมีหน้าที่ประชาสัมพันธ์นโยบาย กิจกรรม และผลงานของรัฐบาลอย่างต่อเนื่อง เนื้อหามักเกี่ยวกับภารกิจของผู้นำในทุกด้าน อาทิ การพัฒนาประเทศ การสร้างความปรองดองภารกิจประจำของรัฐบาล ตลอดจนกิจกรรมทางศาสนาและประเพณี ดังนั้น ในการเดินเรื่อง (plot) เพื่อสร้างตัวตนของสื่อรัฐพม่า จะพบว่าผู้นำต้องเป็นตัวแสดงหลัก (main character) ส่วนการแสดงหลัก (main action) ก็ต้องเป็นกิจกรรมของรัฐ ดังนั้น สื่อรัฐพม่าจึงมักถูกมองว่าทำหน้าที่โฆษณาชวนเชื่อ และชาวพม่าก็นิยมเรียกข่าวประเภทนี้ว่า ข่าวรัฐบาล (❖◻❧❧❖)(●●❧❧❖) และเรียกปฏิบัติการนี้ว่า การโฆษณาชวนเชื่อ (≡er○M≡❧❧) หรือ “propaganda”

ตัวตนที่สื่อรัฐพม่าผลิตนั้นต่างมีเป้าหมายเพื่อสร้างการรับรู้และความเข้าใจในนโยบายและภารกิจของรัฐบาลทหาร ซึ่งอาจจำแนกแนวทางในการนำเสนอตัวตนออกเป็น 5 แนวทาง ได้แก่ 1) **แนวทางสร้างความเข้าใจ** อาทิ กิจกรรมทางเศรษฐกิจแบบกลไกตลาดที่เปิดโอกาสให้เอกชนมีส่วนร่วม การเรียกร้องให้ชนกลุ่มน้อยยุติการสู้รบแล้วหันมาร่วมมือกับรัฐบาล การสนับสนุนให้กองทัพมีบทบาททางการเมือง และการลงประชามติรับร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ 2) **แนวทางสร้างการรับรู้** อาทิ ผลงานของรัฐบาลในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ภารกิจของคณะผู้นำในพื้นที่พัฒนา ความสัมพันธ์อันดีกับต่างประเทศ และการทำบุญอุทิศศาสนา 3) **แนวทางรณรงค์ให้มีส่วนร่วม** อาทิ กิจกรรมทางศาสนาประเพณีของประชาชน (การทำบุญบริจาค การสร้างและบูรณปฏิสังขรณ์วัดเจดีย์ การส่งเสริมการศึกษาของสงฆ์) และกิจกรรมส่งเสริมความรักชาติ (การจัดประกวดความเรียงเยาวชน การ

ประกวดผลงานศิลปะทางประเพณีและประวัติศาสตร์ การประกวดภาพถ่ายที่สะท้อนความเจริญของประเทศ และการจัดประกวดนาฏศิลป์พม่า) 4) *แนวทางสร้างความเป็นกันเอง* ระหว่างชาวพม่าเป็นบทเพลง ภาพยนตร์ วรรณกรรม และการแสดง เช่น เพลงเพื่อชาติ มิวสิควิดีโอ สรรเสริญโครงการพัฒนาของรัฐ ภาพยนตร์อิงประวัติศาสตร์ นิยายอิงประวัติศาสตร์ และการแสดงจำลองราชพิธีโบราณ⁶ 5) *แนวทางป้องกัน* ได้แก่ การประณามพรรค NLD นางอองซานซูจี และกองกำลังชนกลุ่มน้อยที่ยังต่อสู้กับรัฐบาล รวมถึงการตอบโต้สื่อต่างชาติที่กล่าวโจมตีและกดดันรัฐบาลทหาร

ตลอดสองทศวรรษที่ผ่านมา (ค.ศ. 1988-2008) พบว่ารัฐบาลทหารอาศัยสื่อของรัฐในทุกรูปแบบเพื่อทำหน้าที่ด้านโฆษณาการทางการเมืองมาอย่างต่อเนื่อง โดยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประเด็นแนวคิดทางการเมืองนั้นแทบไม่เปลี่ยนแปลงในตลอด 20 ปี อีกทั้งมีการนำเสนอเนื้อหาแบบเดิมหรือแนวเดิมวนซ้ำอยู่ตลอดเวลา จึงอาจกล่าวได้ว่ารัฐบาลทหารอาศัยการโฆษณาชวนเชื่อเพื่อตอกย้ำอุดมการณ์ของกองทัพ และยืนยันบทบาทของกองทัพในการเมือง โดยผลิตซ้ำความคิดเพื่อให้มีทัศนคติทางการเมืองแนวนี้ตกผลึกจนเป็นกรอบกับสื่อรัฐพม่าได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งอาจสรุปเป็นแนวปฏิบัติได้ 3 ขั้นตอน เริ่มจากรัฐบาลทหาร (กลุ่ม power) สั่งสร้างนัยสำคัญของกองทัพต่อบทบาททางการเมือง จากนั้นนักวิชาการหรือผู้เชี่ยวชาญ (กลุ่ม expert) จะคอยชำระความทรงจำเพื่อปรับแต่งอดีตให้กองทัพมีภาพลักษณ์โดดเด่นในพื้นที่ประวัติศาสตร์ชาติ และสุดท้ายผู้ชำนาญตัวบทหรือนักประพันธ์ (กลุ่ม author) จะนำภาพลักษณ์นั้นมาแปลงเป็นตัวบทหรือนาฏกรรม ดังอาจสรุปได้ดังนี้

ผู้กระทำ	รัฐบาลทหาร	ผู้เชี่ยวชาญ	ผู้ชำนาญ
ปฏิบัติการ	สร้างนัยสำคัญ	ชำระความทรงจำ	เสนอนาฏกรรม
เป้าหมาย	ให้กองทัพนำการเมือง	ปรับแต่งอดีตให้กองทัพ	สร้างภาพลักษณ์กองทัพ

รายละเอียดต่อไปนี้เป็นตัวอย่างของการสร้างมโนทัศน์ที่มักปรากฏอยู่เสมอบนพื้นที่ของสื่อรัฐพม่าในช่วง 2 ทศวรรษ คือระหว่าง ค.ศ. 1988 ถึง ค.ศ. 2008

⁶ อาทิ การแสดงขบวนทัพพม่า จัดในปี ค.ศ. 1996 ซึ่งรัฐบาลทหารประกาศเป็นปีแห่งการท่องเที่ยวพม่า

นับว่าสื่อรัฐพม่าได้สร้างนัยสำคัญทางการเมืองแก่กองทัพแห่งชาติเพื่อให้ถือเป็นสถาบันเดียวอันจะเป็นที่พึ่งหลักของชาติและประชาชน โดยประกาศว่ากองทัพมีความชอบธรรม เป็นที่พึ่งสุดท้ายของประชาชน ทำทุกอย่างเพื่อให้ประเทศสงบสันติและมีความเจริญ ประชาชนจึงขาดกองทัพไม่ได้ และกองทัพจะไม่ฟังเสียงเรียกร้องจากโลกภายนอกหรือสมุนต่างชาติ

อ่างบทกวีขของคูมิ่ง (𐄂𐄃𐄄𐄅𐄆𐄇𐄈𐄉𐄊𐄋𐄌𐄍) และคูชะ
 (𐄎𐄏𐄐𐄑𐄒𐄓𐄔𐄕𐄖𐄗𐄘𐄙𐄚𐄛) ที่พรรณนาการต่อสู้กับกองทัพอังกฤษของ
 มหาพันธุละจนได้ชัยชนะที่ปานวา (𐄜𐄝𐄞𐄟𐄠𐄡) และต่อคี่นยังได้อ่างข้อเขียนของฝรั่งผู้
 หนึ่งว่า “พอชาวกาลากัตตาและจิตตะกองรู้ว่าพม่ายึดปานวาได้ จึงต่างตระหนกแตกตื่น แม้
 กองทัพอังกฤษก็วันหวาด”; อ่างคำพูดให้เป็นแบบอย่างแก่นักรบว่า “ยอมตายเสียดีกว่า ไม่
 ข อ อ ยู่ เ ปี น ท า ส ใ ค ร ”
 (𐄛𐄜𐄝𐄞𐄟𐄠𐄡𐄢𐄣𐄤𐄥𐄦𐄧𐄨𐄩𐄪𐄫𐄬𐄭𐄮𐄯𐄰𐄱𐄲𐄳𐄴𐄵𐄶𐄷𐄸𐄹𐄺𐄻𐄼𐄽𐄾𐄿) ; อ่างบทกวีเต
 ถับ (𐄿𐅀𐅁𐅂𐅃𐅄𐅅) ในสมัยอาณาจักรม เขียนโดย อโชะตาน ชยาแผ่
 (𐅆𐅇𐅈𐅉𐅊𐅋𐅌𐅍𐅎𐅏𐅐𐅑𐅒𐅓𐅔𐅕𐅖𐅗𐅘𐅙𐅚𐅛) ที่เขียนตำหนิคคนพม่าที่ไม่รักชาติและยกย่อง
 ต่างชาติไว้ว่า “พม่าไร้วินัย ฉัตรชัยจึงสูญ เกาะนั่งร้านใหม่ คนปะลี้ชี้ค้คลอก หลบเสีงราวปิมิจ
 เจ้าที่มไปเกิดเป็นสุนัข”¹⁶ ส่วนผลงานที่สร้างสำนึกรักชาติบ้านเมืองโดยนักประพันธ์ในสมัย
 ปลายอาณาจักรมก็ถูกอ้างถึง อาทิ โกดอมาย (𐅜𐅝𐅞𐅟𐅠𐅡𐅢𐅣𐅤𐅥𐅦𐅧𐅨𐅩𐅪𐅫𐅬𐅭𐅮𐅯𐅰𐅱𐅲𐅳𐅴𐅵𐅶𐅷𐅸𐅹𐅺𐅻𐅼𐅽𐅾𐅿)
 นักเขียนผู้มีบทบาทด้านสันติภาพ; คูหม่องจี
 (𐆀𐆁𐆂𐆃𐆄𐆅𐆆𐆇𐆈𐆉𐆊𐆋𐆌𐆍𐆎𐆏𐆐𐆑𐆒𐆓𐆔𐆕𐆖𐆗𐆘𐆙𐆚𐆛) ผู้เขียนนวนิยายตะเบ็งชเวตี
 (𐆜𐆝𐆞𐆟𐆠𐆡𐆢𐆣𐆤𐆥𐆦𐆧𐆨𐆩𐆪𐆫𐆬𐆭𐆮𐆯𐆰𐆱𐆲𐆳𐆴𐆵𐆶𐆷𐆸𐆹𐆺𐆻𐆼𐆽𐆾𐆿) ; คูเตงหม่อง (𐇀𐇁𐇂𐇃𐇄𐇅𐇆𐇇𐇈𐇉𐇊𐇋𐇌𐇍𐇎𐇏𐇐𐇑𐇒𐇓𐇔𐇕𐇖𐇗𐇘𐇙𐇚𐇛) ผู้เขียน
 ก ล้า เ มี ย น ม า (𐇜𐇝𐇞𐇟𐇠𐇡𐇢𐇣𐇤𐇥𐇦𐇧𐇨𐇩𐇪𐇫𐇬𐇭𐇮𐇯𐇰𐇱𐇲𐇳𐇴𐇵𐇶𐇷𐇸𐇹𐇺𐇻𐇼𐇽𐇾𐇿) และ สี่ ย อ ด ชุ น คี ก
 (𐈀𐈁𐈂𐈃𐈄𐈅𐈆𐈇𐈈𐈉𐈊𐈋𐈌𐈍𐈎𐈏𐈐𐈑𐈒𐈓𐈔𐈕𐈖𐈗𐈘𐈙𐈚𐈛) ; ช่วยสะจ่า (𐈜𐈝𐈞𐈟𐈠𐈡𐈢𐈣𐈤𐈥𐈦𐈧𐈨𐈩𐈪𐈫𐈬𐈭𐈮𐈯𐈰𐈱𐈲𐈳𐈴𐈵𐈶𐈷𐈸𐈹𐈺𐈻𐈼𐈽𐈾𐈿) ผู้เขียน **ผู้
 ส น อ ง ร า ข อ ง ก า ร** (𐉀𐉁𐉂𐉃𐉄𐉅𐉆𐉇𐉈𐉉𐉊𐉋𐉌𐉍) ;
 ตะโก่งซึ้งซึ้งเล (𐉏𐉐𐉑𐉒𐉓𐉔𐉕𐉖𐉗𐉘𐉙𐉚𐉛) ผู้เขียน **เหยี่ยวทอง**
 (𐉜𐉝𐉞𐉟𐉠𐉡𐉢𐉣𐉤𐉥𐉦𐉧𐉨𐉩𐉪𐉫𐉬𐉭𐉮𐉯𐉰𐉱𐉲𐉳𐉴𐉵𐉶𐉷𐉸𐉹𐉺𐉻𐉼𐉽𐉾𐉿) ; มหาส่วย (𐊀𐊁𐊂𐊃𐊄𐊅𐊆𐊇𐊈𐊉𐊊𐊋𐊌𐊍) ผู้เขียน **ผู้ออกศึก**
 (𐊜𐊝𐊞𐊟𐊠𐊡𐊢𐊣𐊤𐊥𐊦𐊧𐊨𐊩𐊪𐊫𐊬𐊭𐊮𐊯𐊰𐊱𐊲𐊳𐊴𐊵𐊶𐊷𐊸𐊹𐊺𐊻𐊼𐊽𐊾𐊿) ; และคูโพจา (𐋀𐋁𐋂𐋃𐋄𐋅𐋆𐋇𐋈𐋉𐋊𐋋𐋌𐋍𐋎𐋏𐋐𐋑𐋒𐋓𐋔𐋕𐋖𐋗𐋘𐋙𐋚𐋛) ผู้เขียน **ฉากพราวเจ้าธิบอ**
 (𐋜𐋝𐋞𐋟𐋠𐋡𐋢𐋣𐋤𐋥𐋦𐋧𐋨𐋩𐋪𐋫𐋬𐋭𐋮𐋯𐋰𐋱𐋲𐋳𐋴𐋵𐋶𐋷𐋸𐋹𐋺𐋻𐋼𐋽𐋾𐋿)
 𐋀𐋁𐋂𐋃𐋄𐋅𐋆𐋇𐋈𐋉𐋊𐋋𐋌𐋍𐋎𐋏𐋐𐋑𐋒𐋓𐋔𐋕𐋖𐋗𐋘𐋙𐋚𐋛) และ **เก็ยรติคุณเมียนมา**
 (𐌀𐌁𐌂𐌃𐌄𐌅𐌆𐌇𐌈𐌉𐌊𐌋𐌌𐌍𐌎𐌏𐌐𐌑𐌒𐌓𐌔𐌕𐌖𐌗𐌘𐌙𐌚𐌛) ; มยะดองโญ (𐌀𐌁𐌂𐌃𐌄𐌅𐌆𐌇𐌈𐌉𐌊𐌋𐌌𐌍𐌎𐌏𐌐𐌑𐌒𐌓𐌔𐌕𐌖𐌗𐌘𐌙𐌚𐌛) ผู้เขียน
 สามสิบสหาย (𐌀𐌁𐌂𐌃𐌄𐌅𐌆𐌇𐌈𐌉𐌊𐌋𐌌𐌍𐌎𐌏𐌐𐌑𐌒𐌓𐌔𐌕𐌖𐌗𐌘𐌙𐌚𐌛) และ **ยุทธการช่วยต้อง**
 (𐌀𐌁𐌂𐌃𐌄𐌅𐌆𐌇𐌈𐌉𐌊𐌋𐌌𐌍𐌎𐌏𐌐𐌑𐌒𐌓𐌔𐌕𐌖𐌗𐌘𐌙𐌚𐌛) เป็นต้น บทประพันธ์ยกย่องนักรบพม่ายังมีการ
 นำกลับมาตีพิมพ์ และแต่งขึ้นใหม่อีกมาก เพื่อให้หวนรำลึกถึงผู้นำในยุคราชอาณาจักร
 เมียนมา นอกจากนี้ สื่อรัฐพม่ามักแทรกเรื่องราวของผู้นำสำคัญในประวัติศาสตร์ชาติไว้ใน

¹⁶ 𐄂𐄃𐄄𐄅𐄆𐄇𐄈𐄉𐄊𐄋𐄌𐄍𐄎𐄏𐄐𐄑𐄒𐄓𐄔𐄕𐄖𐄗𐄘𐄙𐄚𐄛 (1997) หน้า 61

สื่อรัฐพม่ายังให้ความสนใจบูรณะเมืองโบราณอื่นเช่นกัน เพียงแต่เน้นในภาพลักษณ์ของพุทธศาสนสถาน อาทิ เมืองมะเยาร์กู่ในรัฐยะไข่ เมืองศรีเกษตริที่เมืองแปร และเมืองตะกองที่ตั้งอยู่ด้านเหนือ เป็นต้น ดังนั้น การขุดค้นเมืองโบราณสำหรับสามกษัตริย์และบูรณะพุทธเจดีย์โบราณ จึงสะท้อนได้ว่ารัฐบาลทหารได้ให้ความสำคัญต่อการเผยตัวตนของพุทธราชาบนพื้นที่ประวัติศาสตร์ชาติ เพื่อให้สอดคล้องกับเนื้อหาในตำราเรียนประวัติศาสตร์ของกระทรวงศึกษาธิการที่เน้นเรื่องผู้นำมีปรีชาญาณและราชอาณาจักรแผ่ไพศาล แล้วความรู้จากตำราเรียนก็สามารถจินตนาการไปถึงพื้นที่สมมุติที่ผู้เชี่ยวชาญของรัฐได้ขุดค้นและสืบสร้างขึ้นมาใหม่

ในการนำอดีตที่ผ่านมาแล้วมาเสนอขึ้นนี้อาจมีการปรับใหม่บ้าง ทั้งนี้เพื่อให้อดีตรับใช้ปัจจุบันอย่างเหมาะสม เช่น อดีตบางตอนอาจถูกขับให้เด่นและบางตอนอาจถูกข่มให้มัว อาทิ เรื่องนายพลของชานเคยเด่นในฐานะบิดาแห่งเอกราชและกองทัพแห่งชาติ ชยาซันเคยเด่นในฐานะผู้นำชาวนาที่ต่อสู้เจ้าอาณานิคม แต่ในปัจจุบันเรื่องกษัตริย์ผู้เคยสร้างอาณาจักรโบราณกลับเด่นกว่า ถึงขนาดสร้างอนุสาวรีย์และขุดค้นร่องรอยอดีตอย่างพระราชวังดังกล่าว ในขณะที่อนุสาวรีย์ของนายพลของชานและชยาซันนั้นไม่ได้รับการเหลียวแล เหตุผลง่าย ๆ ก็เพราะนายพลของชานถูกพรรค NLD ดึงจากอ้อมกอดของกองทัพไปอยู่ฝ่ายประชาชน เมื่อกองทัพแพ้เกมสี่สัญญาณ จึงหันพึ่งอดีตวีรกรรมที่เด่นชัดมาก่อน ส่วนชยาซันอดีตผู้นำชาวนานั้นยอมหมดหน้าที่ไปพร้อมกับระบอบสังคมนิยม นอกจากนี้ แนวการผูกเน้นเรื่องก็อาจเปลี่ยน อาทิ เรื่องการต่อสู้เพื่อเอกราชอาจนำเสนอได้สองแบบ แบบแรกเป็นการต่อสู้เจ้าอาณานิคมจากมุมประชาชน ส่วนแบบหลังเป็นการต่อสู้เจ้าอาณานิคมจากมุมผู้นำ การผูกเน้นแบบแรกเห็นชัดในสมัยสังคมนิยมวิถีพม่า (ค.ศ. 1962-1988) ส่วนแบบหลังนิยมมากในสมัยปัจจุบัน บทบาทของผู้นำจึงถูกนำเสนอให้เด่นกว่าพลังประชาชน ส่วนแนวการประพันธ์นั้น พบว่าสื่อรัฐพม่ามักจะสวมบทผู้สอน/ผู้รู้แจ้ง/ผู้ชี้ทาง/ผู้ชี้แจง/ผู้กำกับ/ผู้ว่ากล่าว/ผู้ตักเตือน/ผู้เห็นชอบ และตัวบทมักเต็มไปด้วยวาทศิลป์อันแหลมคม แต่ก็พุ่มเพื่อยดด้วยจิตอันแสนอบอุ่นและร้อนดุเดือดไปตามเนื้อหา หากเป็นเนื้อหาว่าด้วยรัฐบาล กองทัพ หรือมวลชนรัฐ ก็จะใช้คำเสียงยกย่องชมเชย แต่ถ้ากล่าวถึงอีกฝ่ายที่เป็นภัยต่อรัฐ คำเสียงก็จะเสียดสีเผด็จร้อนและอาจด้วยชนบเช่นนี้ ผู้ประพันธ์จึงมักต้องปิดบังตัวเองด้วยนามแฝงหรือนิรนาม หากเป็นนามแฝงอาจมีความหมายผูกพันกับชาติ อาทิ โนรธา (၇၀၆၆၆၆၆၆) สหายเจ้าห้า (၆၆၆၆၆၆၆၆၆၆၆၆) หม่อมพันธุ์แท้ (၇၀၆၆၆၆၆၆၆၆၆၆၆၆) หม่อมเจตนา (၇၀၆၆၆၆၆၆၆၆၆၆၆၆) ชนะภัย (၆၆၆၆၆၆၆၆၆၆၆၆၆၆) เป็นต้น แต่ถ้าเป็นนิรนาม อาจเขียนแค่ชื่อผู้ศึกษาคนหนึ่ง (၇၀၆၆၆၆၆၆၆၆၆၆၆၆) เป็นต้น

ช่างเปรียบเทียบไปด้วยทรัพย์สินดินน้ำ ดังนั้น นับแต่ ค.ศ. 1988 เป็นต้นมา ก็ใช้สื่อเป็นอาวุธ โฆษณาชวนเชื่อและปิดกั้นหรือก่อกวนทางเศรษฐกิจในทุกหนทาง”¹⁹ หรือ ด้วยการแจงเหตุ เช่น “สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธะตรัสไว้ว่า วิวาโท พยํ อวิวาโทเขมํ ความว่า เหตุต่างความเห็น จึงประสบภัยอันตราย ความเห็นอันชอบหนึ่งเดียวจะเป็นทางสงบสันติ แต่เพราะมีความ แตกแยกทางความเห็น ดังนั้น ประเทศเขียมมาจึงพบกับเภทภัยสารพัด จนถึงขณะนี้ กลับยัง พบว่ามีผู้พยายามผลักดันประเทศให้ตกอยู่ในบ่วงภัยอยู่เสมอ”²⁰ ดังนั้นเป็นต้น นั่นคือ รัฐบาล ทหารต้องการปรับแต่งความคิดและความเข้าใจของประชาชนให้หวนมาตระหนักในความ สามัคคีและความเป็นปึกแผ่นอย่างสมัชชาอาณาจักร ที่เชื่อว่าชาวพม่าเคยดำเนินชีวิตตาม หลักพุทธศาสนา

การจัดกิจกรรมศาสนา สื่อรัฐพม่านิยามศาสนาว่าเป็นเครื่องกล่อมจิตใจและเกลา พฤติกรรมให้สุภาพ สงบเย็น และอ่อนโยน โดยเฉพาะพุทธศาสนานั้นแทรกซึมอยู่ในหัวใจของ ชาวพม่า แม้การนอบน้อมต่อบิดามารดาและผู้หลักผู้ใหญ่ก็คือวิถีชาวพุทธ รัฐมักกล่าวอย่าง ภาคภูมิใจว่าชาวพม่ากว่าร้อยละ 80 ยังนับถือพุทธศาสนาอย่างมั่นคงทั้งที่ชานาด้วยอารยธรรม จีนและอินเดียอันทรงอิทธิพล ดังนั้น กิจกรรมหรือพิธีกรรมพุทธศาสนาจึงมีความสำคัญ อาทิ การถวายสมณศักดิ์อภิชนมหาวิสุทธิคุณุอักคมหาบัณฑิตแด่พระสงฆ์ การถวายปัจจัยสี่แก่ปริยัติ อาราม และการจัดสอบพระปริยัติธรรมอย่างกว้างขวาง การบริจาคเงินเพื่อก่อสร้างสถาน การศึกษาศาสนาและสถานปฏิบัติธรรม อีกทั้งยังได้แต่งตั้งคณะสงฆ์มหานายกเพื่อกำกับดูแล พระสงฆ์ทั่วประเทศจำนวนราวสามแสนรูปให้เป็นเอกภาพ นอกจากนี้ รัฐยังสร้างสถาปัตยกรรม งามในเมื่องเก่าและเมืองใหม่เพื่อสืบศรัทธา การจัดพิธียกฉัตรพระเจดีย์สำคัญ นอกจากนี้ ยังได้ อัญเชิญพระเขี้ยวแก้วจากเมืองจีนเพื่อปลูกสร้างพุทธเจดีย์ในแดนเหนือและแดนใต้ของ แผ่นดินพม่า มีการส่งเสริมกิจกรรมของสมาคมพุทธ อาทิ สมาคมพุทธภาสากัลยาณยุวะ สมาคมมังคลาพยูหา สมาคมธัมมพยูหา และ สมาคมเผยแผ่อภิธัมมา เป็นต้น ในส่วนศาสนา อื่นนั้น ได้แก่ คริสต์ อิสลาม และฮินดู รัฐก็เข้าไปสนับสนุนกิจกรรมอยู่เสมอ อาทิ การสนับสนุน การเดินทางประกอบพิธีฮัจ เป็นต้น สื่อจะเสนอภาพบรรดาผู้นำและประชาชนเข้าร่วมกิจกรรม ทางศาสนาอยู่เสมอ จึงกล่าวได้ว่ารัฐบาลทหารสนับสนุนให้ประชาชนหันเข้าหาศาสนา

¹⁹ ๒๐๑๖ (2008) หน้า 39

²⁰ ๒๐๑๖ (2008) อ้างใน ๗ (๒๐๑๖) (2008)

การจัดกิจกรรมความรู้ สื่อรัฐพมานิยามความรู้ว่าเป็นเครื่องปมเพาะคนเก่งที่มีจิตใจดีงาม (☸️🇻🇹🇵🇸🇵) และคนดีที่มีจรรยาสูงส่ง (☸️🇻🇹🇵🇸🇵) แหล่งความรู้ นั้นเริ่มจากครอบครัว ดังถือว่าพ่อแม่เป็นครูคนแรกที่มีอิทธิพลต่อเด็ก จากนั้นครูอนุบาลและครูประถมจะเป็นผู้คอยปรับแก้โดยใช้แบบเรียนสอนอ่านเพื่อปลูกฝังให้เป็นพลเมืองที่ดีทั้งด้านจิตใจและจรรยา หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กรมพัฒนาสังคม กรมสุขภาพ กรมการศึกษา ระดับพื้นฐาน และ กรมการศึกษาระดับสูง โดยจัดกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านสื่อต่าง ๆ เช่น หนังสือ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร รายการวิทยุและโทรทัศน์ มีการแทรกนิทานและบทกวีในนิตยสารสำหรับเยาวชน เช่น นิตยสารเรานักเรียน (🇻🇹🇵🇸🇵) นิตยสารโลहितทอง (🇻🇹🇵🇸🇵) และ นิตยสารเตชะ (🇻🇹🇵🇸🇵) เป็นต้น อีกทั้งมีการจัดการเรียนการสอนให้แก่นักเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนวัด เพราะเห็นว่า “ชาวเมียนมาคุ้นเคยกับการศึกษาในวัดมาตั้งแต่สมัยปู่ สมัยพุกาม เรื่อยมาจนถึงก่อนสงครามโลกครั้งที่ 2 พอได้มีการจัดการศึกษาในทางโลก การศึกษาในวัดจึงลดบทบาทลง เป้าหมายของการศึกษาในวัดนั้นได้ช่วยให้เยาวชนไม่ห่างจากธรรมะ มีความประพฤติดี เป็นคนดีที่คำนึงถึงประโยชน์ของส่วนรวมและประโยชน์ของชาติ” และยังเน้นความสำคัญของครอบครัวว่ามีอิทธิพลต่อเยาวชนนับแต่วัยเด็กไปจนถึงวัยรุ่น ดังนั้น ทั้งวัดและบ้านจึงต่างเป็นแหล่งเรียนรู้ นั่นคือรัฐบาลทหารอยากให้ประชาชนหันมาเห็นความสำคัญของภูมิปัญญาชาติ และรูปแบบชีวิตดั้งเดิมของชาวพม่า นอกจากนี้ รัฐบาลทหารยังจัดกิจกรรมความรู้เพื่อกระตุ้นความรักชาติ เช่น นิทรรศการประวัติศาสตร์ชาติ นิทรรศการภาพถ่ายวัฒนธรรม นิทรรศการภาพวาดประเพณี การประกวดนาฏศิลป์พม่าระดับชาติ ²¹ และการจำลองราชพิธีโบราณ เช่น พิธีอัฐยuth (🇻🇹🇵🇸🇵) และราชพิธียุททนาวิ (🇻🇹🇵🇸🇵) เป็นต้น

การจัดกิจกรรมสังคม สื่อรัฐพมานิยามสังคมโดยเน้นไปที่คนรุ่นใหม่ (🇻🇹🇵🇸🇵) ให้สืบทอดค่านิยมพม่าและร่วมสร้างความเจริญ โดยอธิบายว่าวัยรุ่นเป็นวัยข้ามผ่านจากเด็กสู่ผู้ใหญ่ และชอบรวมกลุ่มเลียนแบบกัน ซึ่งผู้ใหญ่อาจตามไม่ทัน ดังนั้น การอบรมความประพฤติผ่านการศึกษาในระบบปกติจึงถือว่าไม่เพียงพอ รัฐจึงต้องเข้าไปควบคุมเพื่อปรับเสริมพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ด้วยการสร้างสิ่งแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้ในระบบโรงเรียนในรูปแบบของสมาคมหรือองค์กรเพื่อสังคม อาทิ การร่วมเป็นสมาชิกในกลุ่มมวลชนรัฐ (USDA) และสภาอากาศ (🇻🇹🇵🇸🇵) เป็นต้น และสร้าง

²¹ 🇻🇹🇵🇸🇵 เริ่มจัดอย่างต่อเนื่องมาตั้งแต่ปี ค.ศ. 1993

ภาษา (language) ซึ่งไม่อาจแทนความจริงตามภววิสัยได้อย่างสมบูรณ์ ตัวอย่างเช่น เพศชาย/หญิง หากมองแบบสาร์ตตะนิยม จะถือว่าเพศเป็นภาวะตายตัวที่กำหนดตามธรรมชาติ แต่ถ้ามองในมุมมองแบบสร้างนิยม จะถือว่าเพศเป็นภาวะที่กำหนดโดยสังคม ดังนั้น แนวคิดแบบสร้างนิยมจึงให้ความสำคัญต่อการตีความ (interpretation) และปฏิเสธแนวคิดสาร์ตตะนิยม (anti-essentialism) หรือ ปฏิเสธความจริง (anti-realism)

ในมุมมองแบบสร้างนิยมนั้น มโนทัศน์ (concept) คือความจริงโดยโลกสมมุติ (illusion of the real world) ซึ่งไม่อาจรับรู้ด้วยการสัมผัสทางกาย (หู ตา ลิ้น จมูก ปาก) แต่รับรู้ได้ด้วย “ใจ” อาทิ ความดี ความเลว เผด็จการ เสรีภาพ ประชาธิปไตย นรก สวรรค์ ฯลฯ สิ่งที่รับรู้ด้วยใจนั้นจึงเป็นเพียงภาพแทนความจริงตามภววิสัยของโลกวัตถุ (figurative) หรือ อาจกล่าวได้ว่า มโนทัศน์ในมุมมองแบบสร้างนิยมเป็นเพียงเงาของความจริง (reality effect) เท่านั้น ในการพิจารณา มโนทัศน์ทางการเมืองของรัฐพม่า นั้น ผู้วิจัยจะปรับใช้มุมมองแบบสร้างนิยม และจะให้ความสนใจเฉพาะการสื่อความหมายเป็นนัยแฝง/นัยอ้อม/นัยพ่วง (connotation) ของมโนทัศน์มากกว่านัยตรง (denotation) เพราะตัวบทที่นำเสนอโดยสื่อของรัฐพม่า และที่คัดสรรมาเพื่อใช้ประกอบการวิเคราะห์นั้นต่างเป็น วาทกรรมนัยแฝง (discourse of connotation)²³ ที่ข้อเท็จจริงเจืออุดมการณ์ทางการเมืองเพื่อการครองอำนาจนำ (hegemony) นัยแฝงนั้นจะสะท้อนความหมายที่สื่อรัฐพม่านิยามใหม่หรือขั้วเน้นให้มีนัยสำคัญทางการเมือง (political significance) ที่สอดคล้องกับเป้าหมายของรัฐหรือบริบททางการเมือง ตัวอย่างเช่น ในมุมมองของสื่อรัฐพม่า พรรค NLD มิได้มีความหมายแค่ชื่อพรรคการเมืองพรรคหนึ่งเท่านั้น แต่จะถูกกล่าวให้เชื่อมโยงกับความหมายในทางลบเพียงด้านเดียวเพื่อผลัก (exclude) NLD ให้พ้นจากวิถี/โครงสร้างทางการเมืองพม่า อาทิ เครื่องมือของต่างชาติ การกระหายอำนาจ การยึดติดตัวบุคคล ความแตกแยกภายใน ความหลงใหล ตะวันตก เป็นต้น แต่ในทางตรงกันข้าม หากกล่าวถึงกองทัพแห่งชาติ สื่อรัฐพม่าจะไม่เสนอภาพด้านลบอย่างสื่อต่อต้านรัฐบาลทหารนิยมทำ แต่จะมองกองทัพในด้านบวกเพียงด้านเดียว เพื่อผูก (include) กองทัพไว้กับวิถี/โครงสร้างทางการเมืองพม่า อาทิ กองทัพมีสัจจะ กองทัพเสียสละ กองทัพมาจากประชาชน กองทัพมีประสบการณ์ กองทัพรักษาเอกภาพ กองทัพมีวินัย กองทัพมีความเห็นชอบ ฯลฯ ดังนั้น มโนทัศน์ทางการเมืองของรัฐพม่าจึงเป็นหน่วยความหมายตามการใช้ (pragmatic meaning) และมีนัยสำคัญ (significant) เฉพาะใน

²³ อ้างคำพูดของ Barthes (1977) หน้า 96 เพื่อจำกัดการตีความในขอบเขตที่เหมาะสมกับวิธีศึกษาในแนวสัญศาสตร์ นั่นคือ เฉพาะการสร้างความหมายให้กับวัตถุทางสัญลักษณ์ (signification of the objects) ในฐานความรู้ชุดหนึ่งของรัฐพม่า

พื้นที่ที่สื่อรัฐพม่าเท่านั้น นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังได้อาศัยแนวคิดเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างอำนาจ (power) กับความรู้ (knowledge) ที่สามารถมองได้ 2 มุม กล่าวคือ ในมุมมองหนึ่งที่มีคนคุ้นเคยจะกล่าวว่า “ความรู้คืออำนาจ” (knowledge is power) นั่นคือ หากมีความรู้ก็กุมอำนาจได้ แต่ในอีกมุมมองหนึ่งกลับเห็นว่า “อำนาจสร้างความรู้” (power constructs knowledge) นั่นคือ ความรู้มิได้เป็นอิสระจากอำนาจ แต่กลับถูกควบคุมด้วยอำนาจ แนวคิดหลังจะเหมาะกับการวิเคราะห์วาทกรรมทางการเมืองของรัฐ และในงานวิจัยนี้ ก็จะอาศัยแนวคิดนี้เผยแพร่ปฏิบัติของวาทกรรมความทันสมัยของรัฐบาลทหารพม่า เพื่อพิสูจน์ว่ารัฐบาลทหารผลิตซ้ำความรู้ชุดเดิมให้เสมือนเป็นความจริงสมบูรณ์ (absolute truth) เพื่อสืบทอดอำนาจของกองทัพแห่งชาติ

เนื่องจาก “ความจริง” ทางการเมืองนั้นเป็นความรู้เพื่อการครอบงำ (dominant / hegemonic) และเกิดจากการประกอบสร้างขึ้นมา ฉะนั้น หากมองในมุมของสัญศาสตร์ (semiotics) ก็อาจเห็นการสร้าง “ความจริง” ให้เป็นความรู้ที่มีระบบได้ 2 ระดับ คือ ระดับลึก (deep level) กับ ระดับผิว (surface level) ในระดับลึกนั้นจัดว่าเป็นกระบวนชุด (paradigm) ที่ซ่อนรูป (absentia) อย่างระบบภาษา (la langue / language) และถือเป็นระบบคิดต้นแบบ อันประกอบด้วย

อำนาจ (power) หมายถึง อิทธิพลที่บันดาลองค์ความรู้และสร้างวาทกรรม

องค์ความรู้ (knowledge) หมายถึง คลังความรู้ที่ถูกประกอบสร้าง

มโนทัศน์ (concept) หมายถึง หน่วยความหมายในองค์ความรู้

นัยทัศน์ (conceptual meaning) หมายถึง นัยยะของมโนทัศน์แต่ละหน่วย

ส่วนในระดับผิวนั้น จะเป็นกระแสความ (syntagm) ที่เผยแพร่ (praesentia) อย่างการใช้ภาษา (la parole / speech) และถือเป็นภาพแทน (re-presentation) ของระบบคิดต้นแบบ ซึ่งอาจเรียกว่า ระบบคิดสืบทอด (derived) อันประกอบด้วย

วาทกรรม (discourse) หมายถึง ภาษาของอำนาจที่กำหนดด้วยท

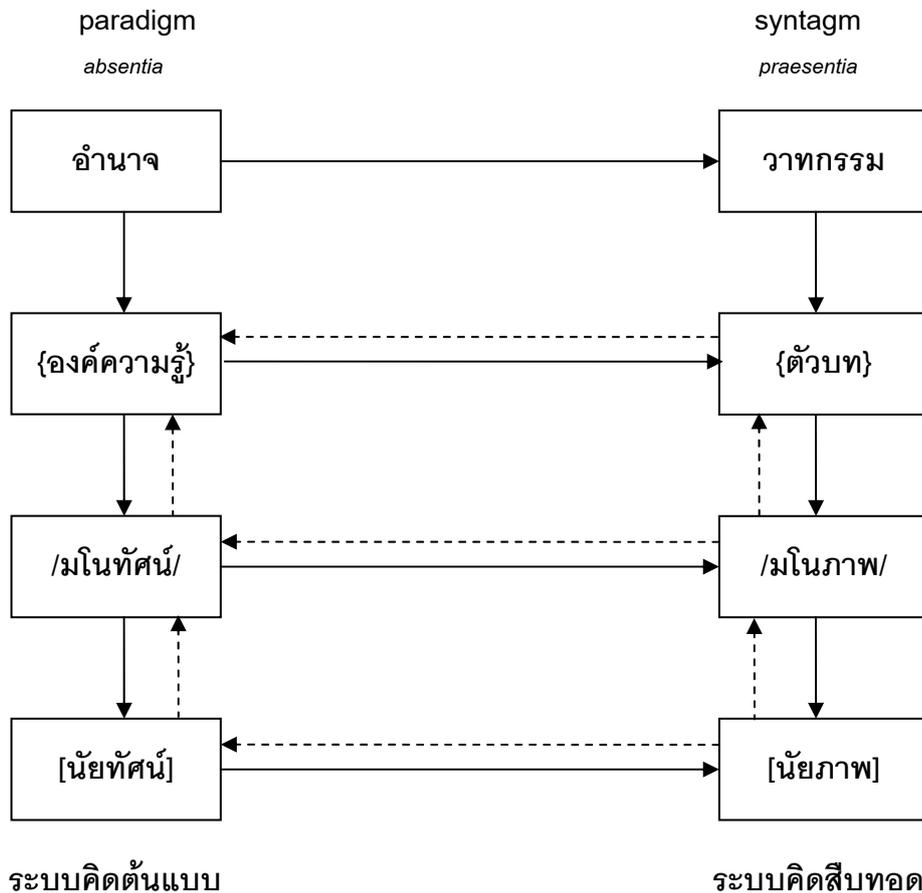
ตัวบท (text) หมายถึง ความคิดเห็นที่อ้างอิงองค์ความรู้และรับใช้วาทกรรม

มโนภาพ (percept) หมายถึง หน่วยความหมายสืบทอดในตัวบท

นัยภาพ (perceptual meaning) หมายถึง นัยยะของมโนภาพแต่ละหน่วย

กล่าวคือ กระบวนชุดสำหรับระบบคิดต้นแบบในระดับลึกจะถูกสร้างขึ้นด้วยอำนาจรัฐ เพื่อพัฒนาองค์ความรู้สำหรับการอ้างอิง ส่วนในระดับผิว สื่อของรัฐจะทำหน้าที่สืบทอดระบบคิดต้นแบบให้เป็นกระแสความในรูปแบบของวาทกรรมและตัวบทที่เหมาะสมต่อการรับรู้ของ

สังคม ความสัมพันธ์ระหว่างระบบคิดต้นแบบกับระบบคิดสืบทอด อาจแสดงเป็นแผนภาพได้ดังนี้

ในการวิเคราะห์มโนทัศน์การเมืองพม่า นั้น จะอาศัยตัวบทเผยแพร่ประเภท “ความเรียงเพื่อชาติ” เป็นฐานข้อมูลหลัก เพื่อค้นหา มโนทัศน์ซ่อนรูปจากมโนภาพเผยแพร่ในตัวบท ส่วนการค้นหาหน่วยมโนทัศน์นั้นจะมองผ่านมโนภาพด้วยเกณฑ์นัยตรงข้าม (opposition) กับเกณฑ์นัยเกี่ยวข้องหรือสำคัญ (relevant) เหล่ามโนทัศน์ที่ค้นออกมาได้นั้นก็คือองค์ประกอบหลักขององค์ความรู้ในระบบคิดต้นแบบ ส่วนการไข่มโนทัศน์ทางการเมืองมาประกอบสร้างและขยายความเป็นตัวบทนั้นก็คือการทำให้มโนทัศน์ทั้งหมดหรืออาจเพียงบางส่วนพื้นคืน (actualize) ด้วยอำนาจของวาทกรรมให้กลายเป็นตัวบทที่นำเสนอ มโนภาพเป็นนัยภาพในระบบคิดสืบทอด แล้วอาศัยนัยภาพนั้นสืบสร้างนัยทัศน์ของเหล่ามโนทัศน์ที่อ้างอิงกลับไปยังองค์ความรู้ในระบบคิดต้นแบบ จากแผนภาพ เส้นที่บคือทิศทางประกอบสร้าง (construct) ส่วนเส้นปะคือทิศทางสืบสร้าง (reconstruct) ด้วยการตีความย้อนกลับ

ในการวิจัยนี้ ตัวบทประเภทความเรียงเพื่อชาติ ก็คือภาคปฏิบัติทางวาทกรรม (discursive practice) ที่หล่อเลี้ยงวาทกรรมความทันสมัยของรัฐบาลทหาร ดังนั้น ในการวิเคราะห์วาทกรรมและค้นหาโน้ตทัศน์ที่เกี่ยวข้องกับวาทกรรมนั้น จึงต้องอาศัยการประมวลเนื้อหาจากความเรียงเพื่อชาติเป็นฐานความรู้ (corpus) โดยคัดเลือกจำเพาะกระแสความที่สะท้อนมโนภาพเป็นประเด็นเด่น (immanent / relevant) ของแต่ละตัวบท ส่วนในการพรรณานามโนทัศน์ที่ค้นได้จากตัวบทนั้น จะนำเสนอใน 2 มิติ ได้แก่ มโนทัศน์การเมืองพม่าในทางโครงสร้าง หรือกระบวนชุด (paradigm) และมโนทัศน์การเมืองพม่าในทางปฏิบัติ หรือกระแสความ (syntagm)

4. มโนทัศน์การเมืองพม่าในทางโครงสร้าง

ในตลอด 2 ทศวรรษที่ผ่านมา (ค.ศ.1988-2008) สื่อรัฐพม่าได้พยายามนำเสนอความคิดเห็นทางการเมืองอย่างต่อเนื่อง และจะเข้มข้นเป็นพิเศษเมื่อเกิดวิกฤตทางการเมืองภายใน โดยเฉพาะต่อกรณีที่มีการประท้วงหรือเคลื่อนไหวของกลุ่มต่อต้านรัฐบาล ส่วนในเวลาปกติสื่อรัฐพม่าก็ยังคงนำเสนอทัศนะทางการเมืองเป็นระยะ เพื่อตอกย้ำบทบาทของกองทัพและโจมตีแนวคิดของฝ่ายต่อต้านรัฐบาลทหาร เนื้อหาในสื่อรัฐพม่านั้น นอกจากจะสอดคล้องกับบริบททางการเมืองแล้ว ยังมีการสร้างเสริมบรรยากาศทางการเมืองเพื่อหนุนกองทัพแห่งชาติ เนื้อหาสำคัญจะอยู่ที่การยืนยันบทบาทของกองทัพในทางการเมือง ความสำเร็จของรัฐบาลทหารในการพัฒนาประเทศ และการโจมตีฝ่ายต่อต้านรัฐบาลทั้งภายในและภายนอกประเทศ เมื่อประมวลและแยกแยะเนื้อหาของตัวบทที่สื่อรัฐพม่าผลิตขึ้นมา เพื่อเลือกสรรเฉพาะประเด็นเด่นที่มีนัยสำคัญต่อทัศนะทางการเมืองของรัฐบาลทหารพม่า อาจจำแนกเป็นหน่วยมโนทัศน์ (conceptual units) ตามเกณฑ์ความต่างทางนัยยะ (significant opposition)²⁴ ได้ 19 หน่วย ได้แก่ ปฐมมนุษย์ ทรัพย์สิน สิทธิพลเมือง ราชาอาณาจักร เจ้าอาณานิคม ฟาสซิสต์ จีนขาว จักรวรรดิอเมริกา มหาไยตะยา ประชาธิปไตยแบบรัฐสภา ประชาธิปไตยแบบสังคมนิยม ประชาธิปไตยแบบมีวินัย ยอดนักรบ กองทัพแห่งชาติ มวลชนรัฐ-USDA นักการเมือง กลุ่มชนชาตินิยม พรรค-BCP และพรรค-NLD มโนทัศน์เหล่านี้ได้มาจากการวิเคราะห์ตัวบทประเภทความเรียงเพื่อชาติชุดที่เขียนขึ้นในช่วงเวลาหนึ่ง (homogeneous in substance and in time) นับแต่ปี ค.ศ. 1988 เป็นต้นมา

²⁴ อาศัยแนวคิดการวิเคราะห์หน่วยคำ (morpheme) ในทางภาษาศาสตร์

ในการผลิตตัวบทโดยสื่อรัฐพม่า นั้น พบว่าสื่อรัฐพม่ากำหนดเนื้อหาโดยใช้ปี ค.ศ. 1988 เป็นจุดเปลี่ยน (turning point) ระหว่างอดีตกับปัจจุบัน เพื่อชี้ให้เห็นความแตกต่างและความสืบเนื่องทางการเมือง กล่าวคือสื่อรัฐพม่าต้องการชี้บอกว่า อดีตคือบทเรียนที่ต้องจดจำอย่างแยกแยะ ส่วนปัจจุบันคือบทสรุปที่ย่อมสอดคล้องกับยุคสมัย นอกจากนี้ ยังย้ำความเชื่อมต่อของบทบาทกองทัพแห่งชาติว่าไม่เคยทิ้งประชาชน และเน้นให้เห็นความเปลี่ยนแปลงของประเทศที่รัฐบาลทหารช่วยให้เกิดความเจริญและพัฒนาจนต่างไปจากอดีต ส่วนเนื้อหาที่สื่อรัฐพม่านำมาใช้เป็นสหบท (intertextuality) เพื่อประกอบสร้างตัวบทใหม่อย่างสม่าเสมอ นั้น มักจะเลือกมาจากมโนทัศน์ 19 หน่วยข้างต้น ซึ่งอาจจัดกลุ่มเป็นมโนทัศน์หลัก (main concepts) ด้วยเกณฑ์ความต่างจำเพาะ (distinctive opposition)²⁵ ออกได้ 3 ชุด ได้แก่ มโนทัศน์ประวัติศาสตร์ชาติ มโนทัศน์แนวทางการเมือง และมโนทัศน์ผู้นำประเทศ มโนทัศน์หลักทั้ง 3 ต่างมีนัยสำคัญต่อการกำหนดกรอบความคิดทางการเมืองของสื่อรัฐพม่า และมโนทัศน์หลักแต่ละชุดยังประกอบด้วยคู่ตรงข้าม กล่าวคือ มโนทัศน์ *ประวัติศาสตร์ชาติ* มีประเด็นเป็นคู่ตรงข้ามกัน คือ *มรดกชาติ* กับ *ภัยของชาติ* โดยที่ประเด็นมรดกชาติจะได้แก่ ปฐมมณูษย์ ทรัพยากร สหชนชาติ ราชอาณาจักร ส่วนประเด็นภัยของชาติจะจำแนกเป็น *ภัยเก่า* ได้แก่ เจ้าอาณานิคม ฟาสซิสต์ และจีนขาว กับ *ภัยใหม่* ได้แก่ จักรวรรดิอเมริกา และมหาไยตะยา²⁶ สำหรับมโนทัศน์ *แนวทางการเมือง* มีประเด็นคู่ตรงข้าม คือ *การเมืองเก่า* กับ *การเมืองใหม่* โดยที่ประเด็นของการเมืองเก่า ได้แก่ ประชาธิปไตยแบบรัฐสภา และประชาธิปไตยแบบสังคมนิยม ส่วนประเด็นของการเมืองใหม่ คือ ประชาธิปไตยแบบมีวินัย ส่วนมโนทัศน์ *ผู้นำประเทศ* มีประเด็นคู่ตรงข้ามคือ *ผู้นำดี* กับ *ผู้นำเลว* โดยที่ประเด็นของผู้นำดี จะได้แก่ ยอดนักรบ กองทัพแห่งชาติ และมวลชนรัฐ-USDA ส่วนประเด็นของผู้นำเลวจะได้แก่ นักการเมือง กลุ่มชนชาตินิยม พรรค-BCP และพรรค-NLD โครงสร้างของมโนทัศน์ที่มีนัยสำคัญต่อการสร้างตัวบททางการเมืองของรัฐพม่า อาจแสดงความสัมพันธ์ในเชิงกระบวนชุด (paradigmatic relationship) เพื่อเผยแพร่ระบบคิดต้นแบบทางการเมืองของรัฐบาลทหารพม่าในทางโครงสร้าง ได้ดังนี้

²⁵ อาศัยแนวคิดการวิเคราะห์หาหน่วยเสียง (phoneme) ในทางภาษาศาสตร์

²⁶ อันที่จริง ควรจัดกองกำลังชนกลุ่มน้อยหรือกลุ่มชนชาตินิยมและพรรคคอมมิวนิสต์พม่าไว้ในมโนทัศน์ภัยของชาติ แต่จำต้องละไว้ก่อน เนื่องจากประวัติศาสตร์ชาติของพม่ามิได้เน้นให้เป็นภัยเหนือการควบคุมอย่างภัยจากภายนอก อีกทั้งภัยความแตกแยกภายในนั้น ฝ่ายรัฐถือเป็นการแก่งแย่งหรือขอแบ่งอำนาจรัฐ ดังนั้น จึงควรจัดวางเรื่องราวของกองกำลังชนกลุ่มน้อยหรือกลุ่มชนชาตินิยมและพรรคคอมมิวนิสต์พม่าไว้ในมโนทัศน์ผู้นำประเทศเช่นเดียวกับกลุ่ม/พรรคการเมือง

--- 1988 ---					
อดีตสมัย			ปัจจุบันสมัย		
ความทรงจำ คือ บทเรียน			ความสมสมัย คือ บทสรุป		
ประวัติศาสตร์ชาติ		แนวทางการเมือง		ผู้นำประเทศ	
มรดกชาติ	ภัยของชาติ	การเมืองเก่า	การเมืองใหม่	ผู้นำดี	ผู้นำเลว
ปฐมนุษย์ ทรัพยากร สหชนชาติ ราชอาณาจักร	ภัยเก่า เจ้าอาณานิคม ฟาสซิสต์ จีนขาว ภัยใหม่ จักรวรรดิอเมริกา มหาไยตะยา	ประชาธิปไตย แบบรัฐสภา ประชาธิปไตย แบบสังคมนิยม	ประชาธิปไตย แบบมีวินัย	ยอดนักรบ กองทัพแห่งชาติ มวลชนรัฐ-USDA	นักการเมือง กลุ่มชนชาตินิยม พรรค-BCP พรรค-NLD

มโนทัศน์หลัก 3 ชุด อันประกอบด้วยมโนทัศน์ 19 หน่วยนั้น เป็นระบบคิดที่อาจถือเป็นแกนสำหรับสร้างตัวบท เป็นหัวใจของเรื่องเล่าแม่แบบ (meta-narrative) และเป็นกรอบคิดทางการเมืองของรัฐบาลทหารพม่าที่จะคอยกำหนดเพดานความคิดของสื่อรัฐพม่า ต่อไปนี้คือสังเขปนัยทัศน์ (conceptual meaning) ของมโนทัศน์ทั้งหมด ที่สืบสร้างจากนัยภาพ (perceptual meaning) ที่ค้นหาจากตัวบทประเภทความเรียงเพื่อชาติในสื่อรัฐพม่า ที่กำกับโดยรัฐบาลทหารภายใต้สภา SLORC และสภา SPDC จากกองทัพแห่งชาติ

4.1 มโนทัศน์ประวัติศาสตร์ชาติ : มรดกชาติ-ภัยของชาติ

ประวัติศาสตร์แห่งชาตินับเป็นมโนทัศน์ที่รัฐบาลทหารนำมาผลิตซ้ำและขยายความเพื่อสร้างนัยสำคัญให้แก่กองทัพแห่งชาติในบริบททางการเมืองปัจจุบัน พม่าเน้นนำเสนอประวัติศาสตร์ชาติ 2 ยุคสมัย คือ ยุคอาณาจักรโบราณ (ค.ศ. 1044-1885) และ ยุคอาณานิคม (ค.ศ. 1824-1948) เพื่อบอกว่าพม่าเคยมีภาพอดีตอันรุ่งโรจน์มายาวนาน แล้วมาเสื่อมถอยด้วยภัยต่างชาติในภายหลัง อย่างไรก็ตาม จุดเด่นของประวัติศาสตร์ชาติของพม่าคือการนำเสนอให้เห็นว่าภัยของชาติมาจากภายนอกก่อนแล้วจึงส่งผลเป็นภัยภายใน มายาภาพที่ทำให้โลกภายนอกดูน่าหวั่นเกรงจึงถูกปรุงแต่งอย่างมีสีล้น อย่างไรก็ตาม การสร้างความโดดเด่นแก่ภัยของชาติในตัวบทมักจะต้องวางอยู่บนความยิ่งใหญ่ของอดีตพม่าที่แม้จะผ่านพ้น ทั้งนี้เพื่อแสดงให้เห็นพลังแฝงและศักยภาพของชาวพม่าและคุณค่าของแผ่นดินเมียนมา ดังนั้น

ประวัติศาสตร์ชาติของพม่าจึงเป็นประวัติศาสตร์ “ศักดิ์ศรีที่เต็มไปด้วยบาดแผล” เพื่อสร้างความหวงแหนและปลูกฝังความเจ็บจำ

มโนทัศน์ย่อยสำหรับประวัติศาสตร์ชาติอาจจำแนกเป็น 2 ประเภท มโนทัศน์ที่เป็นตัวยืนยันความเป็นชาติ คือ “มรดกชาติ” อันได้แก่ ปฐมมนุษย์ ทรัพยากร สหชนชาติ ราชอาณาจักร ส่วน “ภัยของชาติ” ที่เป็นตัวบั่นทอนความเป็นชาติเอกราช ก็คือ “ภัยเก่า” ได้แก่ เจ้าอาณานิคม ฟาสซิสต์ และจีนขาว กับ “ภัยใหม่” ได้แก่ จักรวรรดิอเมริกา และมหาไคตะยา ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

4.1.1 ปฐมมนุษย์

ที่ผ่านมา รัฐพม่าได้อาศัยตำนานที่กล่าวไว้ในพงศาวดารพม่าว่าชนชาติพม่า นั้นสืบเชื้อสายมาจากสกุลพราหมณ์แห่งศากยวงศ์ โดยเคลื่อนย้ายลงมาตั้งรกราก ณ เมืองตะกอง ซึ่งถือเป็นราชธานีแห่งแรกของชาวพม่าในแผ่นดินเมียนมา และยังสันนิษฐานต่อไปว่าคำเรียกชนชาติพม่าหรือเมียนมา (မြန်မာ) นั้นน่าจะแปรเปลี่ยนมาจากคำว่า “พรหมา” (မြန်မာ) จนนิยมกล่าวเป็นโวหารให้จำได้ง่ายว่า “เริ่มเมียนมาจากตะกอง” (မြန်မာ့မြေမှစ) ความเชื่อนี้ได้ทำให้ประวัติศาสตร์แห่งชาติของพม่าได้รับการเสริมแต่งเพื่อให้ย้อนกาลเวลาไปไกลถึง 2500 ปีอันนานกว่าหลักฐานทางโบราณคดี ซึ่งชาวตะวันตกตั้งทฤษฎีไว้ว่าชนชาติพม่า น่าจะเริ่มมีราชธานีแห่งแรกในสมัยอาณาจักรพุกาม คือไม่น่าจะเกิน 1000 ปีก่อน อย่างไรก็ตาม จนถึงปัจจุบันความพยายามที่จะเพิ่มอายุให้กับประวัติศาสตร์แห่งชาตินั้นยังไม่ยุติ เพราะในสมัยรัฐบาลทหารได้มีความพยายามที่จะพิสูจน์ความเก่าแก่ของพม่าซ้ำอีก แต่ครั้งนี้ได้ใช้วิธีวิทยาศาสตร์มาพิสูจน์ทางโบราณคดีเพื่อให้เชื่อได้ว่าแผ่นดินเมียนมาเป็นแหล่งกำเนิดของมนุษยชาติมานานถึง 40 ล้านปี ไม่ใช่ในทวีปแอฟริกาตามที่เคยเชื่อกันมาก่อนนี้

ปฏิบัติการ “ยึดอดีต” ของรัฐได้เริ่มขึ้นในช่วงเดือนกุมภาพันธ์-เมษายน ค.ศ. 1997 ด้วยการประชุมนักโบราณคดีพม่า ณ พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ แล้วรัฐบาลก็สั่งให้หรือพินกรณีการค้นพบซากพรีเมต (premates) ของนักวิชาการพม่าเมื่อปี ค.ศ. 1978 การค้นพบครั้งนั้นถูกรัฐบาลเนวินระงับไว้ แต่พลโทชินยูนได้แต่งตั้งคณะทำงาน²⁷ ให้ทำหน้าที่สานต่อภารกิจนี้อีกครั้ง พื้นที่ที่ทำการขุดค้นคือบ้านโงตองโงญา (ရွှေဘိုမြို့နယ်) ซึ่งอยู่ทางใจกลางประเทศในมณฑลสะกาย โดยมีนักวิชาการต่างชาติร่วมสังเกตการณ์ แล้วในเดือน

²⁷ คณะสืบค้นนำโดย the Defence Services Intelligence Unit และ กระทรวงศึกษาธิการ

4.1.2 ทรัพยากร

สี่รัฐพม่าพรรณนาถึงประเทศพม่าว่ามีขนาดพื้นที่ 261,228 ตารางไมล์ ตั้งอยู่ในเขตภูมิอากาศที่สมดุล และเป็นพื้นที่ที่มีความอุดมสมบูรณ์โดยธรรมชาติ ทรัพยากรสำคัญของประเทศคือไม้สักซึ่งกล่าวกันว่าไม้เนื้อดีที่สุดในโลก แผ่นดินพม่ามีแร่ธาตุอยู่ทุกชนิด และยังมีหยกกับทับทิมที่ดีที่สุดแห่งหนึ่ง แหล่งพลังงานสำคัญของพม่า ได้แก่ น้ำมันดิบ ก๊าซธรรมชาติ และพลังน้ำ ประเทศพม่านั้นมีชายฝั่งทะเลยาวถึง 1,300 ไมล์ เขตชายฝั่งทะเลอุดมด้วยปลากุ้ง และทรัพยากรน้ำ ซึ่งอ้างว่ามากที่สุด ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ นอกจากนี้ประเทศพมามีพื้นที่ราบลุ่มและที่ลุ่มน้ำอันอุดมสมบูรณ์ อีกทั้งยังแวดล้อมด้วยเทือกเขาทางฟากตะวันตก ในตอนกลาง และทางฟากตะวันออก ดอยสูงเหล่านี้จึงเป็นดงป้อมปราการโดยธรรมชาติที่คอยคุ้มกันภัยจากธรรมชาติไว้อย่างลงตัว เพื่อจะบอกว่าประเทศพม่ามีทำเลดี

ในการสร้างมโนภาพให้เห็นคุณค่าในทรัพยากรของชาตินั้น สี่รัฐพม่ามักจะยกย่องประเทศพม่าว่าเป็นดุง เมืองทอง (၂၀၁၁ * ၂၀၁၁၀၁၀၁၀၁) ³⁰ ดังคำขวัญที่ว่า *เมียนมาแผ่นดินทอง* (၂၀၁၁ * ၂၀၁၁၀၁၀၁၀၁) ทั้งอ้างว่าแผ่นดินพม่าอุดมด้วยทรัพยากรที่ส่งผลถึงความรุ่งเรืองทางอารยธรรม แล้วกล่าวอย่างภาคภูมิใจว่าแผ่นดินพม่าเป็นดงลมหออันยิ่งใหญ่สำหรับคนพม่า ถึงขนาดแต่งโวหารไว้ว่า “เกิดเป็นพม่า ถือว่าเป็นบุญ” (၂၀၁၁၀၁၀၁၀၁၀၁ * ၂၀၁၁၀၁၀၁၀၁၀၁) ³⁰ นอกจากนี้ สี่รัฐพม่ายังปลุกฝังความหวงแหนมาตุภูมิ โดยอ้างถึงเรื่องที่เคยถูกต่างชาติยึดครองในสมัยอาณาจักรมอญ ทำให้คนพม่าต้องตกเป็นทาสในแผ่นดินของตน และรำพึงว่าชาวพม่ากลับเหมือนได้ทุกขลาภ เพราะแผ่นดินพม่านั้นเป็นที่ “ต้องตา” ของชนต่างชาติ ทั้งนี้คงอยากให้ทราบสาเหตุที่แผ่นดินพม่าถูกคุกคามนั้นเป็นเพราะประเทศพม่ามีกายภาพดีและร่ำรวยทรัพยากรธรรมชาติ

โ
ด
ย
เ
อ
น
พ
า
ะ
ไม้สัก น้ำมัน ดินแร่ และอัญมณี สี่รัฐพม่าเผยว่าในสมัยโบราณนั้น ราชสำนักพม่าครอบครองทรัพยากรเหล่านี้ โดยเฉพาะปอน้ำมัน เหมืองแร่ เหมืองอัญมณี ดังเขียนว่า

“ในรัชสมัยพระเจ้ามินดงนั้นพระองค์ทรงกำกับดูแลปอน้ำมัน เหมืองทับทิม เหมืองหยก เหมืองเงิน และเหมืองตะกั่วด้วยพระองค์เอง ในพื้นที่เยนังของ (၂၀၁၁၀၁ * ၂၀၁၁၀၁၀၁၀၁) และเยนังซัด (၂၀၁၁၀၁ * ၂၀၁၁၀၁၀၁) มีปอน้ำมันถึง 200 บ่อ และยังได้ทรงสร้างโรงสกัดน้ำมันขึ้น 1 แห่ง ในเหมืองทับทิมที่โมโกะ (၂၀၁၁၀၁ * ၂၀၁၁၀၁) จัดเปียง (၂၀၁၁၀၁ * ၂၀၁၁၀၁) และกะตา (၂၀၁၁) มีการขุดได้ทับทิมที่มีค่าเป็นจำนวนมาก

³⁰ ၂၀၁၁၀၁ * ၂၀၁၁၀၁၀၁၀၁ (1997) หน้า 57

ส่วนหยกและอำพันนั้นขุดได้จากบริเวณลุ่มแม่น้ำในเขตกะบ่อ (๒๖๖๕) และสุกอง (๒๖๖๕) อีกทั้งมีการขุดถ่านหินในเขตชเวโบซึ่งอยู่ทางตอนบนของแม่น้ำชิดวิน และในเขตรัฐฉาน มีการขุดเหล็กได้จากเขาโปปา (๒๖๖๕) และเมืองมเย
 ๒๖๖๕ (๒๖๖๕)
 เป็นต้น ส่วนเงิน ตะกั่ว และทองแดงนั้นพบทั่วไปในเขตรัฐฉานโดยเฉพาะอย่างยิ่งที่เมืองบ่อ
 ตวง (๒๖๖๕) และบ่อชาย (๒๖๖๕) สำหรับทองแดงนั้น
 ส ำ ม า ร ถ ขุ ด ไ ต้ จ า ก ฟ า ก เ มื อ ง
 สะกาย”³¹

การอ้างว่าราชสำนักครอบครองทรัพยากรนั้นนับเป็นสหบทให้กับรัฐบาลทหารใช้อ้าง
 สิทธิในการผูกขาดทรัพยากรของชาติด้วยความหวังแทน เพื่อมิให้ตกไปอยู่ในมือต่างชาติ
 เพราะในอดีตนั้นทรัพยากรเหล่านี้เคยนำภัยมาสู่ราชสำนักพม่าจนประเทศพม่าต้องตกเป็น
 อาณานิคม กล่าวคือพ่อค้าอังกฤษได้เข้ามาผูกขาดทางการค้าและครอบครองทรัพยากรแทน
 ราชสำนักพม่า แล้วความมั่งคั่งนั้นจึงหลุดมือไป สี่ร้อยพม่าเล่าว่า “ในตลอด 70 ปี (ค.ศ.
 1870-1940) เจ้าอาณานิคมได้ทำการผูกขาดกิจกรรมทางเศรษฐกิจของประเทศไว้ทั้งหมด
 สินค้าเกษตรและวัตถุดิบสำคัญ อันได้แก่ ข้าว น้ำมัน แร่ อัญมณี และไม้สัก ต่างถูกส่งออก
 โดยรายได้แทบมิได้ถูกสำรองหรือเป็นกองทุนเพื่อการเติบโตและความมั่นคงทางเศรษฐกิจของ
 ประเทศพม่า ทั้งนี้ก็เพราะเจ้าอาณานิคมมิได้หวังจะพัฒนาอาณานิคมพม่าอย่างจริงจัง แม้จะ
 มีการพัฒนาทางรถไฟ ถนนหนทาง เส้นทางเดินเรือ ไฟฟ้า ตลอดจนท่าเรือนานาชาติอย่างที่
 เมืองย่างกุ้ง เมะล่าย พะสิม ลิจด้วย และเจ้าก็ฝังสิ่งเหล่านี้ทำขึ้นเพื่อการส่งออกสินค้า
 วัตถุดิบเป็นหลัก คนพม่าท้องถิ่นมิได้รับประโยชน์ เพราะหากเจ้าอาณานิคมทำเพื่อชาวพม่า
 อย่างแท้จริง แล้วทำไมจึงไม่เกิดนายทุนพม่าที่ร่ำรวยจากการทำเหมืองหรือบ่อน้ำมัน อีกทั้ง
 ทำ ใ ม จึ ง ก ิ ด เ ท ศ ก า ร ณ์ ป ร ะ ท้ ว ง ข อ ง ค น ง า น บ ่อ น้ า ม ัน
 (๒๖๖๕) ในปี ค.ศ. 1938 และทั้งที่ในปี ค.ศ. 1890
 อาณานิคมพม่าเคยขึ้นชื่อว่าเป็น ฉางข้าวแห่งเอเชีย (๒๖๖๕) เหตุเพราะส่งออกข้าวอยู่ในระดับโลก แต่ทำไมชาวนาพม่าจึงยากจน ขนาดเป็นหนี้เป็นสิน
 สูญที่ไร้ที่นาให้กับพวกนายหน้าเงินกู้แบกซิดตี (๒๖๖๕)³² แล้วก็เกิด
 กบฏชาวไร่ชาวนา (๒๖๖๕) ในปี

³¹ ๒๖๖๕ (2000) หน้า 129

³² สี่ร้อยพม่าเรียกแซกว่า กุลาน้ำดำ (๒๖๖๕)

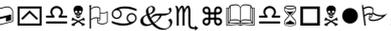
ค.ศ. 1930”³³ นั่นคือ ตัวอย่างที่ว่าภายใต้การปกครองของต่างชาตินั้น ทรัพยากรอันอุดมในแผ่นดินพม่านั้นถูกกอบโกยโดยนายทุนฝรั่งต่างชาติ³⁴ ประเทศพม่าจึงมิได้เจริญเติบโตอย่างบ้านอื่นเมืองอื่น ดังนั้น รัฐบาลทหารจึงประกาศว่าจะคอยปกป้องดูแลทรัพยากรของชาติ เพื่อมิให้ต่างชาติเข้ามามีอำนาจครอบงำเอาเปรียบอย่างแต่ก่อน

4.1.3 สหชนชาติ

ในการสำรวจจำนวนประชากรของประเทศพม่า นั้น อาจกล่าวได้ว่าเริ่มมาตั้งแต่กลางสมัยรัฐบาลอาณานิคม ครั้งแรกสุดเป็นการสำรวจในปี ค.ศ. 1872 แต่สำรวจเฉพาะในพื้นที่พม่าตอนล่าง พบว่ามีจำนวนประชากรราว 2 ล้าน 7 แสนคน (ขนาดพื้นที่ 88,566 ตารางไมล์) พอลงยุคยึดประเทศพม่าได้ทั้งหมด จึงมีการสำรวจใหม่ในปี ค.ศ. 1891 พบว่ามีประชากรราว 7 ล้าน 7 แสนคน (ขนาดพื้นที่ 171,430 ตารางไมล์) และจากการสำรวจครั้งสุดท้ายของปลายสมัยรัฐบาลอาณานิคม ในปี ค.ศ. 1941 พบว่ามีประชากรราว 16 ล้าน 8 แสนคน (ขนาดพื้นที่ 261,057 ตารางไมล์) ส่วนการสำรวจในสมัยรัฐบาลพม่า นั้น เพิ่งทำครั้งแรกในปี ค.ศ. 1973 พบว่ามีจำนวนประชากรราว 28 ล้าน 9 แสนคน (ขนาดพื้นที่ 261,228 ตารางไมล์) และในปัจจุบัน จากการประมาณการในปี ค.ศ. 2003 พบว่ามีจำนวนประชากรราว 51 ล้าน 6 แสนคน³⁵ และในการสำรวจจำนวนประชากรนั้น ได้คำนึงถึงความแตกต่างทางเชื้อชาติมาแต่แรก

หากจำแนกตามชนชาติ สื่อรัฐพม่าจะกล่าวเสมอว่า ประเทศพม่าประกอบด้วยนานาชนชาติถึง 135 ชนชาติ เพื่อสื่อถึงความหลากหลาย ส่วนชื่อชนชาติหลัก 8 เผ่า จะต้องเขียนได้เรียงตามอักษร ได้แก่ กะฉิ่น กะยา กะเหรี่ยง ฉิ่น พม่า มอญ ะไข่ และฉาน (เขียนว่า หม่ม) ทั้งนี้เพื่อสื่อถึงความเสมอภาคของทุกชนชาติ และความมากน้อยไม่มีนัยสำคัญ อย่างไรก็ตาม ความเท่าเทียมนั้นมีความย้อนแย้ง ดังแสดงผ่านสัญลักษณ์บนธงชาติและแผนที่ประเทศ กล่าวคือ บนพื้นธงชาติซึ่งใช้มาตั้งแต่สมัยสังคมนิยมนั้น จะมีรูปดาวขนาดเท่ากันจำนวน 14 ดวง แต่ละดวงแทนรัฐและมณฑล 14 เขต เพียงแต่ว่าพื้นที่มณฑล 7 เขตซึ่งมีชนชาติพม่าเป็นประชากรหลักนั้นจะแทนด้วยรูปดาว 7 ดวง ส่วนรัฐชนชาติ 7 รัฐนั้นจะแทนด้วยดาวเพียงรัฐละ

³³ (1999) หน้า 65

³⁴ สื่อรัฐพม่าเรียกฝรั่งว่า กุลาหน้าขาว (หรือ พ่อค้าหน้าขาว (

³⁵ (1999) หน้า 18

1 ดวง³⁶ นอกจากนี้ หากเป็นแผนที่ชนชาติ ก็มักจะใช้รูปผู้หญิงหรือรูปคู่ชาย-หญิง แต่งชุดประจำเผ่าวางอยู่รอบนอกในตำแหน่งพื้นที่รัฐชนชาติ 7 รัฐ ส่วนตรงกลางเป็นรูปชนชาติพม่า ในตำแหน่งปากแม่น้ำอิรวดีขึ้นมา จึงเข้าใจได้ไม่ยากว่า การกำหนดภาพลักษณะสหชนชาติของรัฐพม่า นั้น แฝงนัยให้รับรู้ว่าเป็นชนชาติพม่าเป็นชนชาติหลักที่แวดล้อมด้วยชนชาติระดับรองอีก 7 ชนชาติ

นอกจากนี้ ความย้อนแย้งยังแสดงผ่านรูปแบบการปกครอง กล่าวคือ พม่าสร้างรูปแบบภายนอกให้เสมือนเป็นสหพันธรัฐ (federalism) ที่ประกอบด้วยมลรัฐที่ควรต้องมีรัฐบาลท้องถิ่นที่อิสระ แฝงนัยให้ความสำคัญต่อการตั้งชื่อรัฐเป็นนามชนชาติอีกด้วย โดยรัฐมอญและรัฐยะไข่ได้รับสถานะเป็นรัฐหลังสุดตามรัฐธรรมนูญฉบับ 1974 อย่างไรก็ตาม รูปแบบการปกครองกลับเป็นแบบสหภาพที่ไม่มีการกระจายอำนาจ และปกครองแบบรวมศูนย์อำนาจไว้ที่ส่วนกลาง ปัจจุบัน พม่ายังคงแบ่งเขตการปกครองเป็น 14 เขต ประกอบด้วย 7 มณฑล (၇ မြို့နယ်) กับ 7 รัฐ (၇ ပြည်နယ်) พื้นที่มณฑลถือเป็นพื้นที่ของชนชาติพม่า ส่วนพื้นที่รัฐถือเป็นพื้นที่ชนกลุ่มน้อย ชื่อมณฑลจะอาศัยนามเมืองหลักหรือลำน้ำสายหลัก ได้แก่ สะกาย มัณฑะเลย์ มะเกว ย่างกุ้ง พะโค ตะนาวศรี เอยาวดี ส่วนชื่อรัฐจะอาศัยนามชนชาติที่เป็นประชากรหลักในแต่ละรัฐ ได้แก่ กะฉิ่น กะยา กะเหรี่ยง ฉิ่น มอญ ยะไข่ และฉาน อีกทั้งชื่อรัฐชนชาติทั้ง 7 ยังอาจเปลี่ยนได้หากผ่านประชามติ ฉะนั้นมโนทัศน์สหชนชาติจึงอาจลัดเลือนในระบบคิด หากจะตีความ รัฐพม่า น่าจะอาศัยสหชนชาติเป็นภาพลักษณะภายนอกไปก่อน ขณะที่การปกครองประเทศเป็นแบบสหภาพ ซึ่งยอมไม่ใช่รูปแบบสหพันธรัฐอย่างที่ชนชาติส่วนน้อยเรียกร้องมาตั้งแต่ได้เอกราช และในรัฐธรรมนูญฉบับ 2008 พม่าก็ยังคงเขตปกครองไว้เช่นเดิม เพียงแต่ปรับเรียกมณฑลเป็นอภิมณฑล หรือ มหาเทศมณฑล (၇ မြို့နယ် အစိုးရ ဝန်ကြီးဌာန) แต่ไม่เปลี่ยนการเรียกรัฐ และที่น่าสนใจ พม่าเปลี่ยนสัญลักษณ์บนธงชาติจากดาวย่อย 14 ดวง เป็นดาวดวงใหญ่ดวงเดียวอยู่กลางผืนธง ซึ่งน่าจะแฝงนัยว่า สหภาพพม่าเป็นเอกรัฐเท่านั้น และไม่ใช่พหุรัฐอย่างสหพันธรัฐ

นอกจากนี้ ในด้านศาสนาและความทรงจำของชนชาติ แม้ชื่อรัฐพม่าจะแสดงให้เห็นความหลากหลายทางชนชาติอยู่เสมอก็ตาม แต่ก็เน้นเฉพาะภาพความปรองดองในรูปแบบต่างจับ

³⁶ บนธงชาติพม่าในสมัยอูนู มีดาวกลางดวงใหญ่ 1 ดวงแวดล้อมด้วยดาวบริวาร 5 ดวง ฝ่ายรัฐว่าดาวดวงกลางคือสัญลักษณ์ต่อต้านฟาสซิสต์ แต่ถูกวิจารณ์ว่าดาวดวงใหญ่นี้จึงใจให้หมายถึงชนชาติพม่า ส่วน 5 ดวงเล็กที่เป็นบริวารคือชนชาติส่วนน้อย 5 กลุ่ม พอในสมัยเนวิน บนธงพม่าเปลี่ยนเป็นดาว 14 ดวงล้อมรอบพื้นเพือกกับรวงข้าว ฝ่ายรัฐว่าดาวแต่ละดวงนั้นแทนรัฐและมณฑล 14 แห่ง แต่ก็ถูกวิจารณ์อีกว่าชนชาติส่วนน้อย 7 กลุ่มได้ดาวแค่กลุ่มละดวง ในขณะที่ชนชาติพม่าได้ดาวถึง 7 ดวง

เมื่อถือแขนเพื่อสื่อนัยว่าทุกชนชาติอยู่ร่วมดินกินร่วมน้ำมาเนิ่นนาน กระนั้น พื้นที่สี่รัฐพม่าจะไม่แสดงความหลากหลายด้านความเชื่อทางศาสนา โดยเฉพาะฮินดู อิสลาม และคริสต์ต่างถูกมองว่าเป็นวัฒนธรรมต่างชาติที่เข้ามาในยุคอาณานิคม จึงไม่ค่อยถูกนำมาเสนอบ่อยนัก สี่รัฐพม่ากลับมุ่งเน้นให้เห็นว่าประเทศพม่านั้นเป็นเมืองพุทธ แม้แต่ในประวัติศาสตร์ชาติ พุทธศาสนาก็ถือเป็นเป้าหลอมหลักที่สร้างอารยธรรมพม่า ดังนั้น มโนทัศน์สหชนชาติจึงสื่อถึงเฉพาะเหล่าภุมิบุตร (၁၉၅၀၆၆◆)(၆၆◆●&◆) จำนวน 8 ชนชาติหลัก หรือ 135 เผ่าย่อย หรือคนท้องถิ่นที่บรรพบุรุษเคยอาศัยอยู่ในประเทศพม่ามาก่อนสมัยอาณานิคม (ก่อน ค.ศ. 1824)

4.1.4 ราชอาณาจักร

เมืองโบราณที่ปรากฏหลงเหลือเป็นร่องรอยอยู่กระจัดกระจายในประเทศพม่าจำนวนหลายแห่งนั้น ถูกเลือกนำมาใช้เป็นวัตถุบิในการตีความร่วมกับราชพงศาวดารพม่าอย่างเป็นระบบ เพื่อให้ได้ประวัติศาสตร์แห่งชาติในยุคโบราณที่กินเวลา 841 ปี (ระหว่างปี ค.ศ.1044-1885)³⁷ การกำหนดกรอบเวลาไว้แค่นี้มาแต่แรกนั้น คงเพียงพอต่อการกำหนดเพดานความรู้สำหรับพรรณนาอดีตของชนชาติพม่า เพราะหากลึกไปกว่านี้ก็ยิ่งขาดหลักฐานประเภทจารึกภาษาพม่าที่พลังอาศัยเป็นเกณฑ์กำหนดเชื้อชาติ ส่วนเมืองโบราณที่เชื่อว่าเคยเป็นศูนย์กลางอำนาจของชนชาติพม่ามาก่อนจะถูกกำหนดสมัยตามลำดับเวลา ทั้งนี้เพื่อสร้างประวัติศาสตร์ชาติให้อยู่ภายใต้เงื่อนไขของเส้นตรงแห่งกาลเวลา เมืองราชธานีโบราณที่เข้าครอบประวัติศาสตร์ชาติจึงมี 5 เมือง ได้แก่ เมืองพุกาม เมืองอังวะ เมืองตองอู เมืองหงสาวดี และเมืองมณฑล เมืองเหล่านี้ปกครองโดยราชวงศ์พม่า 3 ราชวงศ์ ได้แก่ ราชวงศ์พุกาม (ค.ศ. 1044-1334) ราชวงศ์ตองอู (ค.ศ. 1485-1599) และราชวงศ์คองบอง (ค.ศ. 1599-1752 และ 1752-1885) ทั้งสามราชวงศ์ต่างปกครองอาณาจักรที่มีนัยร่วมกันอยู่ 2 ประการ คือ ต่างเป็นพุทธอาณาจักรแห่งนิกายเถรวาท และต่างเป็นราชอาณาจักรเมียนมาของกษัตริย์เชื้อสายพม่า

การอิงกรอบเวลาเป็นยุคสมัยได้ทำให้เสมือนมีการเคลื่อนย้ายของชนชาติพม่าจากจุดหนึ่งไปยังอีกจุดหนึ่งโดยลำดับ คือ เริ่มจากพุกามไปตองอูข้ามสู่หงสาวดีหวนคืนอังวะแล้วย้ายมามณฑล อีกทั้ง ยกย่องวีรกษัตริย์ 3 พระองค์ให้เป็นเลิศในแต่ละยุค ได้แก่ พระเจ้าอโนรธา คือผู้สร้างราชธานีพุกาม พระเจ้าบุเรงนองผู้ปกครองราชธานีหงสาวดี และพระเจ้าอลองพญา ผู้ฟื้นคืนราชวงศ์พม่าสมัยคองบองแห่งรัตนสิงห์-อังวะ-อมรปุระ-มณฑล ประวัติศาสตร์ชาติถือว่าวีรกษัตริย์ทั้งสามพระองค์นั้นคือผู้ขยายราชอาณาจักรและสร้างความเป็นปึกแผ่นให้แก่ราชอาณาจักรพม่า นอกจากนี้ ประวัติศาสตร์ชาติยังแสดงให้เห็นว่าความรุ่งเรืองของอาณาจักรทั้งสามนั้นเกิดขึ้นหลังจากปราบมอญได้ทั้งสิ้น กล่าวคือ ในปี ค.ศ. 1057 พระเจ้าอโนรธาทรงยกทัพลงไปตีเมืองสะเทิมแล้วนำตัวพระเจ้ามอญกษัตริย์มอญพร้อมพระไตรปิฎกกลับไปเมืองพุกาม ในปี ค.ศ. 1552 พระเจ้าบุเรงนองปราบกบฏมอญหงสาวดีได้เบ็ดเสร็จ และในปี ค.ศ. 1753 และ 1754 พระเจ้าอลองพญาปราบทัพมอญหงสาวดีที่ยกขึ้นมาล้อมตีอังวะ ดังนั้น การเขียนประวัติศาสตร์ชาติของพม่าจึงสะท้อนให้เห็นว่าอาณาจักรโบราณของชนชาติพม่านั้นยิ่งใหญ่ขึ้นมาได้ด้วยการทำสงคราม การขยายอาณา

³⁷ นับเริ่มจากรัชสมัยคือพระเจ้าอโนรธาผู้สร้างความเป็นปึกแผ่นให้แก่อาณาจักรพุกาม กระนั้น ประวัติศาสตร์ชาติของพม่าอาจอ้างไปถึงเวลาก่อนหน้านั้น คือยุคอาณาจักรพยู ที่เชื่อว่าเป็นชนชาติพม่าโบราณ

เขต และการมีผู้นำที่เข้มแข็ง ส่วนราชธานีนั้นคือหลักฐานของการมีศูนย์กลางแห่ง
ราชอาณาจักรของชนชาติพม่าที่เคลื่อนย้ายอยู่ในพื้นที่ที่ใช้อ้างว่าเป็นแหล่งอารยธรรมโบราณ

นอกจากอาณาจักรพม่าของสามราชวงศ์ คือ พุกาม หงสาวดี และคอนบองแล้ว ใน
แผ่นดินพม่ายังมีเมืองโบราณอื่นอีก ได้แก่ เมืองศรีเกษตรของชนชาติปยู เมืองมะเยาก์คูของ
ชนชาติยะไข่ เมืองสะเทิมของชนชาติมอญ และเมืองตะกองของศากยวงศ์ เมืองโบราณเหล่านี้
มักถูกเอ่ยถึงในทางโบราณคดีว่าเกิดก่อนหรือนอกเส้นทางประวัติศาสตร์ชาติ เหตุน่าจะเป็น
เพราะเมืองดังกล่าวไม่มีมหาบุรุษผู้ก่อตั้งเป็นชนชาติพม่า ดังนั้นพม่าจึงถือว่าเมืองดังกล่าว
ต่างเป็นเมืองชายขอบ/เมืองบริวาร/เมืองอื่น/เมืองปริมณฑลที่มีมาก่อนที่ชนชาติพม่าจะสร้าง
อาณาจักรแรก ภาพของประวัติศาสตร์พม่าสมัยก่อนพุกาม จึงสันนิษฐานกันไว้ว่า ตะกอง
(၁၂၅၀-၆၆၆) เป็นราชธานีแห่งแรกของพม่า สร้างก่อนคริสต์ศักราชราว 600 ปี จึงเชื่อว่า
อาณาจักรพม่าน่าจะมีอายุเกินกว่า 2,000 ปี พอราวคริสต์ศตวรรษที่ 1 จึงตั้งเป็นนครรัฐของ
ชาวปยูหรือพม่าเก่า อันมีเมืองราชธานีได้แก่ เมืองพิสสโน (၁၀၅၆-၆၆၆) เมืองศรีเกษตร
(၇၅၀-၆၆၆) และเมืองทันกลาง (၆၆၆-၆၆၆) ต่อมาต้นคริสต์ศตวรรษที่ 9
กษัตริย์ปยูได้ส่งคณะทูตผ่านเมืองน่านเจ้าไปถึงราชสำนักจีนพร้อมกับคณะนักแสดงชาวปยู
35 คน พมามองว่าเป็นการยืนยันว่าพม่ามีอารยธรรมมานานแล้ว เมืองอื่นในแผ่นดินพม่าที่
เกิดขึ้นในยุคแรกยังได้แก่ เมืองสุวณณภูมิ (၆၆၆-၆၆၆) ในรัฐมอญ และเมืองเว
สาลี (၆၆၆-၆၆၆) กับเมืองธัญวดี (၆၆၆-၆၆၆) ในรัฐยะไข่ อย่างไรก็ตาม เมืองเหล่านี้
เพียงสันนิษฐานว่าแผ่นดินพม่ามีความรุ่งเรืองทางพุทธศาสนามาก่อนที่ชนชาติพม่าจะสร้าง
ชาติได้สำเร็จ

มโนทัศน์ราชอาณาจักรจากร่องรอยราชธานี จึงสะท้อนความพยายามของรัฐบาล
ทหารที่จะบอกว่าการก่อตัวของพม่ามีประวัติศาสตร์มายาวนาน และชนชาติพม่ามีกองทัพของตนมา
ก่อนที่กองทัพฟาซิสต์ญี่ปุ่นจะสร้างให้ในสมัยสงครามโลกครั้งที่สองเพื่อขับไล่เจ้าอาณานิคม
อังกฤษ ดังนั้น เรื่องราวราชธานีของสามวีรกษัตริย์พม่าจึงหนุนอุดมการณ์รัฐแบบเก่าเพื่อเพิ่ม
ความโดดเด่นให้แก่ประวัติศาสตร์กองทัพ และอนุสาวรีย์สามวีรกษัตริย์ คือ อโนรธา-บุเรงนอง-
อลองพญาที่เมืองเนปีดอ (၆၆၆-၆၆၆) เมืองหลวงใหม่ของพม่า ซึ่งแปลว่า
“ราชธานี” นั้น ก็เป็นนาฏกรรมการเมืองเพื่ออ้างว่าผู้นำกองทัพแห่งชาติคือผู้นำของชาติเถียง
วีรกษัตริย์ เพราะได้สร้างราชอาณาจักรอันมีราชธานีเป็นศูนย์กลางจนถึงใหญ่มาก่อนยุค
อาณานิคม

4.1.5 เจ้าอาณานิคมอังกฤษ

สี่อัฐพม่ากล่าวถึงเหตุที่พม่าแพ้สงครามกับเจ้าอาณานิคมอังกฤษ 3 ครั้งว่าเป็น เพราะพม่ามีผู้นำอ่อนแอ ประเทศจึงคล้ายกับ *กำไผ่คล้ายมัด* (၁၈၅၆-၁၈၆၈) และว่าการทยอยเสียดินแดนไปที่ละส่วนนั้นคล้ายกับ ฤกษ์เหลือมกลืนกิน (၁၈၆၈-၁၈၈၅) กล่าวคือ ครั้งแรกฝ่ายพม่าเสียอัสสัม ยะไข่ และตะนาวศรี (ค.ศ. 1826) ครั้งที่สองเสียพื้นที่พม่าตอนล่าง (ค.ศ. 1854) ส่วนครั้งที่สามเสียพื้นที่พม่าตอนบน (ค.ศ. 1885) นั่นคือพม่าทยอยเสียดินแดนให้อังกฤษไปจนหมด โดยเฉพาะในครั้งสุดท้ายนั้น พม่าแพ้อังกฤษอย่างหมดท่า เปรียบกับ *กระต่ายน้อยล้มคว่ำ อยู่หน้าเสือ* (၁၈๘๕-၁၈๘๖) ด้วยเหตุนี้ จึงว่าพม่าได้เปลี่ยนจากเมืองนาย (၁၈๒๕-၁၈๕๔) กลายเป็นเมืองบ่าว (၁၈๕๔-၁၈๘๕) ส่วนชาวพม่าก็ดู *ลูกขาดแม่ปลา น้ำน้อย* (၁၈๕๔-၁၈๘๕) เพราะขาดผู้นำที่ดี กระนั้น ประชาชนพม่าก็ยังสามารถทำสงครามกองโจร (၁၈๘๕-၁၈๘๖) ต่อสู้กับกองทัพอังกฤษเป็นเวลาราว 10 ปี³⁸

ภายใต้การปกครองของอังกฤษนั้น สี่อัฐพม่ามักจะวิพากษ์เศรษฐกิจทุนนิยมในสมัยอาณานิคมว่าเป็นเศรษฐกิจที่พอกขยาดินแดนสร้างขึ้นมาใช้เพื่อคอบโกยผลประโยชน์จากดินแดนในอาณานิคม อีกทั้งเอาไรต์เอาเปรียบและกีดกันชนพื้นเมือง และเจ้าอาณานิคมยังได้นำแขกและจีนเข้ามาแสวงประโยชน์จากคนพื้นเมืองจนคนพื้นเมืองไม่มีที่ทำกินและกลายเป็นคนรับจ้างทำนาและกรรมกรชั้นต่ำ ถนนหนทางที่ดีขึ้นในสมัยอาณานิคมนั้นเป็นไปเพื่อเอื้อประโยชน์ให้ระบบทุนนิยมของเจ้าอาณานิคมปรากฏเป็นรูปธรรมเท่านั้น ส่วนการศึกษาแบบอาณานิคมคือการสร้างข้าราชการระดับล่าง และสอนให้ยกย่องและซื่อสัตย์ต่อเจ้าอาณานิคม คนพม่าถูกกีดกันทางการศึกษาและอาชีพ ไม่ได้รับการดูแลทางสาธารณสุขที่ดีพอ พุทธศาสนาและภูมิปัญญาท้องถิ่นถูกละเลย ทั้งยังเป็นต้นเหตุให้เกิดมีคนหลายเชื้อชาติ และวัฒนธรรมต่างชาติเข้าครอบงำวิถีชีวิตชาวพม่า คนท้องถิ่นจึงถูกดูถูกและถูกครอบงำ จำเลยสำคัญที่สร้างความทุกข์ยากให้กับชาวพม่า จึงหมายถึงนายทุนทั้งหลายที่หากินอยู่ภายใต้ระบบทุนนิยมอาณานิคม ดังนั้น สี่อัฐพม่าจึงเน้นเรื่องราวการต่อสู้เพื่ออิสรภาพและเอกราช และยังย้ำอยู่เสมอในเรื่องการมีจิตใจที่จักไม่ยอมตกเป็นทาสผู้อื่นและต่อต้านอำนาจภายนอก

³⁸ สรุปลงมาจาก ၁၈၅၆-၁၈၆၈ (1995) หน้า 133

⁴⁴ พม่าเคยเรียกวันนี้อีกชื่อว่า วันต่อต้าน (၇၀၁ & ၉၉၀၉၀၉၀၉၀၉၀၉၀၉၀၉၀၉၀၉၀၉၀၉) และในวันนี้ของทุกปีกองทัพจะจัดพิธีสวนสนาม

ในการแสดงความรังเกียจระบอบฟาสซิสต์นั้น สี่รัฐพม่าจะอ้างถึงการมอบเอกราชอันจอมปลอมให้พม่า (1 สิงหาคม 1943) โดยตั้งรัฐบาลหุ่นและพยายามครอบงำกองทัพพม่า อีกทั้งยังสร้างความเสียหายทางเศรษฐกิจ ความเสื่อมทางสังคม และความตกต่ำทางการเมือง เช่นกล่าวถึงเรื่องนายทุนญี่ปุ่นผูกขาดธุรกิจการค้า การผลิตภายในประเทศเสียหายเกือบสิ้น การขนส่งแร่และไม้สักไปญี่ปุ่น การพิมพ์ธนบัตรออกมามากจนเกิดภาวะเงินเฟ้อ การขาดแคลนเครื่องนุ่งห่ม การขาดแคลนอาหาร การสาธารณสุขย่ำแย่ การศึกษาตกต่ำ และรัฐบาลพม่าในสมัยนั้นอยู่ใต้อำนาจกองทัพญี่ปุ่น จึงมีแต่นโยบายเพื่อพิน และไม่เป็นประโยชน์ต่อประชาชนพม่า ผู้ได้รับประโยชน์ในสมัยนั้นคือคณะรัฐบาลหุ่นฟาสซิสต์และพวกสอพลอญี่ปุ่น ชาวพม่าทั่วไปจึงพบกับความทุกข์ยาก อาจกล่าวได้ว่า มโนทัศน์ฟาสซิสต์ญี่ปุ่นนั้นสื่อถึงความช่วยเหลือจากต่างชาติอาจแฝงความไม่จริงใจ ที่แรกมักทำตัวเป็นมหามิตร แต่ภายหลังอาจเห็ดร้ายเยี่ยงอสูร

4.1.7 จีนขาว

ภัยจีนขาว หรือ กองกำลังก๊กมินตั๋ง (KMT = Kuomintang) เป็นภัยจากภายนอกที่เกิดขึ้นในช่วงแรกที่พม่าได้เอกราช เริ่มเกิดขึ้นในปี ค.ศ. 1949 มีสาเหตุมาจากการที่ฝ่ายคอมมิวนิสต์ได้อำนาจปกครองประเทศจีน และฝ่ายจีนขาวซึ่งเป็นฝ่ายตรงข้ามพยายามถอยหนีไปยังเกาะไต้หวัน กองกำลังจีนขาวที่ตกค้างอยู่ในยูนนานได้รุกเข้ามาในแผ่นดินพม่าเมื่อปี ค.ศ. 1950 โดยมีนายพล Li Mi เป็นผู้นำ สี่รัฐพม่ากล่าวถึงการรุกรานของจีนขาวไว้ว่าเมื่อแรกที่กองกำลังจีนขาวเข้ามาสร้างปัญหาในประเทศพม่า นั้น รัฐบาลพม่าไม่อาจผลักดันจีนขาว เพราะกำลังปราบปรามผู้ก่อการร้ายภายใน ทหารจีนขาวจำนวนราว 2 หมื่นคนได้รุกลงมาถึงเชียงตุง (၁၀၉၉၀၉၀၉၀၉၀၉၀၉၀၉၀၉၀၉၀၉၀၉၀၉) พอเดือนพฤษภาคม ค.ศ. 1950 ก็เข้าตีเมืองจู้โก๊ะ (၁၀၉၉၀၉၀၉၀၉၀၉၀၉၀၉၀၉၀၉၀၉၀၉) ซึ่งอยู่ทางชายแดน ฝ่ายรัฐบาลพม่าได้ยื่นคำขาดให้กองกำลังจีนขาววางอาวุธมอบตัวเพื่อให้ส่งตัวไปยังเกาะไต้หวัน แต่ฝ่ายจีนขาวกลับไม่ยอมรับและยังปฏิบัติการสู้รบ ในช่วงปี ค.ศ. 1950-1951 กองกำลังจีนขาวมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น ส่วนทางไต้หวันนั้นก็ยังสามารถให้ความช่วยเหลือด้านการฝึกทหาร อาวุธ และเสบียง ดังนั้นในเดือนมกราคม ค.ศ. 1952 รัฐบาลพม่าจึงได้ร้องเรียนกรณีการรุกรานของทัพจีนขาวยังสหประชาชาติ และในเดือนเมษายน

⁴⁴ แปลจากนิตยสารสำหรับเยาวชนฉบับหนึ่ง ชื่อ *เรานักเรียน* (ไม่ได้บันทึกเลขฉบับ)

ค.ศ. 1953 รัฐบาลพม่าจึงได้ประณามการล่องล้าดังกล่าวต่อสหประชาชาติอีกครั้ง พร้อมกับเรียกร้องให้ยุติการรุกราน แต่รัฐบาลอเมริกันกลับคัดค้านข้อเรียกร้องดังกล่าว ในที่สุดจึงเปลี่ยนจากการเรียกจีนชาวมาเป็นกองกำลังต่างชาติคืออาวูจ อย่างไรก็ตาม แม้รัฐบาลจีนชาวที่เกาะไต้หวันจะไม่ยอมถอนกองกำลังนั้นออกจากประเทศพม่า และอเมริกันกับไทยจะสนับสนุนให้ยุบกองกำลังดังกล่าวก็ตาม แต่ฝ่ายพม่าถือว่ากองทัพพม่าก็ได้ทำศึกกับฝ่ายจีนชาวจนถึงที่สุด จึงสามารถยุติปัญหานั้นได้ในเดือนกันยายน ค.ศ. 1953

ในการต่อสู้กับกองกำลังจีนชาวนั้น สื่อรัฐพม่ากล่าวถึงสมรภูมิลำคัญ ได้แก่ สมรภูมิมหาศัตรุพ่าย (၂၀၅၁-၅၀၆၅)၊ สมรภูมิมุขง (၅၅၅၅-၅၅၅၅) และ สมรภูมิมิชนะนา (၅၅၅၅-၅၅၅၅) สมรภูมิล้อมล้อมกองกำลังจีนชาวนั้นครั้งนั้นถือเป็นประสบการณ์แรกของประเทศพม่าในการป้องกันประเทศจากภัยต่างชาติ มิเช่นนั้นจีนชาวจีนจะมิยอมให้ชาติใดไม่ว่าใหญ่หรือเล็กรุกรานแผ่นดินแม่สักนิ้ว และจะมิยอมให้แสงตะวันแรงส่องกล้ากรายความรุ่มเย็นในแผ่นดินพม่า⁴⁵ ซึ่งคำว่าตะวันน่าจะหมายถึงชาติมหาอำนาจอย่างอังกฤษ ญี่ปุ่น หรือ อเมริกา

4.1.8 จักรวรรดิอเมริกา

สื่อรัฐพม่าพยายามชี้ให้เห็นว่าแผ่นดินพม่าเคยถูกชนชาติตะวันตกหาหนทางเข้ายึดครอง ความพยายามของชาติตะวันตกนั้นเริ่มเห็นมาตั้งแต่ ค.ศ. 1612 เป็นต้นมา⁴⁶ แม้จนถึงศตวรรษที่ 21 ก็ยังไม่สิ้นความพยายามนั้น และว่า “ปัจจุบัน ประเทศมหาอำนาจตะวันตกได้อาศัยแนวคิดลัทธิอาณานิคมแนวใหม่ (၅၀၆၅-၅၀၆၅) โดยอ้างประชาธิปไตยและสิทธิมนุษยชน ทั้งนี้เพื่อหว่านล้อมให้ (ประเทศอื่น) ตกเป็นทาส (၅၀၆၅-၅၀၆၅)”⁴⁷ พร้อมกับขย้อนให้นึกถึงบทบาทของสหรัฐอเมริกาที่เคยช่วยเหลือพวกจีนชาวมารหรือกองกำลังก๊กมินตั๋งในการรุกรานเข้ามาในประเทศพม่าในช่วงที่พม่าเพิ่งได้รับเอกราชมาไม่นาน ในการปกป้องแผ่นดินพม่าครั้งนั้น ฝ่ายพม่าต้องสูญเสียนักบินคนสำคัญ คือ โบปีตา (၅၀၆၅-၅၀၆၅) เพราะถูกเครื่องบิน B-52 ยิงตก ประเด็นนี้สื่อของรัฐยกขึ้นมา

⁴⁵ ၅၀၆၅-၅၀၆၅ (1995) หน้า 135

⁴⁶ ฝรั่งชาติแรกที่รุกรานพม่าคือโปรตุเกส ยึดครองสิริเยมและร่วมกับเจ้าเมืองเมาะตะมะ (มอญ) ยกมาตีตองอู (พม่า) (มีกล่าวในแบบเรียนประวัติศาสตร์เมียนมา เกรด 9 หน้า 51)

⁴⁷ ၅၀၆၅-၅၀၆၅ (2006) หน้า 10

กำราบจนถึงเมืองอยุธยา ชาวเมียนมาจึงไม่เคยรุกรานผู้อื่นโดยไร้สาเหตุ”⁵⁵ นั่นคือหลักการที่พม่าอ้างว่าเคยใช้กับไทย

ส่วนในประเด็นหลังนั้น สื่อรัฐพม่ากล่าวโจมตีไทย โดยชี้ให้เห็นว่าที่ผ่านมานั้น “ประเทศพม่าไม่เคยสนับสนุนบุคคล/กลุ่ม/กองกำลังเข้ามาใช้พื้นที่เคลื่อนไหวต่อต้านรัฐบาลที่ชอบธรรมของประเทศอื่น ดังกรณีกองกำลังจีนชาวก๊กมินตั๋งซึ่ง CIA หนุนหลังพยายามเข้ามาใช้พื้นที่ชายแดนต่อต้านรัฐบาลจีน หรือพรรคคอมมิวนิสต์ไทยเข้ามาอาศัยพื้นที่ป่าเขาในมณฑลตะนาวศรี หรือกองกำลังแบ่งแยกดินแดนในอินเดียเข้ามาในพื้นที่พม่า กองกำลังเหล่านี้รัฐบาลพม่าได้ช่วยขับไล่ออกไปจนหมด”⁵⁶ และสื่อรัฐพม่ายังยืนยันว่าหลังจากที่พม่าได้รับเอกราชเรื่อยมานั้น พม่าไม่เคยรุกรานประเทศอื่น ไม่เคยเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับการเมืองของประเทศเพื่อนบ้าน และไม่เคยสนับสนุนให้กลุ่มกบฏ กลุ่มต่อต้าน หรือฝ่ายค้านของประเทศอื่นมาใช้ประโยชน์ในพื้นที่พม่า เพราะเห็นว่าเป็นการคุกคามกิจการภายในของประเทศอื่น⁵⁷ สื่อรัฐพม่ายังกล่าวอีกว่าประเทศอื่นที่ช่วยเหลือผู้ลี้ภัยการเมือง (၇၈၉၅၆၇၈၉) ผู้หนีคดี (၆၇၈၉၀၁၂၃၄၅) และผู้ก่อการร้าย (၆၇၈၉၀၁၂၃၄၅) แล้วยังให้ฐานะเป็นผู้ลี้ภัยนั้นต่างต้องประสบกับปัญหาจึงเปรียบดูเอางูกะปะพันเอว (၇၈၉၀၁၂၃၄၅၆၇၈၉) (၇၈၉၀၁၂၃၄၅) และถือเป็นการหาเรื่องใส่ตัว (၇၈၉၀၁၂၃၄၅) นั่นคือ สื่อรัฐพม้ามักวิจารณ์ไทยทำนองว่ามักขูบล้างผู้ก่อการร้ายและรุกรานพม่ามาแต่อดีต ดังได้กล่าวประณามไทยไว้ในตำเรียนชุดนี้

เนื้อหาในตำราเรียนนั้น ได้กล่าวหาว่าโยดะยา(ไทย)เป็นภัยคุกคามของพม่า และเตือนเยาวชนให้ระวังภัยจากโยดะยา โดยกล่าวถึงภูมิหลังของโยดะยาในแนวทฤษฎีอพยพว่าโยดะยาคือชนชาติไตที่อพยพมาจากอาณาจักรน่านเจ้า และสร้างประเทศช้ากว่าเมียนมา(พม่า) ภายหลังจากเมียนมาตีได้อยุธยา พอในยุคอาณานิคมยังถูกชาติตะวันตกคุกคามจนเสียอำนาจอธิปไตย และถูกญี่ปุ่นครอบงำในสมัยสงครามโลกครั้งที่ 2 ส่วนที่โยดะยารอดพ้นจากการเสียเอกราชมาได้ก็เพราะยอมโอนอ่อนแก้มหาอำนาจ หากย้อนไปในสมัยที่เมียนมาต้อง

⁵⁵ ၇၈၉၀၁၂၃၄၅ (2001) อ้างใน ၇၈၉၀၁၂၃၄၅ (2001) หน้า 270

⁵⁶ ၇၈၉၀၁၂၃၄၅ (2001) อ้างใน ၇၈၉၀၁၂၃၄၅ (2001) หน้า 1

⁵⁷ ၇၈၉၀၁၂၃၄၅ (2001) อ้างใน ၇၈၉၀၁၂၃၄၅ (2001) หน้า 399

⁵⁸ คนพม่ากล่าวว่างูประเภทนี้ชอบอยู่นิ่ง จนสามารถจับเอามาพันเอวได้ แต่ถ้าไปแตะแรงก็จะแว้งกัดให้ตายได้

ทำศึกกับโยดะยาในยุคราชวงศ์นั้น ฝ่ายรัฐพม่าให้เหตุผลว่าเป็นเพราะโยดะยาหวังครอบครองพื้นที่ชายฝั่งตะนาวศรีเพื่อประโยชน์ทางการค้า จึงรุกรานพื้นที่ของเมียนมามาก่อน จากนั้นเมียนมาจึงได้ยกทัพมากำราบโยดะยา ในการรบนั้นโยดะยามักเป็นฝ่ายเพลี่ยงพล้ำและพ่ายแพ้ด้วยวีรกรรมของกษัตริย์เมียนมา ได้แก่ ตะเบ็งชเวตี้ อนุเรงนอง อลองพญา และมังระ และปล้นชิงวีรกรรมของพระนราชน ส่วนนี้ในการทำสงครามกับโยดะยาในต้นสมัยกรุงธนบุรี (รามาที่ 1-4) และเมื่อคราต้องเผชิญกับภัยอาณานิคมนั้น โทษว่าโยดะยามีเจตนาช่วยอังกฤษรุกรานเมียนมา พอเมียนมาตกเป็นอาณานิคมของอังกฤษ ฝ่ายโยดะยาก็กู้อังกฤษและฝรั่งเศสทยอยยึดพื้นที่ละส่วน และยังคงเสียเปรียบด้วยสนธิสัญญา ส่วนพื้นที่ที่เหลือของโยดะยานั้นถูกกำหนดให้เป็นกันชนระหว่างสองมหาอำนาจ ภายหลังโยดะยาพยายามเลียนแบบโลกตะวันตก จนเปลี่ยนแปลงการปกครองและมีรัฐธรรมนูญ พอในสมัยพินุล (ป.พินุลสงคราม) โยดะยาหันไปนิยมลัทธิมหาชนชาติและยังอาศัยญี่ปุ่นยึดรัฐฉานของเมียนมาและพื้นที่บางส่วนของประเทศเพื่อนบ้าน พินุลจึงทำให้ลัทธิมหาโยดะยาเป็นจริง พอในสมัยสงครามเย็น โยดะยาใช้นโยบายความมั่นคงโดยร่วมมือกับอเมริกาทำสงครามกับเวียดนามเพื่อต้านภัยคอมมิวนิสต์โดยตั้งฐานทัพอเมริกาในโยดะยาและสร้างพื้นที่กันชนตามแนวชายแดน เมื่ออเมริกาแพ้สงครามเวียดนาม โยดะยาก็ก็นหันไปคบกับจีนคอมมิวนิสต์ และร่วมมือกับซีไอเอช่วยจีนขวาร์ุกรานเมียนมา และโยดะยายังช่วยเหลือชนกลุ่มน้อยและกลุ่มต่อต้านเมียนมาในการต่อต้านรัฐบาลเมียนมาเรื่อยมา ปัญหาสำคัญที่ก่อผลกระทบต่อเมียนมาได้แก่ ปัญหาเส้นเขตแดน ปัญหาศุนย์อพยพ ปัญหาการลักลอบค้าทรัพยากรและแรงงาน และปัญหายาเสพติด เป็นต้น

ฝ่ายรัฐพม่าพยายามชี้ให้เห็นว่าผู้นำโยดะยาในอดีตปกครองด้วยระบบอุปถัมภ์ พอถึงสมัยอาณานิคมผู้นำเอาตัวรอดได้ด้วยการอ่อนข้อต่อประเทศล่าอาณานิคม โดยยอมเสียดินแดน เสียอำนาจอธิปไตย และปล่อยให้ประชาชนยากลำบาก และยังกล่าวว่าโยดะยาเป็นพวกชาตินิยมรุนแรง จึงได้พยายามยึดครองพื้นที่ที่มีชาวไต-ไทในประเทศเพื่อนบ้านเพื่อสร้างจักรวรรดิมหาโยดะยา ผู้นำโยดะยาที่เคยรุกรานเมียนมา ได้แก่ รามคำแหง พระนราชน รามาที่ 1 เจ้ากาวิละ รามาที่ 4 และพินุลสงคราม พอในสมัยสงครามเย็นโยดะยาได้ใช้นโยบายความมั่นคงฝ่ายเดียวโดยร่วมมือกับอเมริกาเพื่อป้องกันภัยคอมมิวนิสต์ จนถึงขนาดรุกรานประเทศเพื่อนบ้าน แล้วนำมาสู่การสร้างพื้นที่กันชนและการสนับสนุนกลุ่มก่ออาชญากรรมเพื่อทำสงครามตัวแทน แต่ก็แอบแฝงด้วยการค้ายาเสพติด การค้าอาวุธ และลักลอบค้าทรัพยากร เป็นต้น ประหนึ่งว่าโยดะยาได้สร้างปัญหาอยู่ตลอด พอในสมัยหลังสงครามเย็น โยดะยาประกาศนโยบายเศรษฐกิจเพื่อเปลี่ยนสนามรบเป็นสนามการค้าและนโยบายการเมืองเพื่อแทรกแซง

4.2 มโนทัศน์แนวทางการเมือง : การเมืองเก่า-การเมืองใหม่

นับตั้งแต่ประเทศพม่าได้เอกราชในปี ค.ศ. 1948 มาจนถึงปัจจุบัน พบว่าประเทศพม่าเปลี่ยนแปลงรูปแบบทางการเมืองมาแล้วถึง 3 รูปแบบ อย่างไรก็ตาม สื่อรัฐพม่ากลับมองว่าพม่ายึดแนวทางประชาธิปไตยมาแล้วทั้งสิ้น เพราะมีพรรคการเมืองและมีการเลือกตั้ง การเมืองแบบแรกคือประชาธิปไตยแบบรัฐสภาที่มีพหุพรรค (ค.ศ. 1948-1962) แบบที่สองคือประชาธิปไตยแบบสังคมนิยมที่มีพรรคแกน (ค.ศ. 1974-1988) และแบบล่าสุดคือประชาธิปไตยแบบมีวินัยที่มีพหุพรรค (ค.ศ.2010-) สื่อรัฐพม่าพรรณนาการเมืองทั้งสามแบบนี้ไว้ดังนี้

4.2.1 ประชาธิปไตยแบบรัฐสภา

ในระหว่างปี ค.ศ. 1948-1962 การเมืองพม่าเป็นประชาธิปไตยแบบรัฐสภาแบบอังกฤษ พรรคสันนิบาตอิสราภาพต่อต้านฟาสซิสต์ (၁၉၅၁) เป็นพรรคที่ได้อำนาจการปกครองโดยตลอด แต่สื่อรัฐพม่ามองว่าพรรคได้เอนเอียงจากแนวทางสังคมนิยมที่เคยมุ่งหมายไว้ในตอนแรก และมีมุมมองครอบงำอำนาจและมีได้ใจประโยชน์สุขของประชาชน ในช่วงใกล้เลือกตั้งก็สัญญากับประชาชนต่าง ๆ นานาเพียงเพื่อให้ได้คะแนนเสียง แต่พอได้รับชัยชนะกลับเมินเฉยต่อสัญญาที่เคยให้ไว้ และแทนที่จะดูแลประชาชนกลับใส่ใจเฉพาะผลประโยชน์ของตน ในคณะรัฐบาลเองก็มีการประพฤติชั่วฉฉ ไม่ลงรอยกัน ใช้จ่ายเงินของรัฐอย่างไม่สมเหตุผล และให้โอกาสเฉพาะพ่อค้าที่สนับสนุนพรรคการเมืองฝ่ายรัฐบาล ดังนั้น จึงเป็นการเหินห่างจากจุดมุ่งหมายที่จะก่อตั้งประเทศสังคมนิยม⁶² สื่อรัฐพม่ายังได้นิยามทุนนิยมพม่าในสมัยนั้นว่าเป็นทุนนิยมเบี่ยงลางภายใต้อิทธิพลอังกฤษ พม่าจึงมีประชาธิปไตยเพื่อประโยชน์ของนายทุน ด้วยเหตุนี้ ประชาธิปไตยที่เจ้าอาณานิคมอังกฤษอ้างนั้นจึงไม่ใช่ประชาธิปไตยแท้จริง หากเป็นประชาธิปไตยที่ให้เสรีภาพแก่พวกนายทุน สื่อรัฐพม่าเปรียบประชาธิปไตยเช่นนี้เป็นดุจ “อีกรวมปีกนกยูงเพื่อให้เห็นเป็นนกยูง”⁶³ ดังนั้น ระบอบรัฐสภาจึงเป็นสภาของเหล่านายทุนผู้มั่งมีเงินทอง แต่กลับยกป้ายว่าเป็นเสรีประชาธิปไตย

การเกิดและจุดจบของประชาธิปไตยนั้น สื่อรัฐพม่าพรรณนาไว้ว่า ในช่วงแรกของการได้เอกราชนั้น พรรคสันนิบาตอิสราภาพต่อต้านฟาสซิสต์เป็นพรรคการเมืองที่มีพลังมากที่สุด แต่ภายหลังกลับแตกแยกกันในระดับผู้นำพรรค และชัดเจนยิ่งขึ้น ในปี ค.ศ. 1958 พรรคแตกออกเป็น 2 กลุ่ม เรียกกลุ่มที่นำโดยอูนู (၁၉၅၈) และตะขิ่นตั้งว่า กลุ่มอูนู-ตั้ง หรือ กลุ่มสะอาด

⁶² ၁၉၅၁ (2000a - แบบเรียนประวัติศาสตร์เมียนมา เล่ม 10) หน้า 83

⁶³ ၁၉၅၈ (2008) หน้า 39

4.2.2 ประชาธิปไตยแบบสังคมนิยม

เหตุของการยึดอำนาจจากรัฐบาลพลเรือนในสมัยรัฐสภานั้น สื่อรัฐพม่ามักอ้างว่ากองทัพจำเป็นต้องเข้ามาปฏิวัติก็เพราะเกิดความแตกแยกจนส่อเค้าความล่มสลายของสหภาพ ส่วนที่ต้องหันมาปกครองด้วยระบอบสังคมนิยมก็เพื่อสืบทอดเจตนารมณ์ของนายพลอองซานและรักษาผลประโยชน์ของประชาชน รัฐบาลปฏิวัติได้รื้อทำลายระบบทุนนิยมต่างชาติที่เห็นว่ายังฝังรากชูดรีดประชาชนมาตั้งแต่สมัยอาณานิคม พร้อมกับมีการวิจารณ์ความเลวร้ายของระบอบฟาสซิสต์ การครอบงำโลกของทุนนิยมอาณานิคมหรือจักรวรรดินิยมและภัยจากสงครามโลกและสงครามเย็น ในขณะเดียวกันก็ยกย่องขบวนการเคลื่อนไหวของประชาชนที่ต่อสู้กับเจ้าที่ดิน (รัฐศักดินา) เจ้าทุน (รัฐทุนนิยมขยายดินแดน) และเจ้าอำนาจ (รัฐเผด็จการฟาสซิสต์) และวิจารณ์ทุนนิยมอีกว่าให้โอกาสเฉพาะแก่คนร่ำรวยซึ่งเป็นคนส่วนน้อย ในขณะที่ระบบสังคมนิยมนั้นจะให้โอกาสแก่คนยากคนจนซึ่งเป็นประชากรส่วนใหญ่ของประเทศ ความในคำนำของรัฐธรรมนูญแนวทางสังคมนิยมฉบับ 1974 เกริ่นไว้ว่า “ชื่อประเทศคือ ส อ ธ า ร ณ์ ร ัฐ ส ัง ค ม น ิ ย ม แ ท ้ง ส ห ก า พ เม ีย น มา (မြန်မာ့နိုင်ငံတော်ပြည်သူ့ဆန္ဒပြုစာတမ်း)” ⁶⁸ เหล่า ประชากร มิ บุ ตร (ပြည်သူ့ဆန္ဒပြုစာတမ်း)” ⁶⁸ ทั้งมองอาศัยอยู่ในประเทศแบบมีมิมี่คือกัน ร่วมเย็นร่วมร้อน ไข่ไม่แตกรังไม่พัง ดีชั่วมิพวาก ร่วมต่อสู้แข็งขันเจ้าอาณานิคมและการต่อสู้เพื่อเอกราชด้วยจิตใจรักชาติเสียสละอย่างมิย่อท้อยอมพ่าย โดยไม่ฝืนในประชาธิปไตยและสังคมนิยม แต่ด้วยช่องโหว่ของรัฐธรรมนูญฉบับเดิมเปิดช่องให้ระบอบทุนนิยมประชาธิปไตยรัฐสภาส่งผลร้าย อำนาจของขุนนาง เจ้าที่ดิน นายทุนเผด็จการพลวันแล้วคืนแล้ว จนแนวคิดสังคมนิยมแทบสูญสลาย สภาปฏิวัติได้รับหน้าที่ทางประวัติศาสตร์ สร้างสรรค์ระบอบสังคมนิยมเพื่อให้หลุดพ้นจากสภาพการดังกล่าว พรรคแนวทางสังคมนิยมจึงรับฉันทามติจากภูมิบุตรกรรมาชนเพื่อสร้างโลกสังคมนิยมอันบริบูรณ์ขึ้นมา” นั่นคือการประกาศหันหลังให้กับโลกทุนนิยมเพื่อนำพาประเทศเข้าสู่โลกสังคมนิยมที่เต็มไปด้วยความหวัง

ครั้งระบอบสังคมนิยมพม่าล้มเหลว สื่อรัฐพม่ากลับอ้างว่าสังคมนิยมนั้นเป็นไปตามความต้องการของนักรบการเมืองในสมัยนั้น ดังความว่า “ครั้งมาถึงหัวเลี้ยวทางประวัติศาสตร์ กองทัพจึงจำเป็นต้องแต่งตั้งสภาปฏิวัติ (ပြည်သူ့ဆန္ဒပြုစာတမ်း)” ⁶⁸ เพื่อหันประเทศเข้าสู่เส้นทางสังคมนิยม โดยรวมพลังมวลชนให้เป็นหนึ่งเดียวภายใต้พรรคแนวทาง

⁶⁸ ภาษาอังกฤษใช้ว่า Socialist Republic of the Union of Burma

สังคมนิยมพม่า (မြန်မာ့สังคมนิยม) 69
 ในปี ค.ศ. 1962 อันที่จริง เส้นทางนี้มิได้เป็นไปตามประสงค์ของกองทัพเพียงฝ่ายเดียว
 แต่ยังเป็นความใฝ่ฝันของกลุ่มนักการเมืองอีกด้วย” 70 สื่อรัฐพม่ายังยกย่องกองทัพว่าในเวลา
 นั้นนอกจากกองทัพต้องทำหน้าที่เป็นแกนนำพรรคแนวทางสังคมนิยมแล้ว หากว่างเว้นจาก
 การสู้รบ เหล่าทหารหาญก็จะช่วยชาวบ้านดำนา เกี่ยวข้าว ชูดคลอง กั้นฝาย และกู้ภัยยาม
 เกิดอัคคีภัยหรือวาตภัย แล้วชี้ให้เห็นความจริงใจของกองทัพว่าหลังจากปกครองประเทศมา
 ได้ 12 ปี รัฐบาลปฏิวัติก็ถ่ายโอนอำนาจคืนประชาชนในวันที่ 2 มีนาคม ค.ศ. 1974 และ
 กลับมาทำหน้าที่อย่างกองทัพประชาชน (မြန်မာ့တပ်မတော်) ครั้นต่อ
 มาถึงวิกฤต 1988 สื่อรัฐพม่ารายงานว่า “หลังจากรัฐนาวาในแนวทางสังคมนิยมนำพาประเทศ
 มาได้ 14 ปี นาวานั้นก็เผชิญกับความตกต่ำนานา เหมือนพายุลูกเห็บ ... เป็นสภาพ
 เลวร้าย รวากับว่าพม่าทั้งประเทศถูกหมุ่ยักษ์เข้าสิงทำลายเมืองเวสาลีแล้วเดือดพล่านอยู่นาน
 ถึง 100 วัน หลังจากจมนทะเลเลือดก็กำลังจะดิ่งสู่ทะเลทาส ฝ่ายกองทัพจึงมีอาจบปล่อยให้
 เป็นเช่นนั้น จำต้องเข้ากุมอำนาจเพื่อช่วยประเทศเป็นครั้งที่ 3 ในวันที่ 18 กันยายน ค.ศ.
 1988” 71 ครั้งนี้จึงเป็นความเปลี่ยนแปลงทางการเมืองของพม่าอีกครั้งหนึ่ง มีการประกาศ
 ยกเลิกรัฐธรรมนูญฉบับ 1974 เพื่อร่างรัฐธรรมนูญใหม่ โดยกองทัพได้ผลักดันพ้นจากพรรค
 การเมือง คือจะไม่หันไปขู่พรรคการเมืองแบบสมัยรัฐสภา และจะไม่เป็นตัวตั้งตัวตีในการตั้ง
 พรรคการเมืองอย่างสมัยสังคมนิยม นั่นคือกองทัพกำลังนำประเทศไปสู่การเมืองรูปแบบใหม่
 ที่กองทัพสามารถกำกับกลุ่ม/พรรคการเมือง แล้วเรียกการเมืองแบบนี้ว่าการเมืองเพื่อ
 ประชาชน อย่างไรก็ตาม มีข้อกังขาว่าการเมืองใหม่นี้ แม้เป็นแบบพหุพรรค แต่อาจเป็น
 ประชาธิปไตยแบบควบคุมที่แปลงโฉมมาจากประชาธิปไตยแบบสังคมนิยม ดังที่กองทัพ
 กำหนดให้เรียกว่า ประชาธิปไตยแบบมีวินัย

4.2.3 ประชาธิปไตยแบบมีวินัย

69 มักนิยมเรียกกย่อว่า พรรคแนวทางฯ (မြန်မာ့สังคมนิยม)

70 မြန်မာ့တပ်မတော် (1995) หน้า 136

71 မြန်မာ့တပ်မတော် (1995) หน้า 137 (กองทัพเข้านำการเมืองในครั้งแรกเมื่อ ค.ศ. 1958 ส่วนครั้งที่สอง เมื่อ ค.ศ. 1962)

เหมาะสมในแนวคิดของกองทัพพม่า จึงแตกต่างจากประชาธิปไตยในอุดมคติของโลกสังคมนิยมหรือโลกทุนนิยม

เนื่องจากระบอบประชาธิปไตยแบบมีวินัยนั้นเป็นแนวคิดใหม่ สื่อรัฐพม่าจึงให้ความสำคัญและกล่าวถึงไว้มาก ประเด็นสำคัญที่เกี่ยวข้องกับระบอบการเมืองนี้ คือ สหภาพพหุพรรค กลไกตลาด กองทัพ รัฐธรรมนูญ การพัฒนา และสันติภาพ ดังรายละเอียดโดยสังเขปต่อไปนี้

สหภาพ รูปแบบรัฐที่กองทัพพม่า ยืนยันหนักแน่นก็คือ สหภาพ (Union หรือ union) สื่อรัฐพม่าจึงมุ่งมั่นกับการปกครองในรูปแบบของรัฐเอกภาพ (unitary state) และปฏิเสธรูปแบบการปกครองแบบสหพันธรัฐ (federal state) ซึ่งชนกลุ่มน้อยเรียกร้องมาตั้งแต่พม่าได้รับเอกราช สื่อรัฐพม่าเห็นว่าการปกครองแบบสหพันธรัฐนั้น เป็นจุดเมล็ดพันธุ์ที่จะทำให้ลายเอกภาพของพม่า เพราะหากเติบโตใหญ่ สหภาพก็จะพังลง และยังโทษว่า “กลุ่มชาติตะวันตกบางประเทศพยายามทำลายจิตสำนึกติดตัวและปัญญาใคร่ครวญของพวกเรา ประเทศเหล่านั้นชอบอ้างประชาธิปไตย ด้วยการยุยงเพื่อหวังทำลายจิตใจรักสหภาพและพลังความรักชาติของพวกเรา”⁸⁰ แล้วว่าเรื่องนี้ไม่เคยอยู่ในหัวของนักการเมืองที่มุ่งแต่จะได้อำนาจ⁸¹ พร้อมกับเรียกร้องให้ประชาชนยึดมั่นใน จิตใจสหภาพ (Union spirit) โดยมีคำอธิบายเสริมเข้าไปในหนังสือแบบเรียนสำหรับเยาวชนว่า “ประเทศพม่านั้นประกอบด้วยรัฐชนชาติ 7 รัฐ และมณฑล 7 มณฑล และยังมีชนร่วมชาติถึง 135 ชนเผ่า พม่าเป็นประเทศที่อุดมสมบูรณ์ และมีอารยธรรมมาเป็นเวลาถึงสองพันปี แม้พม่าจะตั้งอยู่ระหว่างประเทศที่มีมรดกทางวัฒนธรรมที่ยิ่งใหญ่ของโลกถึง 2 ประเทศอย่างอินเดียและจีนก็ตาม แต่พม่าก็เป็นประเทศที่สามารถรักษามรดกทางวัฒนธรรมของตนไว้ได้ ส่วนการที่ประเทศจะเจริญและมีสันติภาพได้นั้น ชนในชาติจะต้องมีความปรองดอง และต้องมีสำนึกแห่งสหภาพ สำนึกแห่งสหภาพคือจิตที่ยึดมั่นในความสมัครสมานสามัคคีของคนในชาติภายใต้ร่มธงเดียวกัน โดยทุกคนต้องรักและเทิดทูนประเทศของตนอันประกอบด้วยหมู่บ้าน เมือง และท้องถิ่นต่าง ๆ ทุกคนจะต้องปรารถนาให้ประเทศของตนพัฒนา และหล่อเลี้ยงจิตใจให้พร้อมที่จะปกป้องเอกราชให้ยั่งยืน” สื่อรัฐพม่ายังกล่าวถึงต้นเหตุของภัยสหภาพว่า “ชนชาติในแผ่นดินพม่าต่างเคยอาศัยร่วมทุกข์ร่วมสุขมายาวนานและมีความสมัครสมานสามัคคี แต่จากการที่เจ้าอาณานิคมได้ใช้

⁸⁰ *Union* (2008) หน้า 39

⁸¹ *Union* (2008) อ้างใน *Union* (2008) หน้า 21

วิธีการแบ่งแยกปกครอง แผ่นดินพม่าจึงถูกแบ่งเป็นพื้นที่หลักและพื้นที่ย่อย อีกทั้งเจ้าอาณานิคมยังใช้วิธีการต่าง ๆ เพื่อแบ่งแยกสายเลือดเป็นพม่า-ฉาน พม่า-กะเหรี่ยง พม่า-ชิน พม่า-ยะไข่ แล้วปลุกปั่นให้ชนในชาติทะเลาะกัน ดังนั้น ชนต่างเผ่าจึงเกิดความรู้สึกแปลกแยกและหวาดระแวงต่อกัน ครั้นเมื่อได้เอกราชจึงได้เกิดกลุ่มก่อการร้ายภายในประเทศ แม้รัฐบาลที่ผ่านมาได้พยายามปราบปรามแต่ก็ไม่สำเร็จผล จนเมื่อรัฐบาลทหารชุดปัจจุบันเข้าแบกรับภารกิจของชาติ จึงสามารถรักษาความสงบและทำให้เกิดความสามัคคีขึ้นได้ใหม่ ฉะนั้นหากชาดสำนักแห่งสหภาพ ก็จะเป็นอันตรายต่อประเทศ และความสามัคคีจะเกิดขึ้นได้ก็ด้วยทุกคนต่างมีสำนักแห่งสหภาพ” ⁸² ในส่วนที่ถือยังเป็นภัยต่อสหภาพนั้น สื่อรัฐพม้ามักจะกล่าวโทษกองกำลังชนกลุ่มน้อยว่า มักอาศัยแนวทางเชื้อชาตินิยม (*၇၂၁၂၃၄၅၆၇၈၉၀၁၂၃၄၅၆၇၈၉၀) อันคับแคบ และอาศัยวิถีสงคราม (၁၂၃၄၅၆၇၈၉၀၁၂၃၄၅၆၇၈၉၀) ในการต่อสู้ทางการเมืองมาโดยตลอด ทั้งนี้เพราะอังกฤษเลี่ยมสอนไว้ แล้วยังหันไปคบหากับคอมมิวนิสต์อีก ⁸³ ชนกลุ่มน้อยจึงมักถูกกล่าวหาว่าเป็นต้นเหตุที่ทำให้ประเทศพม่าต้องหันหลังให้กับการเมืองประชาธิปไตยแบบรัฐสภาเพื่อรักษาสหภาพเมื่อปี ค.ศ. 1962 รูปแบบสหภาพจึงเป็นทางแก้ของปัญหาการต่อสู้ด้วยเหตุผลทางชนชาติ

พหุพรรค กองทัพพม่าเห็นว่าประชาธิปไตยแบบมีวินัยจะเป็นระบอบการเมืองที่สามารถควบคุมพรรคการเมือง เพราะมองว่าเสรีประชาธิปไตยอย่างที่ฝ่าย NLD ประสงค์นั้นไม่เหมาะกับประเทศพม่า สื่อรัฐพม่ากล่าวค่อนแคะว่าหากนำประชาธิปไตยแบบตะวันตกมาใช้ในประเทศพม่า ระบบนั้นก็จะเป็นได้แค่ *ประชาธิปไตยแบบหนึ่งดงหนึ่งฟอไก่* (၁၂၃၄၅၆၇၈၉၀၁၂၃၄၅၆၇၈၉၀၁၂၃၄၅၆၇၈၉၀) หรือ *ประชาธิปไตยของพวกข้า* (၇၈၉၀၁၂၃၄၅၆၇၈၉၀၁၂၃၄၅၆၇၈၉၀) ⁸⁴ คือ เป็นประชาธิปไตยที่ไม่มีใครยอมใคร เพราะที่ผ่านมากลุ่ม/พรรคการเมืองมักมีการแตกแยกภายในและแข่งขันกันเพื่อให้ฝ่ายตนได้เป็นรัฐบาล สื่อรัฐพม่ายังวิจารณ์ว่าหลังจากการจลาจลในปี ค.ศ. 1988 นั้น นักการเมืองต่างต่อต้านพรรคแนวทางสังคมนิยม แล้วเรียกร้องแข่งขันให้เป็นประชาธิปไตยแบบพหุพรรค กองทัพก็ได้จัดให้ แต่จำนวนพรรคการเมืองควรมีการเลือกตั้งในปี ค.ศ. 1990 นั้น กลับมากถึง 235 พรรค ครั้นถึงวันเลือกตั้งก็เหลือเพียง 93 พรรค พอหลัง

⁸² สรุปลจาก.แบบเรียน จิตใจสหภาพ สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

⁸³ ၁၂၃၄၅၆၇၈၉၀၁၂၃၄၅၆၇၈၉၀ (2007) หน้า 10

⁸⁴ ၇၈၉၀၁၂၃၄၅၆၇၈၉၀၁၂၃၄၅၆၇၈၉၀ (၇၈၉၀၁၂၃၄၅၆၇၈၉၀) (2008) อ้างใน ၇၈၉၀၁၂၃၄၅၆၇၈၉၀၁၂၃၄၅၆၇၈၉၀ (2008) หน้า 159

ฝ่ายเลือกแนวทางสังคมนิยมมาปกครองประเทศเมื่อ ค.ศ. 1962 ดังนั้น ในตอนแรกรัฐบาลทหารจึงต้องออกแรงประณามกลุ่มพ่อค้าในตลาดมืดให้เป็นจำเลยทางสังคม โดยโทษว่าเป็นฝ่ายทำให้ระบบเศรษฐกิจสังคมนิยมพังลง อีกทั้งรัฐมองว่าระบบทุนนิยมเต็มตัวนั้นยังไม่น่าวางใจ เพราะยังใหม่ต่อสังคมพม่า จึงไม่อาจตามใจพ่อค้าได้ทุกเรื่องจนกว่ารัฐจะสามารถควบคุมให้ทุกอย่างอยู่ภายใต้กฎเกณฑ์ที่ถูกต้องเหมาะสม และจากการที่รัฐไม่วางใจพ่อค้า สื่อรัฐพม่าจึงอ้างคำพูดในสมัยรัฐบาลปฏิวัติของนายพลเนวินทำนองว่า *ใครตลาดก็รวย* (စီးပွားကုန်သည်များကလေးစားရမည့်သူများ) ⁸⁹ เพราะแต่ก่อนนี้รัฐพม่าเคยต่อต้านระบบการผูกขาด แต่พอต้องหันมาใช้กลไกตลาด ก็กลัวว่าตลาดจะกลายเป็นระบบผูกขาดอย่างเสรี ยิ่งกว่านั้น รัฐยังกลัวว่ากลไกตลาดจะมีช่องโหว่ให้พ่อค้าหรือผู้ไม่กัลลวอำนาจรัฐฉวยโอกาส อาทิ การเปิดบริษัทลงเพื่อหวังการระดมทุนแบบแชร์ลูกโซ่ เป็นต้น ที่สำคัญคนมีเงินก็คือพ่อค้าที่เคยร่ำรวยจากตลาดมืด โดยเฉพาะจากชายแดนจีนและไทย ที่เคยเป็นพื้นที่ผลประโยชน์ของพรรคคอมมิวนิสต์และชนกลุ่มน้อยที่ต่อต้านรัฐพม่า ดังนั้น กลไกตลาดในกำกับเช่นนี้จึงเป็นกลไกตลาดที่รัฐยังต้องผูกขาดการค้าที่เป็นรายได้หลักของรัฐ และเป็นทางแก้ปัญหาการค้ำจุนระบบอย่างตลาดมืดในสมัยสังคมนิยม ที่รัฐมองว่าอยู่ในมือของชนกลุ่มน้อย

กองทัพ สื่อรัฐพม่ามักพยายามชี้ให้เห็นว่านักการเมืองพม่าไม่มีความพร้อมและไม่น่าไว้วางใจ ดังนั้น จึงเสนอให้เลือกแนวทางประชาธิปไตยที่ควบคุมโดยกองทัพ โดยกล่าวว่า *“ความเห็นอันชอบ ณ ปัจจุบัน คือ กองทัพและกลุ่ม/พรรคการเมืองต้องร่วมมือกันเพื่อการพัฒนาประชาธิปไตยที่จะนำประเทศชาติไปสู่ความมั่นคง สันติภาพ และความเจริญ ด้วยการยึดคติพจน์ที่ว่า สหภาพไม่แตกแยก ชนในชาติปรองดอง อธิปไตยมั่นคง”* ⁹⁰ นั่นคือกองทัพจะต้องนำและมีส่วนในทางการเมือง ในขณะที่กลุ่ม/พรรคการเมืองรับบทเป็นตัวรองทางการเมือง ส่วนเหตุผลที่กองทัพจำเป็นต้องนำการเมืองนั้น สื่อรัฐพม่าอ้างว่ากองทัพมีความเห็นอันชอบ มีความปรารถนาดีต่อประเทศชาติ และมีประสบการณ์ทางการเมือง นอกเหนือจากบทบาทรักษาความมั่นคง สร้างความเป็นปึกแผ่น คำจุนไม่ให้ประเทศชาติเป็นอันตราย พื้นฟูประเทศให้เกิดความสงบสันติ และพัฒนาประเทศให้มีความเจริญรุ่งเรือง อีกทั้งย้ำว่ากองทัพเป็นผู้แบกรับภารกิจที่ประวัติศาสตร์มอบหมาย โดยเคยเป็นแกนนำในการเรียกร้องเอกราช (ค.ศ. 1948) กำราบกบฏหลากหลายในประเทศ (ค.ศ. 1949-50) ช่วยเป็นรัฐบาลรักษาการเพื่อ

⁸⁹ နေပြည်တော် (1995) หน้า 120

⁹⁰ နေပြည်တော် (2008) อ้างใน မြန်မာ့နိုင်ငံတော် (2008) နေပြည်တော် (2008)

แก้ไขปัญหาคความแตกแยกทางการเมืองในสมัยรัฐบาลอุณู (ค.ศ.1959-60) เป็นรัฐบาลปฏิวัติ เพื่อป้องกันมิให้สหภาพแตก (ค.ศ.1962) และภายหลังยังเข้าแก้ไขสถานการณ์จลาจลในปี ค.ศ. 1988 พร้อมกับย้ำทำว่าหากกองทัพไม่เข้ามาแก้ไขสถานการณ์ได้ทันในแต่ละครั้ง ประเทศก็คงล่มสลาย และที่สำคัญที่สุด สื่อรัฐพม่าอ้างว่ากองทัพสนับสนุนการเมืองเพื่อ ประชาชนตลอดมา จึงจำเป็นต้องเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างขาดเสียไม่ได้ ดังที่ กำหนดไว้แต่แรกแล้วตั้งแต่เริ่มมีการประชุมร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ นั่นคือ กองทัพจะเป็น พรรคเงาในสภาแบบพรรคทหารแต่จะมาจากการแต่งตั้ง เพื่อเป็นทางแก้ของปัญหาการต่อสู้ ทางการเมืองในระบบพรรคพลเรือนที่ต้องผ่านการเลือกตั้ง

รัฐธรรมนูญ สื่อรัฐพม่ามักกล่าวโทษความผิดพลาดของการเมืองในระบบพรรคว่ามี เหตุมาจากรัฐธรรมนูญ ไม่ว่าจะเป็นแบบหลายพรรคในสมัยอุณู หรือแบบพรรคเดียวในสมัย เนวิน ดังถ้อยแถลงในคำนำของรัฐธรรมนูญฉบับ 2008 ว่า “ประเทศเมียนมาเป็นประเทศที่มี ความยิ่งใหญ่ในประวัติศาสตร์สืบมา เหล่าประชาภูมิบุตรทั้งผองอาศัยเป็นเนื้อเดียวกันใจ ก่อตั้งประเทศเอกราชมือธิปไตย เมียนมาเสียเอกราชให้กับเจ้าอาณานิคมผู้รุกรานในปี ค.ศ. 1885 เอกราชที่ได้มาใน ปี ค.ศ. 1948 นั้นต้องแลกด้วยเลือดเนื้อชีวิตของประชาชน แต่พอได้ เอกราช ก็ร่างรัฐธรรมนูญฉบับ 1947 อย่างเร่งร้อน มีการใช้ระบอบรัฐสภาที่ไม่เป็น ประชาธิปไตยแท้จริง จึงต้องร่างใหม่และทำประชามติเพื่อให้ได้รัฐธรรมนูญฉบับปี ค.ศ. 1974 เป็นการเมืองแบบพรรคเดียวในรูปแบบสังคมนิยมประชาธิปไตย แต่ด้วยเหตุผลนานา รัฐธรรมนูญฉบับนี้ต้องถูกยกเลิก ในปี ค.ศ. 1988 หันมาสร้างประเทศใหม่ด้วยการเมืองแบบ พหุพรรค และเศรษฐกิจแบบกลไกตลาด โดยเริ่มร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่เมื่อ ค.ศ. 1993 ที่ ให้ความสำคัญต่ออนาคตทางการเมือง ความมั่นคง การปกครอง เศรษฐกิจ สังคม และ กฎหมาย โดยผู้แทนจากทุกอำเภอเข้าร่วมร่าง แต่ก็มีอุปสรรคนานา จนในปี ค.ศ. 2003 จึงได้ กำหนดแนวทาง 7 ขั้น (၇) (၈) (၉) (၁၀) (၁၁) (၁၂) (၁၃) เริ่มร่างจริงจัง นับจาก ค.ศ. 2004 จนร่างเสร็จในปี ค.ศ. 2007” ส่วนเหตุที่มีได้นำรัฐธรรมนูญฉบับ 1947 ที่ เป็นประชาธิปไตยแบบพหุพรรคและมีรัฐสภามาปรับใช้นั้น สื่อรัฐพม่าให้เหตุผลว่า “รัฐธรรมนูญฉบับ 1947 เขียนขึ้นในขณะที่พม่ายังตกเป็นทาสอาณานิคมอยู่ (၁) (၂) (၃) (၄) (၅) (၆) (၇) (၈) (၉) (၁၀) (၁၁) (၁၂) (၁၃) (၁၄) (၁၅) (၁၆) (၁၇) (၁၈) (၁၉) (၂၀) (၂၁) (၂၂) (၂၃) (၂၄) (၂၅) (၂၆) (၂၇) (၂၈) (၂၉) (၃၀) (၃၁) (၃၂) (၃၃) (၃၄) (၃၅) (၃၆) (၃၇) (၃၈) (၃၉) (၄၀) (၄၁) (၄၂) (၄၃) (၄၄) (၄၅) (၄၆) (၄၇) (၄၈) (၄၉) (၅၀) (၅၁) (၅၂) (၅၃) (၅၄) (၅၅) (၅၆) (၅၇) (၅၈) (၅၉) (၆၀) (၆၁) (၆၂) (၆၃) (၆၄) (၆၅) (၆၆) (၆၇) (၆၈) (၆၉) (၇၀) (၇၁) (၇၂) (၇၃) (၇၄) (၇၅) (၇၆) (၇၇) (၇၈) (၇၉) (၈၀) (၈၁) (၈၂) (၈၃) (၈၄) (၈၅) (၈၆) (၈၇) (၈၈) (၈၉) (၉၀) (၉၁) (၉၂) (၉၃) (၉၄) (၉၅) (၉၆) (၉၇) (၉၈) (၉၉) (၁၀၀) ประกอบกับพวกเจ้าฟ้าบางส่วนถูกต่างชาติปลุกปั่นจุดจี้ต้องคุณไสย (၁) (၂) (၃) (၄) (၅) (၆) (၇) (၈) (၉) (၁၀) (၁၁) (၁၂) (၁၃) (၁၄) (၁၅) (၁၆) (၁၇) (၁၈) (၁၉) (၂၀) (၂၁) (၂၂) (၂၃) (၂၄) (၂၅) (၂၆) (၂၇) (၂၈) (၂၉) (၃၀) (၃၁) (၃၂) (၃၃) (၃၄) (၃၅) (၃၆) (၃၇) (၃၈) (၃၉) (၄၀) (၄၁) (၄၂) (၄၃) (၄၄) (၄၅) (၄၆) (၄၇) (၄၈) (၄၉) (၅၀) (၅၁) (၅၂) (၅၃) (၅၄) (၅၅) (၅၆) (၅၇) (၅၈) (၅၉) (၆၀) (၆၁) (၆၂) (၆၃) (၆၄) (၆၅) (၆၆) (၆၇) (၆၈) (၆၉) (၇၀) (၇၁) (၇၂) (၇၃) (၇၄) (၇၅) (၇၆) (၇၇) (၇၈) (၇၉) (၈၀) (၈၁) (၈၂) (၈၃) (၈၄) (၈၅) (၈၆) (၈၇) (၈၈) (၈၉) (၉၀) (၉၁) (၉၂) (၉၃) (၉၄) (၉၅) (၉၆) (၉၇) (၉၈) (၉၉) (၁၀၀) นายพลองซานถูกลอบสังหารก่อนรัฐธรรมนูญจะถูกประกาศใช้ และมีความเร่งร้อนที่จะร่างให้เสร็จทันวันประกาศเอกราช อีกทั้งยังเป็นรัฐธรรมนูญที่ไม่ทันได้ ผ่านการลงประชามติอีกด้วย ผลคือ สหภาพแตกร้าง (၁) (၂) (၃) (၄) (၅) (၆) (၇) (၈) (၉) (၁၀) (၁၁) (၁၂) (၁၃) (၁၄) (၁၅) (၁၆) (၁၇) (၁၈) (၁၉) (၂၀) (၂၁) (၂၂) (၂၃) (၂၄) (၂၅) (၂၆) (၂၇) (၂၈) (၂၉) (၃၀) (၃၁) (၃၂) (၃၃) (၃၄) (၃၅) (၃၆) (၃၇) (၃၈) (၃၉) (၄၀) (၄၁) (၄၂) (၄၃) (၄၄) (၄၅) (၄၆) (၄၇) (၄၈) (၄၉) (၅၀) (၅၁) (၅၂) (၅၃) (၅၄) (၅၅) (၅၆) (၅၇) (၅၈) (၅၉) (၆၀) (၆၁) (၆၂) (၆၃) (၆၄) (၆၅) (၆၆) (၆၇) (၆၈) (၆၉) (၇၀) (၇၁) (၇၂) (၇၃) (၇၄) (၇၅) (၇၆) (၇၇) (၇၈) (၇၉) (၈၀) (၈၁) (၈၂) (၈၃) (၈၄) (၈၅) (၈၆) (၈၇) (၈၈) (၈၉) (၉၀) (၉၁) (၉၂) (၉၃) (၉၄) (၉၅) (၉၆) (၉၇) (၉၈) (၉၉) (၁၀၀) และมีการ

รายได้ ที่แรกชานาพมาไม่เคยกระตือรือร้นกับคำชักชวนของภาครัฐ เหตุเพราะคุ้นเคยกับการทำนาปีละครั้ง และมองว่าทำไมต้องทำนาปีละสองครั้งให้เห็นสองหน ความคิดแบบนี้ถูกมองว่าติดมาจากสมัยสังคมนิยม

สื่อรัฐพม่ายังได้ชี้ให้เห็นความไม่ย่อท้อของรัฐบาล เช่นเขียนว่า “นับแต่ปี ค.ศ. 1988 ท่ามกลางการก่อกวน ปิดกั้น และความกดดันนานา รัฐบาลทหารกลับได้สร้างความเปลี่ยนแปลงทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม มีการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน อาทิ ถนน สะพาน โรงเรียน เชื้อนฝาย อ่างเก็บน้ำอย่างมากมาย อย่างที่รับรู้ได้ตามสื่อรายวัน ผลงานเหล่านี้ได้ส่งผลถึงความเป็นอยู่ของประชาชน”⁹⁵ แล้วชี้ให้เห็นความด้อยพัฒนาในอดีต เช่น “ก่อนหน้านี้มีสะพานข้ามแม่น้ำเพียง 2 แห่ง คือ สะพานข้ามแม่น้ำอิรวดีที่เมืองสะกาย (၁၉၅၅-၅၆) และ สะพานข้ามแม่น้ำสะโตง (၁၉၅၆-၅၇) ส่วนเขื่อนเพื่อการเกษตรก็มีชื่อแค่เขื่อนแจ๊ะเม่าก็ต้อง (၁၉၅၅-၅၆) และเขื่อนกาโป (၁၉၅၆-၅၇) ส่วนโรงงานอุตสาหกรรมก็มีชื่อแค่ โรงงานทอผ้า โรงงานทำอิฐ โรงงานปูนซีเมนต์ เป็นต้น”⁹⁶ และกล่าวชื่นชมความสะดวกรบาย อาทิ สมัยก่อนนั้น หากต้องเดินทางจากเมืองมะริดไปเมืองย่างกุ้งต้องไปด้วยเครื่องบิน โดยต้องหาหนทางสารพัดวิธีเพื่อให้ได้ตัวเครื่องบิน ซึ่งต้องใช้เวลาจนถึง 5-7 วัน บ้างว่าต้องถูกหวยรางวัลใหญ่จึงจะมาถึงอย่างถูกต้อง แต่ปัจจุบันสามารถเดินทางโดยทางรถยนต์ปรับอากาศ หรือไม่กี่นั่งเรือด่วนจากมะริดมาที่เมืองทะวาย แล้วนั่งรถไฟต่อไปย่างกุ้ง⁹⁷ อย่างไรก็ตาม สื่อรัฐพม่ามักเตือนว่าการพัฒนาจะเกิดขึ้นไม่ได้ ถ้าประเทศไม่มีสันติภาพ

สันติภาพ การที่ประเทศพม่ายังไม่พัฒนาเท่าที่ควรนั้น สื่อรัฐพม่าจะอ้างถึงความไม่สงบทางการเมือง อาทิ เหยื่อถึงประเทศที่มีความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างเวียดนาม ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ จีน อินเดีย มาเลเซีย และสิงคโปร์ ว่าเป็นเพราะประเทศเหล่านี้มั่นคงและสงบสันติ จึงสามารถสร้างระบบเศรษฐกิจแบบกลไกตลาดจนประสบความสำเร็จทั้งในการผลิตและการลงทุนจากในและต่างประเทศ ในขณะที่ประเทศพม่ายังมีปัญหาภายในอันเนื่องมาจากภัยจากกลุ่มเคลื่อนไหวกบฏต่อต้านรัฐบาลพม่า 6 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มคอมมิวนิสต์ใต้ดิน กลุ่ม NLD กลุ่มนักศึกษา กลุ่มต่อต้านภายในภายนอกประเทศ กลุ่มผู้ก่อการร้าย และกลุ่มผู้หลบหนีออก

⁹⁵ ၁၉၅၅-၅၆ (2008) อ้างใน ၇၈ (၂၀၀၈) หน้า 3
⁹⁶ ၁၉၅၅-၅၆ (2008) อ้างใน ၇၈ (၂၀၀၈) หน้า 3
⁹⁷ ၅၆ (2008) หน้า 39

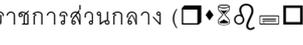
กล่าวถึงผู้นำทั้งสองแบบอาจจำแนกเป็นประเด็น หากเป็นผู้นำดีอาจอ้างอิงคำพรรณนาเกี่ยวกับยอดนักรบ กองทัพแห่งชาติ และมวลชนรัฐ หากเป็นผู้นำเลวจะอ้างจากเรื่องเล่าว่าด้วยนักการเมือง กลุ่มชนชาตินิยม พรรค-BCP และพรรค-NLD ดังนี้

ขณะนี้แก๊งกล้าเหมือนกับยอดนักรบในกองทัพม้าของพระเจ้าตะเบ็งชเวตี้และพระเจ้าอลองพญา จึงเป็นที่มาของกองทัพม้าในปัจจุบัน หลักแรกที่กองทัพม้ายึดถืออยู่เสมอคือเอกราช กองทัพได้เข้าแก้ไขสถานการณ์ที่สำคัญอีก ได้แก่ การก่อการร้ายภายในประเทศที่รุนแรงถึงที่สุด (ค.ศ. 1948) ความแตกแยกของพรรคการเมืองที่กระทบต่อกลไกการปกครอง (ค.ศ. 1958) การระงับไม่ให้สหภาพแตกแยกจากกรณีสหพันธรัฐ (ค.ศ. 1962) และการจลาจลจนประเทศเกือบต้องเสียเอกราช-อธิปไตยจากอิทธิพลของลัทธิอาณานิคมใหม่ (ค.ศ. 1988) แต่กองทัพแห่งชาติก็สามารถเข้ามาปกป้องไว้ได้ และปัจจุบันกองทัพยังได้ช่วยรักษาสันติภาพและพัฒนาประเทศในทุกด้าน ประเทศพม่าจึงเจริญอย่างผิดหูผิดตาในเวลาไม่นาน”¹⁰³

คำพรรณนาข้างต้นบอกว่าผู้นำกองทัพมีความหมายต่อความเป็นมาและความอยู่รอดของประเทศชาติ สื่อรัฐพม่าจึงกล่าวว่าประวัติศาสตร์ชาติก็คือประวัติศาสตร์กองทัพ อาทิ “ตลอด 50 ปี ความลำบากที่กองทัพต้องเผชิญมากก็คือความลำบากของประเทศ ดังนั้นประวัติศาสตร์การเมืองพม่าในยุคปัจจุบันจึงเป็นเรื่องเดียวกับประวัติศาสตร์กองทัพ”¹⁰⁴ สื่อรัฐพม่าย้ำว่ากองทัพนั้นทำหน้าที่เพื่อสร้างชาติมานับแต่เริ่มก่อตั้งในสมัยสงครามโลกครั้งที่ 2 โดยกล่าวว่า “กองทัพพม่ากำเนิดขึ้นมาพร้อมกับขบวนการต่อต้านเจ้าอาณานิคม และขบวนการต่อต้านฟาสซิสต์”¹⁰⁵ อย่างไรก็ตาม กองทัพได้ปรับเปลี่ยนหน้าที่และอุดมการณ์ไปตามเงื่อนไขทางประวัติศาสตร์มาแล้วถึง 5 ครั้ง กล่าวคือ ก่อนที่พม่าจะได้เอกราชในช่วงที่ร่วมมือกับฟาสซิสต์ญี่ปุ่นขับไล่อังกฤษนั้น กองทัพพม่าก่อเกิดขึ้นในนามว่า BIA (Burma Independence Army) แล้วเปลี่ยนเป็น BDA (Burma Defence Army) หน้าที่ของกองทัพ ณ เวลานั้น คือ หนึ่ง-เอกราช สอง-เอกราช สาม-เอกราช แปลว่าการต่อสู้มีเป้าหมายเดียวเท่านั้นคือเพื่อเอกราช ต่อมาได้ร่วมมือกับกลุ่มคอมมิวนิสต์และกลุ่มสังคมนิยมเพื่อตั้งสันนิบาตประชาชนต่อต้านฟาสซิสต์ หน้าที่ของกองทัพต้องกลายเป็นว่า หนึ่ง-เอกราช สอง-ประชาธิปไตย สาม-สังคมนิยม แต่ครั้งกองทัพต้องเข้ามาเป็นรัฐบาลรักษาการในปี ค.ศ. 1958 หน้าที่ของกองทัพก็คือ หนึ่ง-รักษาภาวะเยียบเพื่อสันติสุข สอง-ส่งเสริมประชาธิปไตย สาม-บุ/ทางเศรษฐกิจสังคมนิยม ต่อมาในปี ค.ศ. 1962 สมัยคณะปฏิวัติ พอมีกการตั้งพรรคสังคมนิยมวิถีพม่า กองทัพก็เป็นผู้นำพรรค แล้วพรรคก็ได้ปกครองประเทศตามรัฐธรรมนูญ

¹⁰³ (2007) หน้า 5 -7

¹⁰⁴ (1995) หน้า 14

¹⁰⁵ อ้างจากคำปราศรัยของพลโทชินยู่น เลขาธิการ 1 ของสลิออร์ก ในพิธีเปิดการอบรมครูครั้งที่ 1 ณ มหาวิทยาลัยข้าราชการส่วนกลาง () ที่พองจี () เมื่อวันที่ 14 มิถุนายน 1993

ฉบับ 1974 หน้าที่ของกองทัพจึงได้แก่ หนึ่ง-ป้องกันประเทศ สอง-สร้างประเทศตาม
อุดมการณ์สังคมนิยม ทำยที่สุด หลังเหตุการณ์จลาจลในปี ค.ศ. 1988 จนถึงปัจจุบัน กองทัพ
ได้ยุติบทบาทการสร้างประเทศตามอุดมการณ์สังคมนิยม หน้าที่ของกองทัพ ได้แก่ หนึ่ง-มิ
ให้สหภาพแตกแยก สอง-มิให้มีการแตกความสามัคคีระหว่างชนชาติ สาม-อธิปไตยต้องมั่นคง
¹⁰⁶ หรืออาจกล่าวให้กระชับได้ว่า สหภาพ-สมานฉันท์-อธิปไตย ดังนั้น อุดมการณ์ของกองทัพที่
ประกาศใช้ ณ ปัจจุบันจึงไม่แฝงอุดมการณ์แบบพรรคการเมืองอย่างแต่ก่อน เพราะไม่มีทั้ง
แนวคิดสังคมนิยมหรือแนวคิดประชาธิปไตย แต่กลับมุ่งไปสนใจเฉพาะหน้าที่ในด้านความ
มั่นคงของประเทศเท่านั้น

สี่รัฐพม่านำเสนอภาพลักษณ์ของกองทัพให้โดดเด่นใน 2 บทบาท คือ บทบาทในการ
ทำศึก และบทบาททางการเมือง ในบทบาทการทำศึกนั้น ภารกิจสำคัญที่ถูกกล่าวถึงเสมอ
ได้แก่ การสร้างอาณาจักรให้เป็นปึกแผ่น (โดยอินทรา บูเรงนอง และอลองพญา) การต่อต้าน
การรุกรานจากต่างชาติ (จีนมองโกล อังกฤษ ญี่ปุ่น และจีนชาวก๊กมินตั๋ง) และการปราบปราม
ผู้ก่อการร้ายภายในประเทศ (พรรคคอมมิวนิสต์พม่า และกลุ่มแบ่งแยกดินแดน) ส่วนใน
บทบาททางการเมืองนั้น สื่อพยายามชี้ให้เห็นว่า ผู้นำของกองทัพและผู้นำทางการเมืองต่าง
เคยทำงานร่วมกันในการต่อสู้เพื่อเอกราช และกองทัพมักต้องเข้ามาช่วยนักการเมืองในการ
แก้ไขวิกฤติชาติเพื่อเอกภาพและสันติภาพ ดังนั้นในการกล่าวถึงกองทัพ สื่อจึงมักต้องคำนึงถึง
บทบาทของกองทัพกับการรักษาเอกราช เอกภาพ สันติภาพ และอธิปไตย

ส่วนคำวิจารณ์ที่เห็นว่ากองทัพควรแยกจากการเมืองนั้น สื่อรัฐพม่าจะได้ตอบว่า
“สำหรับประเทศพม่าแล้ว ทหารและนักการเมืองนั้นอาจเปรียบได้กับศิระกะกับมาลา เพราะ
ประวัติศาสตร์ชี้ชัดแล้วว่าต่างแยกกันไม่ขาด นักการเมืองที่นำการต่อสู้เรียกร้องเอกราชและ
การต่อต้านเจ้าอาณานิคมนั้นก็คือผู้ก่อตั้งกองทัพ ทหารและนักการเมืองคือแกนนำของพลัง
ประชาชนที่ทวงคืนเอกราชมาได้ แต่พอถึงเวลาสร้างชาติและพัฒนาประชาธิปไตย เจ้าอาณา
นิคมอังกฤษกลับวางแผนให้กองทัพต้องหลุดพ้นจากบทบาททางการเมืองเพื่อประชาชน เรื่อง
นี้ทหารรุ่นเก่าและนักการเมืองรุ่นเก่าย่อมทราบดีที่สุด” ¹⁰⁷ สื่อรัฐพม่ายังอ้างอีกว่าเพราะเจ้า
อาณานิคมได้สร้างเงื่อนไขให้กองทัพต้องพ้นจากการเมือง จึงทำให้เกิดปัญหาเรื่อยมา ดังใน
หนแรกสมัยประชาธิปไตยแบบรัฐสภานั้น กองทัพมิได้เข้ามาเกี่ยวข้อง ผลคือสหภาพเกือบล่ม

¹⁰⁶ ဘိုဝေအောင် (1995) หน้า 19 คำประกาศภารกิจนี้เริ่มปรากฏเมื่อพลเอกตานส่วยขึ้นสู่อำนาจในปี 1992

¹⁰⁷ ဘိုဝေအောင် (2008) อ้างใน မြန်မာ့နိုင်ငံတော် (2008) หน้า 189

ปรับปรุงการคมนาคมขนส่งให้สะดวกปลอดภัย สร้างโครงสร้างพื้นฐานเพื่อการพัฒนา เจริญ
 กับกลุ่มก่อการร้ายถืออาวุธให้มาอยู่ใต้กฎหมาย ส่วนรัฐบาลทหารภายใต้สภา SPDC ในช่วง
 ค.ศ. 1997 – 2008 มีผลงานสำคัญคือการรักษาสันติภาพและการพัฒนาความเจริญในทุก
 พื้นที่ และการสร้างประเทศใหม่ที่จะปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตยอันแท้จริงและมี
 หลักการสมบูรณ¹¹¹ ดังนั้น มโนทัศน์กองทัพแห่งชาติจึงสื่อนัยว่ากองทัพมีคุณธรรมและมี
 ประสิทธิภาพในด้านการเมือง ความมั่นคง และการพัฒนาเพื่อชาติและประชาชน

4.3.3 มวลชนรัฐ USDA

มวลชนรัฐก็คือแนวร่วมของรัฐ อันที่จริง มวลชนของรัฐพม่าเคยมีการจัดตั้งมาก่อน
 เมื่อปี ค.ศ. 1959 ในสมัยรัฐบาลรักษาการ (❖ ၇ ၂၀ ၂၁ ၂၂ ၂၃ ၂၄ ၂၅ ၂၆ ၂၇ ၂၈ ၂၉ ၃၀) เรียกว่า
 “องค์กรความมั่นคง” (၂၁ ၂၂ ၂၃ ၂၄ ၂၅ ၂၆ ၂၇ ၂၈ ၂၉ ၃၀) มวลชนรัฐจึงเป็นแนวคิด
 ริเริ่มของกองทัพที่เข้ามารักษาสถานการณ์ทางการเมืองในขณะนั้น เพื่อเตรียมการเลือกตั้ง
 ตามระบบประชาธิปไตยแบบรัฐสภา ซึ่งนำมาสู่สมัยสุดท้ายของรัฐบาลอุนู ในตอนนั้น สภาค
 นี้มิได้เป็นองค์กรทางการเมือง แต่มีหน้าที่ช่วยเหลืองานสังคม เช่น การรักษาความสะอาด
 การดูแลสุขภาพ และการปลูกฝังจิตสำนึก¹¹² ส่วนองค์กรความมั่นคงชุดใหม่ที่เกิดในสมัย
 รัฐบาลทหารชุดปัจจุบันนี้มีชื่อว่า สภาคความมั่นคงและการพัฒนาแห่งสหภาพ (USDA)
¹¹³ ตั้งโดยรัฐบาลทหารเมื่อวันที่ 15 กันยายน 1993 มีประธานสภา SLORC/SPDC เป็นนายก
 ของสภาค USDA เป็นองค์กรที่ประกาศการมีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อประโยชน์ชาติ
 (၂၁ ၂၂ ၂၃ ၂၄ ၂၅ ၂၆ ၂၇ ၂၈ ၂၉ ၃၀) และสังคม (❖ ၇ ၂၀ ၂၁ ၂၂ ၂၃ ၂၄ ၂၅ ၂၆ ၂၇ ၂၈ ၂၉ ၃၀) เป็นหลัก โดย
 ทำงานร่วมกับทหาร นักเรียนนักศึกษา และประชาชน อาทิ งานรักษาความสะอาดในชุมชน
 งานขุดลอกคลองลำธาร งานปลูกต้นไม้เพื่อความร่มรื่น งานบรรเทาสาธารณภัย และงานสร้าง
 เชื้อนฝาย เป็นต้น ในด้านสิทธิประโยชน์ของสมาชิก พบว่าสมาชิกบางส่วนจะมีโอกาสเข้ารับ
 การอบรมเพื่อเสริมความรู้ อาทิ การอบรมวัฒนธรรมประเพณี การอบรมความรู้ด้าน
 ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ การอบรมคอมพิวเตอร์ นอกจากนี้ฝายกองทัพยังจัดอบรม

¹¹¹ ၂၁ ၂၂ ၂၃ ၂၄ ၂၅ ၂၆ ၂၇ ၂၈ ၂၉ ၃၀ (2008) หน้า 39

¹¹² ၂၁ ၂၂ ၂၃ ၂၄ ၂၅ ၂၆ ၂၇ ၂၈ ၂၉ ၃၀ (2000a) หน้า 87

113

၂၁ ၂၂ ၂၃ ၂၄ ၂၅ ၂၆ ၂၇ ၂၈ ၂၉ ၃၀
 หรือ Union Solidarity and Development Association ชาวพม่าเรียกสมาคมนี้ว่า จิ้งช่วยเย
 (၂၁ ၂၂ ၂၃ ၂၄ ၂၅ ၂၆ ၂၇ ၂၈ ၂၉ ၃၀)

คำสั่งราชการ และภารกิจของรัฐบาลทหาร นอกจากนี้ ยังมีการฝึกวิชาทหารให้อีกด้วย ดังนั้น เจ้าหน้าที่รัฐจึงมีความพร้อมที่จะคอยเป็นพี่เลี้ยงให้กับสมาคม USDA

ส่วนสมาชิก USDA ทั่วไป อาจไม่ต้องผ่านการอบรมอย่างเจ้าหน้าที่รัฐ เพราะรัฐต้องการแค่ปริมาณและการเชื่อฟังรัฐ โดยคอยรับทราบข่าวสาร ตอบสนองนโยบายจากรัฐ และพร้อมที่จะถูกเกณฑ์ไปร่วมในกิจกรรมที่รัฐเป็นฝ่ายริเริ่ม บทบาทของ USDA จึงแทบจะไม่ต่างจากชนพิทักษ์โลกสังคมนิยมที่ทำงานการเมืองอย่างเปิดเผยในสมัยสังคมนิยม ต่างเพียงแต่ว่า USDA ต้องอำพรางการเคลื่อนไหวทางการเมืองโดยให้เห็นเป็นแค่การทำประโยชน์เพื่อรับใช้ชาติบ้านเมืองเท่านั้น กระนั้นที่ผ่านมา USDA มักแสดงบทบาทช่วยรัฐปฏิบัติในเชิงรุกเพื่อปราบและประณามกลุ่มที่ต่อต้านรัฐบาลทหารและกองทัพ ดังนั้น ในช่วงสองทศวรรษที่ผ่านมา การเมืองพม่าจึงมีการเผชิญหน้ากันอย่างต่อเนืองระหว่างมวลชนฝ่ายประชาธิปไตยแบบมีวินัยที่รัฐบาลทหารให้การหนุนหลังอย่างเป็นทางการเป็นระบบอยู่ภายในประเทศ กับมวลชนฝ่ายเสรีประชาธิปไตยที่โลกตะวันตกให้กำลังใจและแอบยื่นมือในการช่วยเหลือจากภายนอก ดังนั้น มโนทัศน์มวลชนรัฐ-USDA จึงแฝงนัยทางการเมืองว่าพลเมืองดีต้องมีหน้าที่ชัดเจนและกำจัดผู้ไม่หวังดีต่อประเทศชาติ

4.3.4 นักการเมือง

ในประวัติศาสตร์ชาตินั้น หากกล่าวถึงผู้นำเลว สื่อรัฐพม่าจะหมายถึงกษัตริย์อ่อนแอ ในยุคโบราณ โดยเฉพาะพระเจ้านรปสีหบดีที่ทำให้อาณาจักรพุกามอ่อนแอ พระเจ้านันทบุเรงที่ทำให้อาณาจักรหงสาวดีแตก และพระเจ้าธิบอที่ทำให้พม่าต้องตกเป็นอาณานิคมอังกฤษ ส่วนผู้นำเลวในยุคใหม่จะหมายถึงนักการเมืองที่คำนึงแค่ให้พรรคหรือพวกพ้องของตนได้เป็นรัฐบาลและไม่คำนึงถึงผลประโยชน์ของประชาชน ไม่ว่าจะเป็นนักการเมืองฝ่ายขวาหรือฝ่ายซ้าย อาทิ นายกรัฐมนตรีอูนูที่รักษาอำนาจด้วยอุบายทางการเมืองจนสภาพเกือบล่มสลาย และเหล่าผู้นำพรรคคอมมิวนิสต์พม่าที่ต้องการแย่งชิงอำนาจรัฐด้วยการใช้กำลัง สื่อรัฐพม่าจึงมองว่านักการเมืองนั้นไม่ใช่ตัวแทนประชาชนอย่างแท้จริง แต่มองราวกับเป็นตัวแทนของกลุ่มผลประโยชน์ที่ผลักดันให้ขึ้นมามีอำนาจโดยบังเอิญหรือโดยอุบาย กลุ่มผลประโยชน์ที่เชื่อว่าหนุนหลังนักการเมืองนั้น สื่อรัฐพม้ามักจะหมายถึงกลุ่มที่เกี่ยวข้องกับนายทุนต่างชาติและประเทศมหาอำนาจ ซึ่งก็คือ “ร่างเก่า” ของฝรั่ง แขก และจีนในประวัติศาสตร์ชาติ โดยเฉพาะในสมัยอาณานิคมและสมัยฟาสซิสต์

ส่วนนางซูจี¹¹⁸ แกนนำพรรค NLD นั้นถูกสื่อรัฐพม่าวาดภาพให้เป็นมารร้าย ในรูปแบบทวิจารณ์ ภาพการ์ตูนล้อเลียน และคำประณามในการปราศรัยของสมาคม USDA สื่อรัฐพม่าได้ชี้ความแตกต่างระหว่างนางซูจีกับบิดาของนางว่า นายพลอองซานเป็นผู้ไม่ยอมเป็นสมุนเจ้าอาณานิคม ต่างจากนางซูจีที่ให้ตะวันตกเช็ดหนูนหลัง¹¹⁹ และประณามว่านางเป็นแค่คนหัวรั้น (၇၀၀၂၅၀၅၅◆၀၀&၀) คนหนึ่ง แต่กลับถูกยกย่องให้เป็นเทพธิดาประชาธิปไตย (၀◆၀၀၅၀၅၀၅၀၅၀◆၀◆၀၀၅၀◆၀◆) สื่อรัฐพม่ายังว่านางซูจีไม่ควรปรากฏในหน้าประวัติศาสตร์พม่า เพราะ “ประวัติศาสตร์พม่าคือประวัติศาสตร์ของผู้รักชาติ” พม่าถือว่าผู้นำอย่างอโนรธา บูเรงนอง อลองพญาเท่านั้นเป็นผู้รักชาติและสร้างประวัติศาสตร์พม่า เพราะสามารถรักษาชาติและศาสนาด้วยกำลังฝ่ายตน แล้วเปรยว่านางเป็นคนนอกคอก โดยยกคิดว่า “คนเสียสัจจะมักผลุดอยู่ในชาติตึงค์” แล้วกล่าวเปรียบเปรยอย่างเสียหายว่า “ยื่นด้ามดาบให้โจร มันยอมไม่รั้งมือ คนกินผู้ร่วมเชื้อสาย มักไม่หวั่นล้างเผ่าพันธุ์” แล้วยังยกโยงไปถึงเรื่องนัตดิ่งหนอง (၀၀၅၀◆◆◆၀◆၀◆၀◆) เคยฟังพาทวนักล่าอาณานิคมอย่างฝรั่งะซึ่งกำ (ชาวโปรตุเกส) ให้มาเป็นครูคอยเลี่ยมสอนจนเปลี่ยนศาสนา ที่สุดก็ต้องถูกสังหาร เพราะไม่ยอมรับความผิดพลาด¹²⁰ ส่วนสมาชิกพรรค NLD นั้น สื่อรัฐพม่าโจมตีว่าต่างเป็นกลุ่มบุคคลที่มีเบื้องหลังล้มเหลว อาทิ เป็นพวกสังคมนิยมที่ถูกปลด เป็นพวกคอมมิวนิสต์เก่า เป็นกลุ่มทหารแก่ เป็นพวกอนาธิปไตย และเป็นพวกรังเกียจคองทัพ และว่าคนในพรรค NLD ไม่อาจเทียบได้กับพรรคสันนิบาตต่อต้านฟาสซิสต์ (၀၀၅၀◆◆) ที่เป็นแกนนำทางการเมืองในสมัยรัฐบาลอู๋ ดังนั้น นักการเมืองในสายตาสื่อรัฐพม่าจึงเป็นบุคคลที่ไม่น่าวางใจ

4.3.5 กลุ่มชนชาตินิยม

ในปัจจุบัน ฝ่ายรัฐพม่าแจ้งว่ายังมีกลุ่มก่อการร้ายเหลืออยู่ 3 กลุ่มเท่านั้น คือ KNU KNPP และ SSA-S ที่ยังคงยึดแนวทางการต่อสู้กับรัฐบาล สื่อรัฐพม่าจะโทษว่ากลุ่มดังกล่าวยังยึดติดเชื้อชาติ (၀◆၀◆၀◆၀◆၀◆◆◆) ยึดมั่นอุดมการณ์ (၀၀၀၀၀◆) และยึดเกาะต่างชาติ (၀◆၀◆◆◆) และขึ้นชมกลุ่มที่เข้าร่วมกับรัฐบาลอย่างน้อย 17 กลุ่ม ว่าต่างได้เลิกแนวคิดการยึดติดเชื้อชาติ หลงอุดมการณ์ และนิยมต่างชาติ เพื่อหันมาร่วมมือกับรัฐบาลในการพัฒนาประเทศ

¹¹⁸ สื่อรัฐพม่าไม่เรียกนางว่า อองซานซูจี คงใจเด็ดเธอให้พ้นจากตระกูลวีรบุรุษของอองซาน

¹¹⁹ นางอองซานซูจี มักถูกเปรียบกับหุ่นขี้พม่า (၀◆၀◆၀◆) ซึ่งต้องเดินไปตามเจตนาของผู้เช็ด

¹²⁰ ในประวัติศาสตร์ชาติของพม่า มองว่า นัตดิ่งหนอง เจ้าเมืองตองอู คือตัวอย่างของผู้เสียสัจต่อชนชาติพม่าที่เป็นชาวพุทธ

รัฐพม่าถือว่าชนกลุ่มน้อยที่ต้องการแยกดินแดนนั้นเป็นผู้ก่อการร้ายทางเชื้อชาติที่เกิดขึ้นมานับแต่พม่าได้รับเอกราช ปัญหาผู้ก่อการร้ายนั้นยืดเยื้อจนส่งผลถึงความด้อยพัฒนาในพื้นที่ชายแดน และยิ่งกลายเป็นเหตุผลที่ภาครัฐไม่อาจเข้าไปพัฒนาพื้นที่ได้ทั่วถึง ปัจจุบันรัฐบาลทหารได้ยื่นข้อเสนอแลกเปลี่ยนระหว่างสันติภาพกับโอกาสการพัฒนาพื้นที่ โดยขอให้กองกำลังชนกลุ่มน้อยหยุดการสู้รบกับรัฐบาล คำปราศรัยของพลเอกตันฉ่วยเสนอเงื่อนไขดังกล่าวว่า “ณ เวลานี้ หากดูสภาพของเหล่าภูมิภาคทั้งหลาย ก็ต้องถือว่ายังถูกปล่อยให้ล้าหลังอีกด้วยหลายสาเหตุ แม้พื้นที่ส่วนนี้จะสงบลงจากการก่อการร้ายที่มีมานานนับแต่ได้รับเอกราช แต่พื้นที่รอบนอกกริมชายแดนนั้นยังคงไม่สงบ จึงยากต่อการพัฒนาความเจริญให้แก่ภูมิภาค ด้วยเหตุนี้ย่อมมีโอกาสทำถนนหนทางให้ดีขึ้นมาได้ และด้านการศึกษาก็ไม่อาจพัฒนา พื้นที่ส่วนในนั้นพัฒนาขึ้นได้พอสมควรแล้ว จึงต้องพัฒนาพื้นที่ด้อยพัฒนาตามชายแดนให้ทัดเทียมโดยไว ฉะนั้นรัฐบาลจึงต้องสร้างความสงบสุขขึ้นก่อน หากไม่สงบสันติ ก็ไม่อาจทำอะไรอันใดได้”¹²¹ สื่อรัฐพม่ายังยืนยันด้วยว่า “จากความสำเร็จในการเจรจาหยุดยิง จึงทำให้พื้นที่ที่ครั้งหนึ่งเคยแต่ปลูกฝิ่น ก็กลายเป็นไรชาไร่ยางพาราแทน และพื้นที่ที่เคยมีแต่เสียงปืนเสียงระเบิด ก็ได้ยินแต่เสียงฆ้องเสียงกลอง (หมายถึงเสียงในงานบุญ) มาแทน”¹²² นั่นคือ รัฐบาลทหารเชื่อว่าการพัฒนาพื้นที่จะเป็นหนทางที่จะนำมาสู่ความปรองดอง สันติภาพ และสลายความขัดแย้งอันเนื่องจากปัญหาทางเชื้อชาติที่ยืดเยื้อมาเป็นเวลานานกว่า 40 ปี ดังนั้น ในปี 1992 รัฐบาลทหารจึงตั้งกระทรวงพัฒนาชายแดนและชนชาติเพื่อรับผิดชอบโดยตรง

อันที่จริง การสร้างความปรองดองระหว่างชนในชาตินั้นไม่ใช่จินตนาการใหม่ เพราะเป็นความพยายามเรื่อยมาของรัฐพม่า กล่าวคือ หากเป็นรัฐบาลพลเรือนจะอาศัยการเจรจาต่อรอง แต่ถ้าเป็นรัฐบาลทหารมักอาศัยการเจรจา-ปราบปราม ส่วนรัฐบาลทหารปัจจุบันนั้นเลือกใช้ทั้ง 3 ทาง คือ การเจรจา-ต่อรอง-ปราบปราม ส่วนสื่อรัฐพม่านั้นก็ร่วมกดดันด้วยการนำเสนอผลสำเร็จในการเจรจาหยุดยิงเป็นระยะ สำหรับกลุ่มที่ยังไม่พบข้อยุติ ก็จะถูกประณามอย่างยืดเยื้อโดยอาศัยการเล่าข่อนให้เห็นสภาพเก่าและต้นตอของปัญหา ในบรรดากองกำลังที่ยังต่อสู้กับรัฐบาลนั้น เรื่องราวของกลุ่มกะเหรี่ยง KNU กับกลุ่มฉาน SSA-S นับว่าปรากฏบน

¹²¹ မိုးဝင်း (2006) หน้า 10 (อ้างคำปราศรัยแก่นักศึกษาของมหาวิทยาลัยการพัฒนาชนชาติแห่งสหภาพ วันที่ 26 ในวันที่ 23 กุมภาพันธ์ ค.ศ. 1995 ณ อาคารสภาประชาชนแห่งชาติ)

¹²² မိုးဝင်း (2008) อ้างใน မိုးဝင်း (2008)

40 คนไปข่มขืนแล้วส่งชายยังชายแดน และในปี 1967 ปล้นเผาหมู่บ้าน 3 แห่งในมณฑล
เอียววตี ต่อมาในปี 1985 ระเบิดรถไฟสายย่างกุ้ง-มัณฑะเลย์ คนตายไป 76 ศพ ฝ่ายรัฐพม่า
ประณาม KNU ว่ากระทำการอย่างกระหายเลือด (၂၀●●◆&) และผิดมนุษยธรรม
(✱၂၀●●◆) เหล่าผู้นำไม่ว่าใหญ่หรือเล็กชอบทำตัวเป็น ขุนศึก (□□&✱&✱) ใน
พื้นที่อิทธิพล โดยมีสมุนบริวารล้อมหน้าล้อมหลังและหมกมุ่นอยู่กับ War, Woman and Wine
ถือเป็นคนชั่วในประวัติศาสตร์ (✱&□□&✱&✱) เท่านั้น

ในปัจจุบัน ภาพลักษณ์ของ KNU ในพื้นที่ที่รัฐพม่ามักมีได้เกี่ยวข้องกับเรื่องการต่อสู้
ทางการเมือง แต่ถูกทำให้ติดลบด้วยภาพของโจรผู้ร้าย ดังที่รัฐพม่าชี้ว่าศูนย์อพยพ
(○&○●●&□□&◆) กับ KNU นั้นแยกกันไม่เคยออก เพราะ KNU มักยุยงให้คน
เชื้อชาติเดียวกันไปอาศัยในศูนย์อพยพ ดังนั้น KNU จึงถูกมองเป็นต้นตอของปัญหา Internal
Displaced Person (IDP) และ Refugee และยังเห็นว่าเป็นกลุ่มที่คอยก่อความเดือดร้อนแก่
คนท้องถิ่นโดยก่อกรรมทำเข็ญ อาทิ วางระเบิด ช่มเหลง ฆ่าคน แย่งชิง วางเพลิง คำมมนุษย์ และ
ช่องสุ่มเยาวยชน ฝ่ายรัฐพม่าถือว่า KNU เป็นกองกำลังที่ขบถต่อประชาชน เพราะฟังฟัง
ต่างชาติและนิยมชมชอบตะวันตก (✱၂၀&&၂၀&✱&&) ทั้งกล่าวเน้นว่า
เรื่องราวของ KNU นั้นมีมากเป็นภูเขาเลากา (จำนวนพม่าว่ามากมายตั้งพนาสามพัน) และว่า
KNU มีทัศนคติผิดๆ ประพฤติมิชอบ ยึดถือสิ่งไม่ควร และมีใจไม่ชาวสะอาด ศูนย์อพยพจึงถูก
มองว่าเป็นที่กบดานของ KNU ซึ่งอาศัยอยู่พร้อมด้วยลูกเมียญาติพี่น้องของคนพวกเดียวกัน
โดยทำตัวเป็นหุ่นขี้กบคอยกินเงินดอลลาร์จากต่างชาติ ¹²⁶

ส่วนกองกำลังชนกลุ่มน้อยอีกกลุ่มที่รัฐพม่าเอ่ยถึงบ่อยขึ้นคือกลุ่มชนชาติฉาน
ได้แก่ กลุ่ม SSA-S ของยอดศึก (✱&၂၀&□□&) รัฐพม่าจะประณามว่าเป็นกลุ่มก่อการ
ร้ายลักลอบค้าฝิ่นกลุ่มเล็ก ๆ ที่หลงเหลืออยู่ กลุ่มนี้แยกตัวจากกลุ่ม MTA ของอุซุนซ่า
(&◆&□□&□□&) ซึ่งยอมวางอาวุธเมื่อเดือนมกราคม ค.ศ. 1996 รัฐพม่าอ้างว่าที่อุซุน
ซ่าต้องยอมเข้าร่วมกับรัฐบาลพม่าเป็นเพราะประเทศมหาอำนาจอเมริกาคิดแทงพม่าจากข้าง
หลัง ทำนองว่าอเมริกาและได้หวั่นวางแผนร่วมกันที่จะใช้พื้นที่ในรัฐฉานตั้งขีปนาวุธเพื่อเอาไว้
ข่มขู่จีน¹²⁷ อุซุนซ่าจึงกลับใจเพราะเหตุนี้ ในตอนนั้น ยอดศึกก็เข้ามาพร้อม MTA เพื่อจะวาง
อาวุธ แต่กลับเปลี่ยนใจหันเข้าป่าเพื่อค้ายาเสพติดต่อด้วยการเข้าร่วมกับกลุ่มของอุซุนจานุ
(&□□&&&&) แล้วตั้งกองกำลัง SURA อยู่ทางชายแดนไทย-พม่า ภายหลังเปลี่ยน

¹²⁶ □□&◆&□□&၂၀&□□& (2007)

¹²⁷ ၂၀&✱&✱&၂၀&□□&◆ (2007) (ตามคำบอกเล่าของชาวพม่า)

ตามทวน ในปี ค.ศ. 1946 พรรคคอมมิวนิสต์ธงแดงเป็นกลุ่มแรกที่หนีเข้าป่าเพื่อดำเนินการก่อการร้าย ส่วนพรรคคอมมิวนิสต์ธงขาวยังคงเข้าร่วมกับพรรคสันนิบาตอิสรภาพต่อต้านฟาสซิสต์ต่อไป อย่างไรก็ตาม เมื่อเหล่าผู้นำพรรคคอมมิวนิสต์พม่าได้เข้าร่วมประชุมที่จัดขึ้นที่เมืองกัลกัตตาเมื่อเดือนกุมภาพันธ์ ค.ศ. 1948 ซึ่งมีมติยอมรับผลจากการประชุมพรรคคอมมิวนิสต์สากลที่จัดขึ้นที่กรุงวอซอในปี ค.ศ. 1947 ที่เห็นว่าแนวทางการต่อสู้เท่านั้นที่จะนำเอกราชคืนมาได้อย่างแท้จริง คอมมิวนิสต์พม่าจึงได้หันมาต่อต้านพรรคสันนิบาตอิสรภาพต่อต้านฟาสซิสต์แล้วหลบเข้าป่าในเดือนมีนาคม ค.ศ. 1948 พวกเขาได้ยึดเปียงมะนา (ที่ตั้งเมืองเนปยีดอ) ไว้เป็นฐานปฏิบัติการ แล้วเข้าโจมตีในพื้นที่พะโค ตองอู เมียงฉั่ง และพะสิม มีการทำลายทางรถไฟ และกระทำการยึดเสบียงจากชาวบ้าน และอีกไม่นานต่อมาได้ถอยออกจากตัวเมืองหันมาตั้งเป็นกองกำลังรูปแบบกองโจร

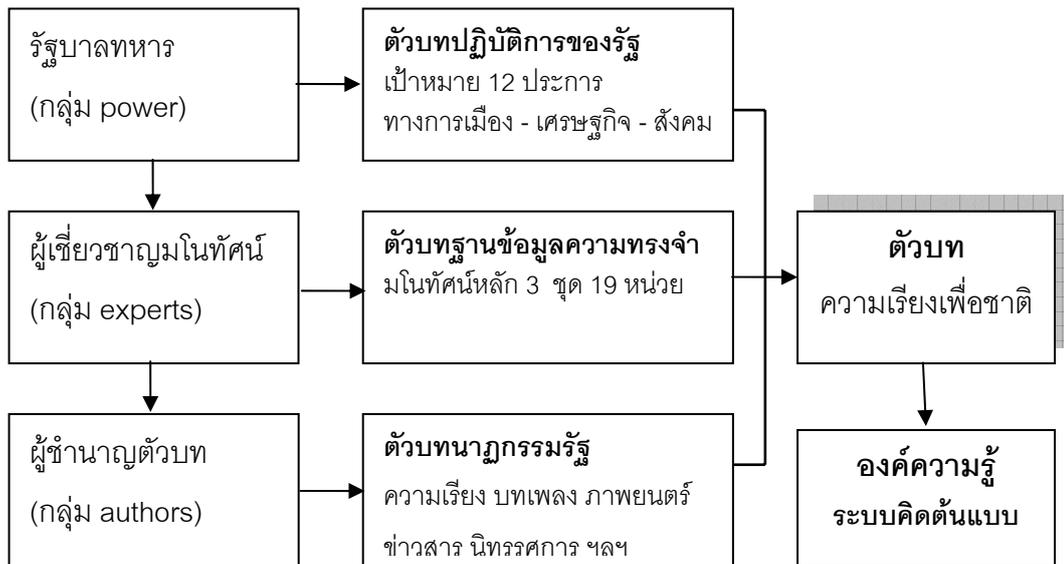
ส่วนกลุ่มทหารเพื่อประชาชนนั้น เป็นกำลังสำคัญที่สนับสนุนพรรคสันนิบาตอิสรภาพต่อต้านฟาสซิสต์อย่างเป็นระบบในขณะที่นายพลองซานยังมีชีวิตอยู่ โดยตั้งเป็นกองกำลังถืออาวุธที่มีฐานปฏิบัติการอยู่ในย่างกุ้งพร้อมกับจัดตั้งกองกำลังอยู่ทุกเมือง บรรดาผู้นำของกลุ่มทหารเพื่อประชาชนต่างมีตำแหน่งเป็นสมาชิกสภา แต่กระนั้นกลุ่มดังกล่าวกลับเอนเอียงไปทางฝ่ายซ้ายในเวลาต่อมา ที่จริงจะมีการยุบกองทัพทหารเพื่อประชาชนเมื่อได้รับเอกราชในวันที่ 4 มกราคม แต่ด้วยตะขิ่นนุ (●၉၀၆၆၆၆၆) ยอมผ่อนปรนจึงได้เลื่อนเวลาไปเป็นเดือนเมษายน ค.ศ. 1948 กลุ่มทหารเพื่อประชาชนบางส่วนได้พยายามรวมตัวกันเพื่อตั้งกองกำลังในขณะเดียวกันฝ่ายที่ต้องการเป็นนักการเมืองก็พยายามเข้าร่วมกับฝ่ายสังคมนิยมเพื่อตั้งเป็นกลุ่มพันธมิตรมาร์คซิสต์ (Marxist League) บางส่วนมีความเห็นที่จะแยกตัวออกมาตั้งเป็นกลุ่มพันธมิตรองซาน (Aung San League) อย่างไรก็ตามความคิดดังกล่าวก็ล้มเลิกไปต่อมาในเดือนกุมภาพันธ์ 1948 กลุ่มทหารเพื่อประชาชนกลับแตกออกเป็น 2 ฝ่าย คือกลุ่มทหารขาว (၆၆၆၆၆၆၆၆၆၆) และกลุ่มทหารเหลือง (၆၆၆၆၆၆၆၆၆၆) กลุ่มทหารเหลืองยอมรับข้อตกลง 14 ข้อ จาก 15 ข้อตามข้อตกลงสมานซ่าย (၆၆၆၆၆၆၆၆၆၆၆) ของนายกรัฐมนตรีตะขิ่นนุ (อุน) แต่กลุ่มทหารขาวนั้นได้เชิญพรรคคอมมิวนิสต์ที่หลบอยู่ในป่ามาปรึกษาและมีมติไม่ยอมรับข้อตกลงสมานซ่าย กลุ่มทหารขาวนั้นนำโดย โบละหย่อง (၆၆၆၆၆၆၆၆၆၆၆) กับโบโพกุน (၆၆၆၆၆၆၆၆၆၆၆) ส่วนกลุ่มทหารเหลืองมีโบมูออง (၆၆၆၆၆၆၆၆၆၆၆) กับโบแสงหมั่ง (၆၆၆၆၆၆၆၆၆၆၆) เป็นผู้นำ กลุ่มทหารขาวเริ่มปฏิบัติการต่อต้านรัฐบาลในเดือนกรกฎาคม 1948 ทำการยึดคลังหลวงและทรัพย์สินที่จะนำไปช่วยเหลือราษฎรในพื้นที่เมืองพะสิม มะอูบึง แปร์ และพะโค

5. มโนทัศน์การเมืองพม่าในทางปฏิบัติ

เป้าหมายหลักของงานวิจัยนี้คือการค้นหามโนทัศน์ทางการเมืองที่ถูกประกอบสร้างภายใต้อำนาจของวาทกรรมความทันสมัยของรัฐบาลทหาร โดยปรับใช้แนวคิดทางสังคมศาสตร์ในการตีความด้วยทฤษฎีประเภทความเรียงเพื่อชาติเพื่อเผยแพร่ระบบคิดต้นแบบ ด้วยทฤษฎีเหล่านี้เป็นผลผลิตของสื่อรัฐพม่าที่อ้างอิงองค์ความรู้ที่ถูกชำระขึ้นใหม่ให้กองทัพแห่งชาติมีนัยสำคัญทางการเมือง และพบว่าองค์ความรู้นั้นมีมโนทัศน์หลัก 3 ชุดจากมโนทัศน์ย่อย 19 หน่วยเป็นแก่นสาระ ตามที่ได้นำเสนอในแบบกระบวนชุด (paradigm) อย่างไรก็ตาม มโนทัศน์เป็นหน่วยความหมายที่ซ่อนเร้น (latent meaning) อยู่ในโครงสร้างลึก ในทางปฏิบัติ มโนทัศน์จะสื่อความหมายได้ก็ต่อเมื่อต่างสัมพันธ์กันในรูปกระแสดความ (syntagm) หรือภาคปฏิบัติ (practice) ในตัวบทสืบทอด แล้วความหมายจากกระแสดความนั้นก็กลายเป็นมโนภาพ ดังนั้น เพื่อให้เข้าใจมโนทัศน์ในทางปฏิบัติ (มโนภาพ) ตามที่สื่อรัฐพม่าอาศัยสร้างด้วยทฤษฎีความเรียงเพื่อชาติ จึงขออภิปรายผลการวิเคราะห์ใน 2 ประเด็น ได้แก่ มโนภาพของตัวบทนสื่อรัฐพม่า และวาทกรรมความทันสมัยในบริบทรัฐทหาร ดังนี้

5.1 มโนภาพของตัวบทนสื่อรัฐพม่า

ในการประกอบสร้างด้วยทฤษฎีประเภทความเรียงเพื่อชาตินั้น สื่อรัฐพม่านั้นจะกำหนดประเด็นนำเสนอ (issue) ตามบริบททางการเมือง (political context) แล้วสร้างพื้นที่ให้ด้วยทฤษฎีได้ก่อตัวขึ้นจากมโนทัศน์ที่เกี่ยวข้องกัน โดยอ้างความรู้ของรัฐ (constructed knowledge) มาสนับสนุนประเด็น ความรู้ที่ถูกอ้างถึงนั้นมี 3 แหล่ง แหล่งแรกคือปฏิบัติการของรัฐบาลทหารในทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม ตามประกาศเป็นเป้าหมายแห่งชาติ 12 ประการ แหล่งที่สองคือองค์ความรู้ที่บรรดาผู้เชี่ยวชาญมโนทัศน์ช่วยกันชำระและปรับแต่งจากความทรงจำทางประวัติศาสตร์ชาติ ส่วนแหล่งที่สามคือการแสดงนาฏกรรมของผู้ชำนาญด้วยทฤษฎีที่อิงแหล่งความรู้สองแหล่งแรก (นโยบายของรัฐบาลทหารกับมโนทัศน์ของผู้เชี่ยวชาญ) หลังจากด้วยทฤษฎีใหม่ปรากฏบนสื่อหรือผ่านภาคปฏิบัติ ตัวบทนั้นก็วนกลับไปสะสมเป็นองค์ความรู้เพื่อหล่อเลี้ยงระบบคิดต้นแบบสำหรับการอ้างอิงต่อไป ดังสรุปเป็นแผนภาพเพื่อแสดงที่มาของด้วยทฤษฎีประเภทความเรียงเพื่อชาติได้ ดังนี้

ตัวบทที่สื่อรัฐพม่าสร้างขึ้นนั้นจัดอยู่ในระบบคิดสี่บทอดที่อ้างอิงมโนทัศน์เพื่อสร้างกระแสความให้สื่อเป็นมโนภาพ ซึ่งพบว่าสื่อรัฐพม่าจะสร้างมโนภาพในแบบทวิลักษณ์ตรงข้าม (binary opposition) มโนภาพด้านแรกนั้นสี่บทอดจากกลุ่มมโนทัศน์ *มรดกชาติ-การเมืองใหม่-ผู้นำดี* ที่กำหนดให้กองทัพแห่งชาติเป็นตัวแสดงหลัก ส่วนอีกมโนภาพหนึ่งจะสี่บทอดจากกลุ่มมโนทัศน์ *ภัยของชาติ-การเมืองเก่า-ผู้นำเลว* ที่กำหนดให้กลุ่ม/พรรคการเมืองเป็นตัวแสดงหลัก หากพิจารณาจากความสัมพันธ์เชิงกระแสความ (syntagmatic relationship) อาจตีความได้ว่า มโนภาพแต่ละแบบมีกระแสความที่เกี่ยวข้องกันในลักษณะบอกเหตุอันนำสู่ผลที่อาจสรุปเป็น *บทเรียน-บทเลือก-บทสรุป* จึงตีความได้ว่า *บทเรียนจากประวัติศาสตร์ชาติทำให้รัฐพม่าต้องผ่านบทเลือกแนวทางการเมืองไปตามกาลสมัย จนนำมาสู่บทสรุปของการได้ผู้นำประเทศตามเหตุปัจจัย* ความหมายของสื่อรัฐพม่าก็คือ *ผู้นำดีจะสร้างการเมืองใหม่เพื่อรักษามรดกของชาติ* แต่ในทางตรงข้าม *ผู้นำเลวยังกลับหวังพึ่งการเมืองเก่าเพื่อแย่งอำนาจ* จนอาจนำภัยมาสู่ประเทศชาติในอนาคต นอกจากนี้ สื่อรัฐพม่ายังสื่อว่าผู้นำดีนั้นจะถูกสร้างจากกองทัพแห่งชาติที่มีวินัยและถือสัจจะต่อประชาชน ส่วนผู้นำเลวนั้นเป็นผลผลิตของกลุ่ม/พรรคการเมืองที่วุ่นวายและถือประโยชน์พรรค นั้นหมายความว่าสื่อรัฐพม่าหนุนให้กองทัพแห่งชาติมารองรับแนวคิด*ประวัติศาสตร์หน้าใหม่* (new history) ภายใต้ระบอบประชาธิปไตยแบบมีวินัย แล้วผลักให้กลุ่ม/พรรคการเมืองไปรองรับแนวคิด*ประวัติศาสตร์หน้าเดิม* (old history) ภายใต้ระบอบประชาธิปไตยแบบรัฐสภา ดังอาจสรุปกระแสความสำหรับมโนภาพแบบทวิลักษณ์เป็นแผนผังได้ดังนี้

ตัวแสดงหลัก	มโนทัศน์หลัก		
	บทเรียนประวัติศาสตร์ชาติ	บทเลือกแนวทางการเมือง	บทสรุปผู้นำประเทศ
กองทัพแห่งชาติ	มรดกชาติ	การเมืองใหม่	ผู้นำดี
(new history)	ผู้นำดีจะสร้างการเมืองใหม่เพื่อรักษามรดกของชาติ		
กลุ่ม/พรรคการเมือง	ภัยของชาติ	การเมืองเก่า	ผู้นำเลว
(old history)	ผู้นำเลวหวังใช้การเมืองเก่าแย่งอำนาจจนนำภัยมาสู่ประเทศชาติ		

นอกจากนี้ สื่อรัฐพม่ายังใช้ช่วงวิกฤตในปี ค.ศ. 1988 เป็นจุดตัดแบ่งระหว่างอดีตกับปัจจุบัน เพื่อให้เห็นความแตกต่างทางความเจริญ จึงเกิดมโนภาพ *อดีต-ปัจจุบัน* มโนภาพอดีตคือช่วงเวลาก่อน ค.ศ. 1988 จะสื่อเน้นยะความทรงจำ 2 ยุค คือ ยุคที่พม่าเป็นนายตัวเองกับยุคที่พม่าตกเป็นทาสผู้อื่น ส่วนมโนภาพปัจจุบันคือหลัง ค.ศ. 1988 จะสื่อเน้นยะความสมสมัยกับโลกปัจจุบัน อันที่จริง สื่อรัฐพม่านำเสนอเนื้อหาสำหรับมโนภาพอดีตให้กินเวลาลึกกว่าเนื้อหาสำหรับมโนภาพปัจจุบันมากมายนัก กล่าวคือ มโนภาพอดีตอาจกินเวลายาวนานถึง 40 ล้านปี คือจากปี ค.ศ. 1988 ล่วงเลยไปถึงสมัยก่อนประวัติศาสตร์ คือสมัยพุททกาล (ก่อนยุคราชวงศ์พม่า อาจเป็นชนชาติปยูหรือพม่าเก่า) ไปจนถึงยุคปฐมมนุษย์ แต่หากนับแค่สมัยประวัติศาสตร์ อดีตของพม่าอาจนานเพียง 944 ปี คือจากปี ค.ศ. 1988 ย้อนไปถึง ค.ศ.1044 ซึ่งแบ่งเป็น 3 ช่วง คือ ยุคราชอาณาจักร ยุคอาณานิคม และยุคเอกราช แต่ถ้าให้ความสนใจเฉพาะช่วงสมัยที่พม่าเป็นรัฐชาติ (nation state) คือนับจาก ค.ศ. 1948 มาถึงปี ค.ศ. 2008 รัฐชาติพม่าก็จะกินเวลาเพียง 60 ปี มโนภาพอดีตจึงกินเวลาแค่ 40 ปี (ค.ศ. 1948-1988) ส่วนมโนภาพปัจจุบันนั้นจะกินเวลา 20 ปี (ค.ศ.1988-2008) ในการสร้างตัวบทนั้น สื่อรัฐพม่าจะสร้างมโนภาพอดีตอันขมขื่นให้เป็นบทเรียน 40 ปีแรกของการทดสอบการเมือง 2 ระบบ คือประชาธิปไตยแบบรัฐสภา (ค.ศ.1948-1962) ตามด้วยประชาธิปไตยแบบสังคมนิยม (ค.ศ. 1962-1988) ส่วนมโนภาพปัจจุบันที่ใช้เวลาก่อตัวในช่วง 20 ปีนั้น ได้นำไปสู่บทสรุปที่สมสมัยกับการต้องเลือกระบบประชาธิปไตยแบบมีวินัย ชีวิตของรัฐพม่าอาจสร้างเป็นกระแสความเพื่อแสดงมโนภาพการพัฒนาทางสังคมได้เป็น สังคมพุททกาล-สังคมพุทท-สังคมพม่า-สังคมทาส-สังคมลัทธิ-สังคมใหม่ ดังนี้

ยุคก่อนประวัติศาสตร์		ยุคประวัติศาสตร์		ยุครัฐชาติ	
ยุคปฐมมนุษย์	ยุคพุทธกาล	ยุคราชวงศ์พม่า	ยุคอาณานิคม	ยุคเอกราช	ยุคปัจจุบัน
40 ล้านปี	-543	1044	1885	1948	1988
สังคมบุพกาล	สังคมพุทธ	สังคมพม่า	สังคมทาส	สังคมลัทธิ	สังคมใหม่

สื่อรัฐพม่ายังอาศัยมโนทัศน์หลัก 3 ชุด คือ ประวัติศาสตร์ชาติ แนวทางการเมือง และ ผู้นำประเทศ มาสร้างกระแสความสำหรับมโนภาพ เอกราช-เอกภาพ-อธิปไตย กล่าวคือ มโนทัศน์ประวัติศาสตร์ชาติที่กินช่วงเวลาจาก ค.ศ. 1044 มาจนถึง ค.ศ. 1948 จะช่วยให้ กองทัพแห่งชาติมีตัวตนในบทบาทผู้ปกป้องมรดกชาติจากภัยภายนอก โดยอ้างมโนทัศน์ที่ถือเป็นตัวค้ำ อันได้แก่ ปฐมมนุษย์ ทรัพยากร สหชนชาติ และราชอาณาจักร แล้วอ้างมโนทัศน์ที่ถือเป็นตัวโค่น อันได้แก่ ภัยอาณานิคม ภัยฟาสซิสต์ ภัยจีนขาว ภัยจักรวรรดิอเมริกา และภัยมหาโหดยะ ดังนั้น มโนทัศน์ประวัติศาสตร์ชาติจึงถ่ายทอดเป็นมโนภาพสำหรับเอกราช ส่วนมโนทัศน์แนวทางการเมืองที่กินเวลาในสมัยรัฐชาติระหว่าง ค.ศ. 1948 ถึง ค.ศ. 2008 นั้น จะช่วยให้กองทัพแห่งชาติแสดงบทบาทผู้เข้ามาแก้ไขวิกฤตภายในที่มีต้นเหตุจาก ปัญหาการต่อสู้ทางเชื้อชาติและลัทธิการเมือง โดยอ้างมโนทัศน์ที่ถือเป็นตัวค้ำ อันได้แก่ ประชาธิปไตยแบบมีวินัย และอ้างมโนทัศน์ที่ถือเป็นตัวโค่น อันได้แก่ ประชาธิปไตยแบบรัฐสภาและประชาธิปไตยแบบสังคมนิยม ดังนั้น มโนทัศน์แนวทางการเมืองจึงถ่ายทอดเป็นมโนภาพสำหรับเอกภาพ ส่วนมโนทัศน์ผู้นำประเทศนั้น จะช่วยให้กองทัพแห่งชาติแสดงบทบาทเป็นผู้สร้างหรือคัดสรรผู้นำที่จะนำพาประเทศให้รอดพ้นภัยหรือวิกฤต และพัฒนาประเทศให้เจริญรุ่งเรืองในวิถีตน โดยอ้างมโนทัศน์ที่ถือเป็นตัวค้ำ อันได้แก่ ยอดนักรบ กองทัพแห่งชาติ และมวลชนรัฐ-USDA แล้วอ้างมโนทัศน์ที่ถือเป็นตัวโค่น อันได้แก่ นักการเมือง กลุ่มชนชาตินิยม พรรค-BCP และพรรค-NLD ดังนั้น มโนทัศน์ผู้นำประเทศจึงถ่ายทอดเป็นมโนภาพสำหรับอธิปไตย เนื่องจากมโนภาพเอกราช-เอกภาพ-อธิปไตยมีทั้งตัวค้ำและตัวโค่น ดังนั้น ในการสร้างตัวบทจึงมีภาวะของความกังวลปนการแสวงหาหนทาง (quest) ที่จะต้องรักษาเอกราช เอกภาพ และอธิปไตยอันมี "คุณค่า" ให้พ้นจากมือมาร พระเอกของตัวบทจึงต้องเป็นยอดนักรบหรือผู้นำทหารจากกองทัพแห่งชาติที่สืบทอดคุณลักษณะของวีรกรรมใน ยุคราชวงศ์ ส่วนผู้ร้ายตัวหลักที่คอยชักศึกเข้าบ้านก็คือเจ้าลัทธิหรือนักการเมือง

จากมโนภาพความกังวลในเอกราช-เอกภาพ-อธิปไตยนั้น จึงช่วยให้สื่อรัฐพม่าสามารถเผยแพร่เงื่อนไขขัดแย้งที่ซับซ้อนประวัติศาสตร์พม่าให้ดำเนินไปแบบคนละทิศละทาง

โดยสร้างมโนภาพจากผู้นำทางการเมืองขึ้น 2 ฝ่าย อันได้แก่ กองทัพแห่งชาติ และกลุ่ม/พรรคการเมือง กล่าวคือ หากผู้นำมาจากกองทัพแห่งชาติ ก็เชื่อว่าประเทศชาติก็จะไปรอด จึงเกิดเป็นมโนภาพสำหรับความหวัง โดยตัวบทจะอ้างมโนทัศน์ผู้นำที่ได้เคยสร้างรัฐบาลเพื่อชาติเข้ามาแก้วิกฤตอยู่หลายครั้ง ได้แก่ รัฐบาลรักษาการ (ค.ศ. 1958-1960) รัฐบาลปฏิวัติ (ค.ศ. 1962-1973) และรัฐบาลทหาร (ค.ศ. 1988-ปัจจุบัน) และยิ่งอาจอ้างไปถึงนักปกครองที่มีสัจจะและรักชาติอย่างจริงใจอย่างวีรกษัตริย์ในสมัยราชอาณาจักร (ค.ศ. 1044-1885) และวีรบุรุษในสมัยต่อสู้เพื่อเอกราช (ค.ศ. 1906¹⁴⁷-1948) เพื่อโยงมาถึงนายทหารระดับผู้นำเหล่าทัพในสมัยรัฐชาติ (ค.ศ. 1948-ปัจจุบัน) ส่วนมวลชนที่เป็นแนวร่วมของกองทัพก็คือมวลชนที่มีอุดมการณ์สหภาพ ดังอาจแสดงให้เห็นเป็นความสัมพันธ์เชิงกระแสความเพื่อสื่อว่ากองทัพแห่งชาติเป็นความหวังของประเทศที่จะอ้างเอกราช เอกภาพ และอธิปไตย ดังนี้

ตัวแสดงหลัก	ความหวัง
<p style="text-align: center;">ยอดนักรบ (วีรกษัตริย์ / วีรบุรุษ / นายทหาร) สมัยราชอาณาจักร สมัยต่อสู้เพื่อเอกราช สมัยรัฐชาติ</p>	<p style="text-align: center;">ผู้นำประเทศ + อธิปไตย</p>
<p style="text-align: center;">รัฐบาลเพื่อชาติ (กองทัพแห่งชาติ) รัฐบาลรักษาการ รัฐบาลปฏิวัติ รัฐบาลทหาร</p>	<p style="text-align: center;">แนวทางการเมือง + เอกภาพ</p>
<p style="text-align: center;">มวลชนของรัฐ (พลเมืองดีที่มีอุดมการณ์สหภาพ) องค์กรความมั่นคง ยุวชนพิทักษ์สังคมนิยม USDA</p>	<p style="text-align: center;">ประวัติศาสตร์ชาติ + เอกราช</p>

ในทางตรงกันข้าม กระแสความที่มีกลุ่ม/พรรคการเมืองเป็นตัวแสดงหลักจะมีภาพไปในด้านความล้มเหลว จึงเกิดเป็นมโนภาพสำหรับความเสื่อม โดยจะอ้างมโนทัศน์ผู้นำเลวแบบลดความเป็นมนุษย์ (dehumanization) ไว้ว่า เป็นแค่ด้ามขวาน/หุ่นซึก/แมวป่า เพราะสร้างได้แต่รัฐบาลเพื่อพรรคหรือรัฐบาลเพื่อต่างชาติ ซึ่งได้แก่ รัฐบาลหุ่นของต่างชาติในสมัยอาณา

¹⁴⁷ นับเริ่มจากการตั้งสมาคมยุวพุทธ (YMBA) ที่พม่าถือว่าเป็นจุดเริ่มต้นของการต่อต้านเจ้าอาณานิคม

นิคมและฟาสซิสต์ (ค.ศ. 1885-1920-1948) รัฐบาลต่อต้านฟาสซิสต์ (ค.ศ. 1948-1958) รัฐบาลพรรคสหภาพ (ค.ศ.1960-1962) และอาจรวมถึงรัฐบาลสังคมนิยม (ค.ศ. 1974-1988) ส่วนมวลงชนที่เป็นแนวร่วมของกลุ่ม/พรรคการเมืองคือมวลงชนที่ไม่มีอุดมการณ์สหภาพ จะได้แก่กลุ่มชนชาตินิยม พ่อค้าเบียดเบียนต่างชาติ และสมุนเจ้าลัทธิ (ทุนนิยมอาณานิคม ฟาสซิสต์ คอมมิวนิสต์ สังคมนิยม ประชาธิปไตยจักรวรรดินิยม) ดังอาจแสดงให้เห็นเป็นความสัมพันธ์เชิงกระแสดความเพื่อสื่อว่ากลุ่ม/พรรคการเมืองเป็นความเสื่อมของประเทศที่จะเป็นภัยต่อเอกราช เอกภาพ และอธิปไตย ดังนี้

ตัวแสดงหลัก	ความเสี่ยง
<p style="text-align: center;">นักการเมือง (ด้ามขวาน/หุ่นขี้ก/แมวป่า) สมัยอาณานิคม สมัยรัฐชาติ</p>	<p style="text-align: center;">ผู้นำประเทศ - อธิปไตย</p>
<p style="text-align: center;">รัฐบาลเพื่อพรรค/ต่างชาติ (กลุ่ม/พรรคการเมือง) รัฐบาลหุ่นของต่างชาติ รัฐบาลต่อต้านฟาสซิสต์ รัฐบาลพรรคสหภาพ รัฐบาลสังคมนิยม</p>	<p style="text-align: center;">แนวทางการเมือง - เอกภาพ</p>
<p style="text-align: center;">มวลงชนของพรรค (พลเมืองที่ไม่มีอุดมการณ์สหภาพ) กลุ่มชนชาตินิยม กลุ่มพ่อค้า มวลงชนพรรคการเมือง สมุนเจ้าลัทธิ</p>	<p style="text-align: center;">ประวัติศาสตร์ชาติ - เอกราช</p>

หากตีความจากมโนภาพทั้งหมด 4 แบบ อันได้แก่ มโนภาพบทเรียน-บทเลือก-บทสรุป , มโนภาพอดีต-ปัจจุบัน , มโนภาพเอกราช-เอกภาพ-อธิปไตย และมโนภาพความหวัง-ความเสี่ยง ก็อาจสังเคราะห์แก่นสาระสำหรับตัวบทประเภทความเรียงเพื่อชาติได้ว่า “โดยอาศัยบทเรียนทางประวัติศาสตร์ (ก่อน 1988) อันนำมาสู่บทสรุปในปัจจุบัน (หลัง 1988) **ประชาชน** (มวลงชนรัฐและกลุ่ม/พรรคการเมือง) จำยอมมอบอำนาจให้กองทัพ เพื่อให้กองทัพสร้างคนและคัดสรรผู้นำในอุดมคติมาปกครองประเทศด้วยระบอบการเมืองที่สมสมัย และนำพาประเทศไปสู่ความทันสมัย นั่นคือ **ประชาชน** (มวลงชนรัฐ) จะไม่ยอมมอบอำนาจให้

กลุ่ม/พรรคการเมืองโดยลำพัง เพราะอาจนำไปสู่ความไร้เอกภาพ การสิ้นอธิปไตย และการเสียเอกราชในที่สุด” แก่นสาระของกระแสความนี้จึงเป็นจุดประพจน์ (proposition) ที่สื่อรัฐพม่าจะต้องอาศัยเป็นแนวทางในการประกอบสร้างตัวบทประเภทความเรียงเพื่อชาติ

อาจสรุปได้ว่า สื่อรัฐพม่าประกอบสร้างตัวบทด้วยการผลิตซ้ำแนวคิดทางการเมืองแบบรัฐทหาร ที่กำหนดให้กองทัพเป็นผู้นำทางการเมือง ดังนั้น ตัวบทสำหรับความเรียงเพื่อชาติจึงต้องเน้นประเด็นด้านความมั่นคง โดยพรรณนาให้เห็นความจำเป็นที่กองทัพแห่งชาติจะต้องคอยปกป้องเอกราช เหล่านายทหารจะต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการเมืองเพื่อรักษาเอกภาพในรูปแบบสหภาพ และผู้นำทหารต้องเป็นผู้ปกครองสูงสุดเพื่อรักษาอธิปไตยให้มั่นคง ส่วนนักการเมืองนั้น สื่อรัฐพม่าจะโน้มนำให้เชื่อว่านักการเมืองจะพาชาติไปสู่ความล่มจม เพราะนักการเมืองไม่มีศีลจะ พรรคการเมืองมักแตกแยก และมวลชนของพรรคไม่มีอุดมการณ์สหภาพ อย่างไรก็ตาม ตัวบทจะต้อง “อำพราง” มโนภาพไว้บ้าง เพื่อมิให้เห็นว่ากองทัพแห่งชาตินั้นกำลังพยายามเคลื่อนตัวผ่านภพเก่าทางการเมืองแบบสังคมนิยมวิถีพม่าไปสู่ภพใหม่ทางการเมืองแบบประชาธิปไตยในวิถีเดิม โดยไม่ต้องถ่างโอบอันอาจกลับคืนพรรคการเมืองอย่างที่เคยทำในปี ค.ศ.1960¹⁴⁸ และ 1974¹⁴⁹

5.2 วาทกรรมความทันสมัยในบริบทรัฐทหาร

ในการวิจัยขั้นนี้ จัดให้วาทกรรมเป็นกระแสความที่กำกับตัวบทเพื่อสร้างมโนภาพและมองว่าวาทกรรม “ความทันสมัย” ถูกสร้างขึ้นจาก 2 เหตุปัจจัย คือ เหตุต้นจากปัจจัยภายนอก และเหตุตามจากปัจจัยภายใน เหตุจากภายนอกนั้น สื่อรัฐพม่าอ้างว่าเป็นภาวะโลกหลังสงครามเย็นที่ทำให้ประเทศสังคมนิยมอย่างพม่าได้รับผลกระทบจนรัฐพม่าเกิดความปั่นป่วนทางการเมือง แล้วกองทัพแห่งชาติก็อ้างความจำเป็นในการตั้งสหภาพ และปกครองประเทศด้วยรัฐบาลทหาร ในขณะที่รัฐพม่าก็ถูกต่อต้านจากโลกภายนอกและขบวนการประชาธิปไตย และด้วยสภาพกดดันดังกล่าว รัฐบาลทหารจึงยอมใช้ระบอบเศรษฐกิจกลไกตลาดและยอมให้มีการเลือกตั้งในระบอบประชาธิปไตยพหุพรรค อย่างไรก็ตาม การหันมาใช้เศรษฐกิจและการเมืองแบบใหม่นั้นเท่ากับเป็นการประกาศความล้มเหลวของเศรษฐกิจแบบสังคมนิยมและการเมืองแบบพรรคเดียวที่กองทัพแห่งชาติเคยโอบอุ้มมาก่อน ฉะนั้นจึงยอม

¹⁴⁸ รัฐบาลรักษาการของเนวิน (1958-1960) โอบอุ้มอำนาจให้พรรคสหภาพของอูนู หลังการเลือกตั้งตามระบอบประชาธิปไตยแบบรัฐสภา

¹⁴⁹ รัฐบาลปฏิวัติของเนวิน (1962-1973) โอบอุ้มอำนาจให้พรรคแนวทางสังคมนิยม หลังรัฐธรรมนูญฉบับสังคมนิยมผ่านประชามติ

สร้างความสับสนที่ก่อความกังวลต่ออนาคตของกองทัพแห่งชาติ ทางออกของรัฐบาลทหารก็คือจำกัดเสรีภาพสื่อมิให้วิจารณ์รัฐบาล และเสนอคำอธิบายเพื่อยืนยันบทบาทของกองทัพแห่งชาติ คำอธิบายนั้นได้ชี้ให้เห็นว่าเรื่องภายนอกทำให้เรื่องภายในประเทศมีความหมิ่นเหม่ต่อการเสียเอกราชอีกครั้ง พร้อมสร้างความกลัวที่ว่าสหภาพอาจแตกเป็นเสี่ยง ๆ เพราะฝีมือของผู้ไม่หวังดีจากภายในและภายนอก คำอ้างนี้ทำให้กองทัพสามารถอ้าง “อุดมการณ์สหภาพ” ที่ใช้ค้ำยัน “อุดมการณ์สหพันธรัฐ” ของกลุ่มชนชาตินิยม เพื่อเข้ามาควบคุมดูแลประเทศ อันเป็นที่มาของวาทกรรม “กองทัพต้องนำการเมือง” หรือ “ประชาชนจะขาดกองทัพไม่ได้” จากนั้นรัฐบาลทหารก็อ้างว่าปัจจัยภายในมีความสำคัญกว่าปัจจัยภายนอก ด้วยการยอมรับว่าตลอด 40 ปีที่ผ่านมานับแต่ได้รับเอกราช (ก่อน ค.ศ. 1988) ประเทศพม่าไม่ได้รับการพัฒนาอย่างจริงจัง ก็เพราะคนในชาติไม่สามัคคีกลมเกลียว อาทิ พรรคการเมืองไม่เข้มแข็งแตกคอกัน ฝ่ายคอมมิวนิสต์ก็จ้องแย่งอำนาจรัฐ ส่วนฝ่ายประชาธิปไตยที่เพิ่งเกิดใหม่ก็ใจร้อนแล้วยังฝักใฝ่ต่างชาติ อีกทั้งชนกลุ่มน้อยยังมีแนวคิดสหพันธรัฐเพื่อหมายแบ่งแยกดินแดน เป็นต้น นั่นคือการให้หวนมาสนใจปัญหาภายในที่ตกค้างอยู่ เพื่ออ้างเป้าหมายที่จะสร้างประเทศพม่าให้ทันสมัยทั้งในทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม อย่างไรก็ตาม วาทกรรมความทันสมัยนั้นคงเป็นเพียงจินตนาการใหม่ของรัฐพม่าที่ใช้ “สยบ” แนวคิด และ “กลบ” เสียงต่อต้านของกลุ่ม/พรรคการเมืองที่ไม่ต้องการให้ประเทศพม่าเป็น “รัฐทหาร” ดังนั้น วาทกรรมความทันสมัยจึงเป็นดุจ “เงาของอำนาจรัฐ” ที่แผ่คลุมสหภาพพม่าให้พ้นจากอิทธิพลจากภายนอกที่กำลังร้อนแรงดุจ “แสงตะวัน” และเป็นมายาภาพของ “ความร่วมมือ” และ “โอกาสทอง” ที่รัฐบาลทหารกำหนดขึ้นเพื่อให้ดูต่างจากสมัยก่อน ค.ศ. 1988 ภายใต้รัฐบาลชุดก่อน ที่ถูกตีติบ่าว่าเป็นยุคแห่ง “ความล้าสมัย”

ในการประกอบสร้างตัวบทประเภท “ความเรียงเพื่อชาติ” เพื่อสนับสนุนวาทกรรมความทันสมัยนั้น สื่อรัฐพม่าน่าจะอาศัยแนวคิด “การเมืองเพื่อประชาชน” ที่รัฐบาลทหารประกาศเป็นเป้าหมายทางการเมืองเพื่อข่มแนวคิด “การเมืองเพื่อพรรค” แนวคิดการเมืองเพื่อประชาชนนั้นอ้างอิงองค์ความรู้ที่รัฐพม่าสร้างสมมาตลอดสมัยรัฐชาติ โดยนำมาชำระและตีความให้กองทัพแห่งชาติมีนัยสำคัญต่อประวัติศาสตร์การเมืองพม่า จากการวิจัยได้พบว่าแนวคิดทางการเมืองเพื่อประชาชนนั้นจะอาศัยมโนทัศน์หลัก 3 ชุดเป็นแก่นสาระในการสร้างตัวบทเพื่อหล่อเลี้ยงวาทกรรมความทันสมัย มโนทัศน์เหล่านี้ ได้แก่ มโนทัศน์ประวัติศาสตร์ชาติ มโนทัศน์แนวทางการเมือง และมโนทัศน์ผู้นำประเทศ ส่วนการทำให้วาทกรรมความทันสมัยปรากฏรูปนั้น รัฐบาลทหารได้อาศัยการแปลงวาทกรรมนั้นให้เป็นนโยบายทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม ที่เรียกว่า “เป้าหมายแห่งชาติ 12 ประการ” รัฐบาลทหารอ้างว่า

นโยบายนี้จะสร้างประเทศให้สงบสันติและเจริญรุ่งเรืองกว่าแต่ก่อน ด้วยระบบเศรษฐกิจแบบ กลไกตลาดและรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ที่เป็นประชาธิปไตย “อย่างแท้จริง” อย่างไรก็ตาม ก่อนที่ วาทกรรมความทันสมัยจะส่งผลเป็นรูปธรรม วาทกรรมนั้นก็ได้สร้างความชอบธรรมในเบื้องต้น ให้กองทัพแห่งชาติอยู่เหนือกลุ่ม/พรรคการเมืองที่เคยได้รับเลือกในปี ค.ศ. 1990 เพราะ วาทกรรมนี้ได้สร้างเหตุผลหรือความจำเป็นในการปกครองประเทศด้วยรัฐบาลทหาร และเปิด โอกาสให้รัฐบาลทหารดำเนินกิจกรรมทางการเมืองในแนวทางของรัฐทหารในช่วงรอยต่อสู่ การเมืองระบบใหม่ นอกจากนี้ วาทกรรมความทันสมัยยังได้ทำให้เกิดภาคปฏิบัติทาง วาทกรรม (discursive practices) ขึ้นหลายรูปแบบ โดยเฉพาะการผลิตซ้ำประวัติศาสตร์ กองทัพแห่งชาติให้เป็นข่าวสารเพื่อควบคุมประชาชนมิให้ต่อต้านรัฐบาลทหารและกองทัพ แห่งชาติ และการแสดงพลังมวลชนรัฐ (USDA) สำหรับการสนับสนุนภารกิจของรัฐบาลทหาร อย่างต่อเนื่อง ตลอดจนการปราศรัยโจมตีฝ่ายต่อต้านรัฐบาลและการกล่าวประณามภัย ต่างชาติตามโอกาส ดังนั้น มวลชนรัฐจึงทำหน้าที่เป็นทั้ง “ตัวเชื่อม” ระหว่างรัฐกับประชาชน และขณะเดียวกันก็เป็น “ตัวกัน” ประชาชนให้ห่างจากกลุ่ม/พรรคการเมืองและกิจกรรม ทางการเมือง นอกจากนี้ รัฐบาลทหารยังอาศัยช่วงเวลาที่อยู่ในอำนาจนั้นดำเนินกิจกรรม สำคัญที่อ้างว่าเป็นการเตรียมความพร้อมให้ประเทศพัฒนาไปสู่ความทันสมัยอย่างยั่งยืน กิจกรรมสำคัญที่เห็นชัดเจนมี 3 เรื่อง ได้แก่ การดำเนินการสร้างความปรองดองภายในชาติ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในทุกด้าน และการปรุงแต่งประชาธิปไตยในวิถีพม่า ผลสำเร็จ ของความพยายามดังกล่าวจะถูกสื่อรัฐพม่านำเสนอเพื่อพิสูจน์ “ความจริงใจ” ของรัฐบาล ทหาร ในขณะเดียวกัน ก็เป็นเงื่อนไขที่มีข้อแม้ในการนำพาประเทศไปสู่ความทันสมัยเช่นกัน ดังอาจสรุปได้ดังนี้

ในการดำเนินการสร้างความปรองดองในชาตินั้น รัฐบาลทหารได้วางแนวทางสู่ความ ทันสมัยโดยเรียกร้องให้กองกำลังชนกลุ่มน้อยยุติการสู้รบแล้วหันมาร่วมมือกับรัฐบาลในการ พัฒนาประเทศ ฝ่ายรัฐเรียกขั้นตอนนี้ว่าเป็น “การคืนสู่แสงสว่างอย่างเข้าใจเจตนาของรัฐ” แล้วชี้ให้เห็นว่าแนวทางต่อสู้ทางการเมืองด้วยกำลังนั้นทันสมัยและเสียเวลาเปล่า เสมือนตก อยู่ในวังวนที่ไม่มีทางออกสู่โลกใหม่ ส่วนการเจรจาหยุดยิงนั้น ฝ่ายรัฐถือเป็นความคิดที่เหมาะสม โดยอ้างว่าได้เปิดทางให้ทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนในการพัฒนาพื้นที่ของตนภายใต้กฎหมาย และยังเหมือนช่วยกันทำตลาดมืดให้เป็นรอยอดีตของ “ขุนศึกชนชาตินิยม” นั่นคือ การช่วยใช้ สภาพพ่ายแพ้ของกองกำลังชนกลุ่มน้อยในพื้นที่ชายแดนเพื่อบอกให้มวลชนพม่าทั่วไปหันมา ยอมรับแนวทางของรัฐบาลทหาร แล้วเรื่องราวของกองกำลังชนกลุ่มน้อยที่เข้ามาบดตัวต่อ รัฐบาลก็ปรากฏออกมาเป็นระยะพร้อมกับคำชื่นชมของสื่อรัฐพม่า ส่วนกองกำลังที่ยังไม่ผ่าน

ขั้นตอนเจรจา ก็ยังต้องถูกสื่อรัฐพม่าประณามต่อไป เป้าหมายแท้จริงคงมิใช่เพื่อกดดันฝ่ายต่อผู้กับรัฐ แต่น่าจะเป็นความพยายามให้ประชาชนเห็นสภาพความล้มเหลวในพื้นที่ที่ยังคงมีการสู้รบ และเปรียบเทียบให้เห็นความเปลี่ยนแปลงอย่างน้อยในด้านโครงสร้างพื้นฐานในพื้นที่อื่นที่ยุติการสู้รบไปแล้ว นอกจากนี้ สื่อรัฐพม่ายังนำเสนอภาพการพบปะเจรจาเพื่อสร้างความปรองดองกับกลุ่ม/พรรคการเมือง แต่ก็มักเป็นช่วงที่รัฐบาลทหารต้องการลดแรงกดดันจากภายนอกเท่านั้น ในอีกด้านหนึ่ง สื่อรัฐพม่าก็ยังเขียนประณามพรรคการเมืองหลักและผู้นำกลุ่มต่อต้านรัฐบาลทหารอยู่แทบไม่ขาด และเขียนคำประกาศที่โจมตีสภาพรรคการเมืองอยู่ทุกวัน โดยเฉพาะ “ความปรารถนาของประชาชน 4 ประการ” ที่รัฐกำหนดให้มวลชนรัฐถือไว้เป็นหน้าที่หลักของพลเมืองดีในการต่อต้านภัยต่างชาติ และกำจัดการเมืองสายประชาธิปไตยและนักชนชาตินิยม ดังนั้น วาทกรรมความทันสมัยจึงเป็นวาทกรรมที่กีดกันมิให้ฝ่ายเสรีประชาธิปไตย ฝ่ายสหพันธรัฐนิยม และกลุ่มต่อสู้แยกดินแดน เข้ามาอยู่ในพื้นที่ทางการเมืองแบบใหม่ที่กองทัพต้องการนำทางการเมือง นั่นคือ แนวคิดที่หนุนวาทกรรมความทันสมัยภายใต้เงื่อนไขที่ว่าสันติภาพต้องมาก่อนการพัฒนา

ในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานนั้น รัฐบาลทหารได้วางแนวทางสู่ความทันสมัยโดยริเริ่มโครงการเพื่อสร้างความเปลี่ยนแปลงทางกายภาพของประเทศ โครงการที่สะท้อนภาพรวมของการพัฒนาคือการย้ายเมืองหลวงแล้วสร้างขึ้นใหม่ให้อยู่ทางใจกลางของประเทศ แม้ว่าโครงการนี้จะปรากฏตัวขึ้นภายหลังโครงการอื่นอย่างการพัฒนาเส้นทางคมนาคมเชื่อมพื้นที่ห่างไกลให้โยงถึงกันและการพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรก็ตาม แต่โครงการสร้างเมืองหลวงใหม่นี้กลับทำให้เห็นนัยสำคัญของวาทกรรมความทันสมัยในเชิงสัญลักษณ์ได้ชัดเจนที่สุด อาทิ การอ้างว่าเมืองย่างกุ้งเป็นเมืองหลวงที่ตั้งขึ้นโดยรัฐบาลอาณาจักรอมงกษ การตั้งชื่อเมืองหลวงใหม่ให้มีความหมายของการเป็นศูนย์กลางราชอาณาจักรเช่นยุคโบราณ การสร้างพุทธเจดีย์ในเมืองใหม่ด้วยนามที่สอดคล้องกับความปรารถนาสันติภาพโดยฉบับสันของ รัฐ และการสร้างอนุสาวรีย์สามวีรกษัตริย์ไว้อย่างโดดเด่นสำหรับพิธีสวนสนามในวันกองทัพแห่งชาติ สัญลักษณ์เหล่านี้ต่างบ่งบอกว่ารัฐบาลทหารโหยหาอดีตที่กินเวลาลึกไปถึงยุคอาณาจักรเพื่อสร้างภาพแทนความรุ่งเรืองและสืบสร้างผู้นำต้นแบบ ส่วนสมัยอาณาจักรคมนั้นยังคงถูกใช้เป็นภาพความเสื่อมจากภัยต่างชาติและจากผลร้ายที่ตามมา อีกทั้งสื่อรัฐพม่ายังกล่าวชัดว่ากองทัพพม่าต้องการสร้างและพัฒนาประเทศในแนวทางของตน โดยยึดเอาประวัติศาสตร์กองทัพเป็นแกนของประวัติศาสตร์ชาติ เพื่อใช้อ้างเป็นแม่แบบแก่การเรียนรู้ทางการเมืองการปกครอง และไม่ขอลอกตำราฝรั่งอย่างกลุ่ม/พรรคการเมือง นั่นคือให้ถือว่ากองทัพแห่งชาติต้องเป็นสถาบันหลักตามคัมภีร์พม่า ส่วนพรรคการเมืองเป็นเพียงฝ่าย

สื่อรัฐพม่าอ้างว่ารัฐธรรมนูญฉบับนี้ได้ให้ความสำคัญกับชนชาติต่าง ๆ มากขึ้นอีก กล่าวคือ หากเทียบกับรัฐธรรมนูญฉบับ 1947 ประเทศจะมีเพียง 4 ชนชาติที่ได้รัฐ ได้แก่ รัฐกะฉิ่น รัฐคะยา รัฐกะเหรี่ยง และรัฐฉาน ส่วนรัฐธรรมนูญฉบับ 1974 ได้เพิ่มรัฐฉิ่น รัฐมอญ และรัฐยะไข่ จึงรวมเป็น 7 รัฐ พอถึงรัฐธรรมนูญฉบับ 2008 นั้น นอกจากจะคงรัฐสำหรับชนชาติหลักทั้ง 7 ไว้ดังเดิมแล้ว ยังได้เพิ่มเขตปกครองพิเศษสำหรับชนชาติย่อยอีกด้วย และในแต่ละพื้นที่อภิณฑล รัฐ มณฑล และเขตนั้น คณะผู้นำท้องถิ่น (နေပြည်တော်) จะสามารถใช้อำนาจนิติบัญญัติ (အစိုးရ) อำนาจบริหาร (ပြည်ထောင်စု) และอำนาจตุลาการ (ညွှန်ကြားမှု) นอกจากนี้ยังกำหนดให้แต่ละอภิณฑล และแต่ละรัฐมีสภาพนิติบัญญัติ (အစိုးရ) สภาพตุลาการ (ညွှန်ကြားမှု) และรัฐบาลท้องถิ่น (ပြည်ထောင်စု) เป็นของตน ส่วนชนชาติส่วนน้อยที่เหลือนั้น รัฐธรรมนูญฉบับใหม่ได้กำหนดให้มีผู้แทนได้จำนวน 1 คน เพื่อนั่งในสภาพนิติบัญญัติของรัฐหรืออภิณฑล และดำรงตำแหน่งเป็นรัฐมนตรีในคณะรัฐบาลท้องถิ่น เพื่อกำกับดูแลชนชาติของตน ด้วยเงื่อนไขว่าต้องมีจำนวนประชากรในพื้นที่เกินกว่าร้อยละ 0.1 ของประชากรทั้งประเทศ อาทิ อภิณฑลเอยาวดีเป็นพื้นที่สำหรับชนชาติพม่า แต่ยังมีชนชาติกะเหรี่ยงอยู่กว่า 1.5 ล้านคน จึงยอมมีสิทธิ์เลือกผู้แทนสำหรับชนชาติตนได้ 1 คน เป็นต้น และหากเป็นชนชาติที่เป็นชนส่วนน้อยในเขตปกครองพิเศษและมีจำนวนประชากรเกิน 1 หมื่นคน ก็สามารถมีผู้แทนนั่งในสภาท้องถิ่นนั้น ๆ ได้ 1 คน¹⁵³

ใน รัฐ ฉาน คือ เขตปกครองตนเองรณ มีพื้นที่ 2 อำเภอ ได้แก่ ยาวัง (ဘီယံ) และ ปิงตะยะ (ပိတ်တောက်) เขตปกครองตนเองปะโอ มีพื้นที่ 3 อำเภอ ได้แก่ โหปาน (ပဲခူး) สี่สาย (စစ်ကိုင်း) และ ปิงลอง (ပိတ်တောက်) เขตปกครองตนเองปะหล่อง มีพื้นที่ 2 อำเภอ ได้แก่ น่มส่าน (နမ့်ပန်) และ หมั่นโต้ง (မြစ်တုံ) เขตปกครองตนเองโกกั้ง มีพื้นที่ 2 อำเภอ ได้แก่ โกงจาม (ကွတ်ခမ်း) และ เล่าก่าย (လွှဲကျွတ်) ส่วนมณฑลว่าแบ่งเป็น 2 จังหวัด มีพื้นที่ 6 อำเภอ ได้แก่ โหปิ่น (ပဲခူး) มายมอ (မာယမော) ป่านหวาย (ပဲခူး) นาวาน (နာပဲ) และมาน (မာမာ) และ ป่านชาน (ပဲခူး) หรือ ป่านคาม (ပဲခူး)

¹⁵² ပိတ်တောက် (2008) หน้า 39

¹⁵³ ပိတ်တောက် (2008) อ้างใน မြန်မာ့နိုင်ငံတော် (2008)

อย่างไรก็ตาม แม้สี่รัฐพม่าจะบอกว่ารัฐได้กระจายอำนาจมากขึ้นกว่าแต่ก่อน แต่รัฐพม่าก็ยังคงมีลักษณะของการรวบอำนาจไว้ที่ส่วนกลางในระบบประธานาธิบดีมีอำนาจเต็ม (a full-powered presidential rule system) โดยนายทหารระดับสูงสุดมีโอกาสมากที่จะได้เป็นผู้นำประเทศ และนายทหารระดับรองลงมายังสามารถแทรกเป็นคณะรัฐบาลหรือหน่วยปกครองในทุกระดับ อีกทั้งสภาทุกระดับยังต้องมีวาระร่วมกันและหมดวาระไปพร้อมๆกับประธานาธิบดี ดังนั้น แม้ว่าแต่ละภูมิภาคและรัฐจะต่างมีรัฐบาลท้องถิ่น หรือแต่ละมณฑลและเขตจะมีคณะปกครองท้องถิ่นก็ตาม กระนั้น ผู้นำทางการเมืองท้องถิ่น ไม่ว่าจะจากพรรคการเมืองหรือจากกลุ่มชนชาติ ก็มีโอกาสได้อำนาจเต็มที่ในการปกครองหรือไม่อาจสร้างนโยบายโดยอิสระจากรัฐบาลกลาง นั่นคือ แนวคิดที่หนุนวาทกรรมความทันสมัยภายใต้เงื่อนไขที่ว่า การเมืองเพื่อประชาชนจะต้องอยู่เหนือการเมืองเพื่อพรรค

กล่าวโดยสรุป วาทกรรมความทันสมัยของรัฐบาลทหารนั้นมีเป้าหมายเพื่อผลักดันแนวคิดแบบรัฐทหาร ที่ว่าสันติภาพต้องมาก่อนการพัฒนา การพัฒนามาต้องสำคัญกว่าการเมือง และการเมืองเพื่อประชาชนต้องอยู่เหนือการเมืองเพื่อพรรค ในขณะที่เดียวกัน วาทกรรมนี้ก็ปิดกั้นกลุ่ม/พรรคการเมืองแบบเสรีประชาธิปไตย และกดดันชนกลุ่มน้อยที่ยังพอมีพลังอยู่ในท้องถิ่นให้มาอยู่ภายใต้การควบคุมของกองทัพแห่งชาติ และอยู่ภายใต้กติกาของรัฐธรรมนูญฉบับประชาธิปไตยแบบมีวินัยที่เปิดทางให้กองทัพเข้ามากำกับการเมืองโดยตรง

6. บทสรุป

การคาดหมาย “การเมืองพม่า” นั้นดูเป็นเรื่องยาก ส่วนหนึ่งอาจเป็นเพราะมีการคาดหวังต่อสถานการณ์ไว้ล่วงหน้า แต่มักไม่เป็นไปดังคิด อาทิ การขอให้มีการเจรจาสามฝ่ายเพื่อความปรองดองทางการเมือง การเรียกร้องให้ปล่อยนักโทษการเมืองทั้งหมด การขอคืนอิสรภาพให้แก่นางอองซานซูจี และการเรียกร้องให้มีการเลือกตั้งในวิถีประชาธิปไตยโดยเสรี เป็นต้น ข้อเรียกร้องเช่นที่กล่าวมานั้นไม่เคยได้รับการตอบสนองจากรัฐบาลทหาร จนนักวิเคราะห์การเมืองพม่าจากซีกโลกตะวันตกผู้หนึ่งเคยตั้งข้อสังเกตไว้ว่า “Indeed, among postcolonial states in Asia, Burma stands out as a country where international expectations have been most confounded, and most especially in the West.”¹⁵⁴ นั่นคือการเมืองพม่าที่ช่างน่ากังขาในสายตาของโลกตะวันตก แล้วสี่ตะวันตกก็มักจะลงเอยด้วยการประณามว่า รัฐพม่าเป็นรัฐหลงยุค (evil anachronism) เป็นรัฐอาชญากรยาเสพติด

¹⁵⁴ Smith (2001) หน้า 19

ผ่านตัวบทความเรียงเพื่อชาติให้บังเกิดมโนภาพว่า “ประเทศพม่าเป็นแผ่นดินที่มีคุณค่าอันวิเศษ ในอดีตจึงมีภัยต่างชาติมาคุกคามอธิปไตย เอกราช และเอกภาพอย่างต่อเนื่อง พอในสมัยรัฐชาติพม่า ผลพวงของภัยต่างชาตินั้นยังทำให้พม่าต้องประสบกับปัญหาภายในจากภัยความมั่นคงอันเนื่องมาจากความแตกแยกทางเชื้อชาติและอุดมการณ์ทางการเมือง แม้พม่าจะเลือกใช้การเมืองในระบบพรรคไม่ว่าจะเป็นพหุพรรคหรือพรรคแกนมาแล้วก็ตาม ต่างก็ไม่อาจแก้ปัญหาดังกล่าวได้ ทั้งนี้เพราะขาดผู้นำทางการเมืองที่มีศักยภาพ กระนั้น ก็นับว่าโชคดีที่รัฐพม่ายังมีกองทัพที่เข้มแข็งคอยแก้ไขวิกฤตมาได้ตลอด ดังนั้น เพื่อความสงบสันติและความรุ่งเรืองที่ยั่งยืน นับแต่เข้าไปประชาชนจะขาดกองทัพไม่ได้ และกองทัพต้องมีส่วนทางการเมืองในระดับแกนนำแทนพรรคการเมืองที่ล้มเหลวมาตลอด” นั่นคือนัยสืบทอดจากมโนทัศน์ทางการเมืองของรัฐพม่าที่หนุนบทบาทของกองทัพและกีดกันบทบาทของพรรคการเมือง

นัยของมโนทัศน์ดังกล่าวยังสอดคล้องกับแนวคิดขวางกระแสโลกของรัฐพม่า ดังพบว่าการเมืองของรัฐพม่าในยุคหลังสงครามเย็นนั้นเป็นการเมืองเพื่อต่อต้านอุดมการณ์ประชาธิปไตยจากภายนอก และเป็นการเมืองเพื่อสร้างประชาธิปไตยจากภายในที่กองทัพแห่งชาติยังมีอำนาจนำ และหากประเมินจาก “ความน่าจะเป็น” ของทิศทางการเมืองพม่า อาจสรุปได้ว่า การเมืองพม่าน่าจะมี “รูปแบบเฉพาะ” ตามที่รัฐบาลทหารประกาศไว้อยู่ตลอด คือพม่าจะปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตยในวิถีพม่า ที่เรียกว่าประชาธิปไตยแบบมีวินัย (Discipline Democracy) โดยอ้างความจำเป็นที่ “กองทัพต้องนำการเมือง” ดังนั้น ประเทศพม่าจะไม่เป็นรัฐกระจายอำนาจแบบสหพันธรัฐ และจะไม่ใช้รูปแบบการปกครองอย่างเสรีประชาธิปไตย แต่รัฐพม่าจะเป็นรัฐเอกภาพในนามสหภาพ (Union) โดยกองทัพจะต้องมีอำนาจเหนือพรรคการเมือง และต้องยอมให้นายทหารแทรกตัวอยู่ในระบบการเมืองการปกครองทุกระดับ ด้วยแนวทางนี้ จึงอาจเข้าใจว่ารัฐพม่ากำลังจะเดินทางเข้าสู่รูปแบบสหภาพทหาร (Military Union) แต่กลับเรียกการเมืองแบบนี้ว่า การเมืองเพื่อประชาชน (National Politics) เพื่อปฏิเสธการเมืองเพื่อพรรค (Party Politics) ดังนั้น ระบบคิดทางการเมืองของพม่าจะยังอยู่ในกรอบของความมั่นคงและมีการรวบอำนาจไว้กับกองทัพแห่งชาติ จึงมิได้ผิดไปจากความคาดหมายตามที่สะท้อนผ่านตัวบทความประเภทความเรียงเพื่อชาติ ที่สร้างภาพให้กองทัพโดดเด่นในประวัติศาสตร์ชาติ ในฐานะผู้สร้างราชอาณาจักร ผู้รักษามรดกชาติ ผู้คอยปกป้องภัยต่างชาติ ผู้คอยแก้ไขวิกฤตทางการเมืองของชาติ อีกทั้งกองทัพยังเป็นองค์กรเดียวในประเทศที่แข็งแกร่ง และเป็นองค์กรเดียวที่สามารถสร้างผู้ปกครองที่วางใจได้ ในขณะที่กลุ่ม/พรรคการเมืองทั้งหลายต่างถูกวิจารณ์ว่าจะนำประเทศไปสู่ความแตกแยก และจะเป็นต้นเหตุของความวุ่นวายในภายหลัง มีต่างจากสมัยรัฐบาลประชาธิปไตยของอูนู

นอกจากนี้ ยังพบว่ามโนทัศน์ทางการเมืองที่สืบสาวอดีตมาเสียดสีพรรคการเมืองและยกย่องกองทัพนั้น มีความสมนัยกับรัฐธรรมนูญฉบับ 2008 ในทุกด้าน เพราะรัฐธรรมนูญได้กำหนดให้ใช้ระบบประธานาธิบดีที่มีอำนาจเต็ม คือเป็นทั้งผู้นำสูงสุดและผู้นำรัฐบาล ผู้ดำรงตำแหน่งนี้จะได้มาโดยไม่ต้องผ่านการเลือกตั้งจากประชาชนโดยตรง แต่จะมีคณะกรรมการสรรหา (Presidential Electoral College) เสนอชื่อให้สภารับมติ ซึ่งเปิดโอกาสอย่างสูงให้แก่ผู้นำกองทัพ ส่วนในสภาแห่งชาติและสภาท้องถิ่นนั้นกำหนดให้นายทหารมีที่นั่งในสภาร้อยละ 25 และการผ่านญัตติต้องเกินร้อยละ 75 อีกทั้งรัฐธรรมนูญยังให้ตั้งสภากลาโหมและความมั่นคงแห่งชาติ (National Defence and Security Council) เพื่อดูแลประเทศในภาวะฉุกเฉิน โดยสามารถถ่ายโอนอำนาจทั้งหมดของประธานาธิบดีให้แก่ผู้นำกองทัพ¹⁵⁶ ส่วนบรรดาสมาชิกพรรคการเมืองนั้น หากได้ร่วมบริหารงานในคณะรัฐบาล ก็ห้ามยุ่งเกี่ยวกับกิจกรรมทางการเมืองของพรรคที่ตนสังกัดจนกว่าจะพ้นจากตำแหน่ง ทั้งนี้เพื่อกันมิให้พรรคการเมืองต่อสู้แย่งอำนาจกันในสภา ผลจึงเป็นไปตามคำตอกย้ำของสื่อรัฐพม่าที่ว่า ผู้ปกครองที่เหมาะสมต้องเป็นผู้นำกองทัพ เพราะประวัติศาสตร์ชาติได้มอบหมายให้กองทัพแห่งชาติสืบทอดบทบาทนำทางการเมือง ส่วนแนวทางการเมืองในระบบพรรคนั้นอาจสุ่มปัญหา เว้นแต่ต้องอยู่ภายใต้การกำกับของกองทัพแห่งชาติ ดังนั้น จากความพยายามของรัฐบาลทหารในตลอด 2 ทศวรรษที่ผ่านมา รัฐธรรมนูญฉบับ 2008 จึงเป็นบทสรุปของตัวบทความเรียงเพื่อชาติทั้งหมดที่สืบทอดมโนทัศน์ของกองทัพ ซึ่งยังต้องการรักษาอำนาจนำทางการเมือง

7. ข้อสังเกตเชิงนโยบาย

มโนทัศน์ทางการเมืองของพม่าตามที่ค้นพบจากสื่อรัฐพม่านั้น แม้จะเป็นเพียงแนวคิดทางการเมืองที่ได้จากการตีความก็ตาม แต่แท้จริงก็คือหลักนิยมของกองทัพแห่งชาติที่ถูกนำมาใช้เพื่อรักษาอำนาจนำทางการเมือง ดังนั้น ในการดำเนินนโยบายของไทยที่สัมพันธ์กับพม่า อาจต้องพิจารณาปัจจัยสำคัญของมโนทัศน์หลักทั้ง 3 ชุด คือ ประวัติศาสตร์ชาติ แนวทางการเมือง และผู้นำประเทศ ที่จะเกี่ยวเนื่องหรือส่งผลกระทบต่อประเทศไทย

นัยสำคัญของมโนทัศน์ประวัติศาสตร์ชาติที่อาจส่งผลต่อไทย

¹⁵⁶ สภา NDSC ชุดนี้ประกอบด้วย ประธานาธิบดี รองประธานาธิบดี ประธานสภาประชาชน ประธานสภาชนชาติ ผู้บัญชาการทหารสูงสุด รองผู้บัญชาการทหารสูงสุด รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย (กระทรวงกิจการภายใน) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงชายแดน และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงต่างประเทศ (รัฐธรรมนูญมาตรา 201)

มโนทัศน์ประวัติศาสตร์ชาติได้ทำให้ประวัติศาสตร์กองทัพกับประวัติศาสตร์แห่งชาติ กลายเป็นเรื่องเดียวกัน โดยมีการตีความใหม่ว่าผู้สร้างหรือพัฒนากองทัพมานั้นเป็นสาม วีรกษัตริย์ ได้แก่ พระเจ้าอโนรธา พระเจ้าบุเรงนอง และพระเจ้าอลองพญา เพื่อบอกว่ากองทัพ มิได้มีบทบาทแค่การต่อสู้เพื่อเอกราชอย่างที่น่าโดยนายพลองซานเท่านั้น แต่กองทัพยังมี หน้าที่อื่นอีกมากมาย อาทิ การสร้างความเป็นปึกแผ่น การบำรุงพระศาสนา การพัฒนา ประเทศ และการตั้งราชธานี เป็นต้น ดังนั้นในสองทศวรรษที่ผ่านมารัฐบาลทหารจึงได้เสนอ ปฏิบัติการที่สอดคล้องกับภารกิจดังกล่าว อาทิ การสร้างความปรองดองกับกองกำลังชนกลุ่ม น้อย การกำจัดกลุ่มการเมืองที่เป็นภัยความมั่นคง การส่งเสริมผู้ทรงพระไตรปิฎก การส่งเสริม พระนักเทศน์ การสร้างอ่างเก็บน้ำ การตัดหรือขยายถนนหนทาง การย้ายเมืองหลวงเดิมจาก กรุงย่างกุ้งไปยังราชธานีเนปยีดอ เป็นต้น ดังนั้นมโนทัศน์ประวัติศาสตร์ชาติจึงฉายมโนภาพ ของอาณาจักรเมียนมาในทุกยุคสมัยว่าต่างสร้างขึ้นโดยกองทัพมา

ในส่วนของอาจส่งผลกระทบต่อไทยนั้น ความคิดที่ว่ากองทัพพม่ากำเนิดและพัฒนา มาตั้งแต่ ยุคราชวงศ์นั้น อาจทำให้ไทยกลายเป็นภัยต่างชาติที่เด่นชัดขึ้นในประวัติศาสตร์พม่า ดังเมื่อปี ค.ศ. 2001-2002 ฝ่ายพม่าได้ผลิตตำราเรียนว่าด้วยภัยมหาโศกยะยา เพื่อเสนอภาพรัฐไทยใน ฐานะผู้รุกราน ก่อทวน(สร้างอิทธิพล) เอาเปรียบ(หาประโยชน์) และเกลียดชังพม่า นอกจากนี้ จากการทำไทยเคยมีกันชนไว้ต้านภัยคอมมิวนิสต์ในสมัยสงครามเย็น มีศูนย์อพยพมาจนถึง ปัจจุบัน และยังคงพึ่งพาทรัพยากรจากประเทศพม่านั้น ดังนั้นความหวาดระแวงภัยคุกคาม จากภายนอกที่แฝงอยู่ในมโนทัศน์มหาโศกยะยาและมโนทัศน์ทรัพยากร อีกรวมถึงมโนทัศน์ จีนขาวและมโนทัศน์จักรวรรดิอเมริกา จึงอาจกลายเป็นหลักนิยมของพม่าสำหรับจุดประเด็น ความขัดแย้งกับไทยในประเด็นอธิปไตยและเส้นเขตแดน

นัยสำคัญของมโนทัศน์แนวทางการเมืองที่อาจส่งผลกระทบต่อไทย

มโนทัศน์แนวทางการเมืองทำให้รัฐธรรมนูญฉบับ 2008 สามารถคุ้มครองระบอบ ประชาธิปไตยแบบมีวินัยที่เปิดโอกาสให้กองทัพนำการเมืองด้วยวาทกรรมหลัก 3 ข้อ ได้แก่ สันติภาพต้องมาก่อนการพัฒนา การพัฒนาสำคัญกว่าการเมือง และการเมืองเพื่อประชาชน จะต้องอยู่เหนือการเมืองเพื่อพรรค รัฐธรรมนูญรัฐพม่ายังได้กำหนดโครงสร้างทางการเมือง แบบรวมศูนย์อำนาจไว้ที่กองทัพแห่งชาติ ซึ่งส่งผลให้กองทัพกุมอำนาจทั้งในสภาแห่งชาติ ใน คณะรัฐบาลแห่งชาติ และในคณะรัฐบาลท้องถิ่น ตลอดจนให้กองทัพกำกับดูแล กระทรวงกลาโหม กระทรวงมหาดไทย และกระทรวงชายแดน อีกด้วย นอกจากนี้ หากเกิด วิกฤตทางการเมืองก็ต้องมีการถ่ายโอนอำนาจให้แก่สภากลาโหมและความมั่นคงแห่งชาติ (NDSC) กองทัพกับการเมืองการปกครองจึงแยกกันไม่ออก

ในส่วนที่อาจส่งผลกระทบต่อไทยนั้น ความคิดที่ว่าพม่าจะใช้ระบอบประชาธิปไตยแบบมีวินัยนั้น อาจทำให้พม่าคงรูปลักษณะเป็นรัฐบาลทหารที่อำพรางด้วยการเมืองแบบพหุพรรค และไม่มีฝ่ายค้านในสภาอย่างรูปแบบเสรีประชาธิปไตย ในขณะที่รัฐไทยนั้นเป็นการเมืองระบบพรรคที่มีฝ่ายค้านในสภา มีสื่อเสรี และไม่อาจห้ามสื่อไทยหรือสื่อสากลนำเสนอบทวิจารณ์ทางการเมืองพาดพิงพม่า ดังนั้น บทเรียนที่แฝงอยู่ในมโนทัศน์ประชาธิปไตยแบบรัฐสภาที่ให้ภาพลบแก่พรรคการเมือง และบทสรุปที่แฝงอยู่ในมโนทัศน์ประชาธิปไตยแบบมีวินัยที่ยกย่องกองทัพ จึงอาจก่อให้เกิดวาทกรรมทางอุดมการณ์ที่โลกตะวันตกใช้กดดันพม่าโดยผ่านไทย

นัยสำคัญของมโนทัศน์ผู้นำประเทศที่อาจส่งผลกระทบต่อไทย

มโนทัศน์ผู้นำประเทศได้ทำให้กองทัพพม่าเป็นสถาบันสูงสุดและเป็นสถาบันที่สร้างผู้นำประเทศด้วยภาพลักษณ์เชิงอุดมคติอย่างยอดเยี่ยม (●V)(M)(U)(S)(E)(S)(◆) อีกทั้งในทางปฏิบัติ พม่ายังสร้างฐานอำนาจให้กองทัพด้วยรูปแบบพรรคแกนอย่าง USDA/USDP โดยอาศัยอุดมการณ์สหภาพ (Union Spirit) ที่สืบทอดแนวปฏิบัติมาจากสมัยสังคมนิยม ดังนั้น พรรคการเมืองหรือกลุ่มชนชาติที่มีแนวคิดทางการเมืองแบบเสรีนิยม (Liberalism) หรือสหพันธรัฐนิยม (Federalism) จึงยากที่จะมีโอกาสเข้าร่วมรัฐบาลหรือขึ้นเป็นผู้นำประเทศ นอกจากนี้ กองทัพพม่ายังถือว่ากลุ่มการเมืองที่ยึดอุดมการณ์ทางการเมืองสุดขั้วอย่าง ค อ ม มิ ว นิ ส ต์ เสรีนิยม หรือ เชื้อชาตินิยม ต่างเป็นภัยคุกคามต่อความมั่นคงของประเทศ อีกด้วย

ในส่วนที่อาจส่งผลกระทบต่อไทยนั้น ความคิดที่ว่ากองทัพเป็นสถาบันเดียวที่ผูกขาดการสร้างผู้นำประเทศนั้นเป็นการกีดกันผู้นำที่มาจากพรรคการเมืองที่มีศักยภาพที่จะตั้งรัฐบาลหรือเป็นฝ่ายค้าน ดังนั้น พม่าจึงอาจประสบกับปัญหาการเรียกร้องประชาธิปไตยอย่างต่อเนื่อง กอปรกับไทยยังอาจเป็นพื้นที่เคลื่อนไหวของกลุ่มต่อต้านรัฐบาลพม่าและเอ็นจีโอที่ต่อต้านรัฐบาลเผด็จการทหาร ดังนั้น ความกังวลที่แฝงอยู่ในมโนทัศน์นักการเมืองที่พึงพาต่างชาติ มโนทัศน์กลุ่มชนชาติที่เป็นกองกำลังชนกลุ่มน้อย และมโนทัศน์พรรคการเมืองที่ยึดอุดมการณ์เสรีประชาธิปไตย จึงอาจชักพาฝ่ายไทยไปผูกพันกับปัญหาการเรียกร้องประชาธิปไตยในประเทศพม่าต่อไป

กล่าวโดยสรุป มโนทัศน์ทั้ง 3 ชุดนั้นซ่อนเงื่อนงำที่อาจนำมาสู่ปัญหาระหว่างไทยกับพม่าอย่างน้อย 3 ประเด็น ได้แก่ การรุกรานอธิปไตยทางเส้นเขตแดน การวิพากษ์อุดมการณ์ทางการเมืองที่ต่างกัน และการถูกดึงให้ไปเกี่ยวข้องกับการเมืองภายในพม่า กอปรกับรัฐพม่ายังมีความกังวลต่อปัญหาตักค้ำในประเด็นความมั่นคงแบบเดิม (Traditional Security)

ต่อต้านเศรษฐกิจเสรีนิยมแบบใหม่ (Neo-liberalism) และยังเห็นต่างในอุดมการณ์ทางการเมือง (Political Ideology) บนเส้นทางประชาธิปไตยที่ขัดขนานหรือต่างวิถีกับรัฐไทย ฉะนั้นฝ่ายไทยจึงควรตระหนักถึงปัจจัยที่อาจเป็นชนวนนำไปสู่เงื่อนไขดังกล่าว อาทิ การพึ่งพาทรัพยากรและแรงงานพม่าอย่างไม่เป็นธรรม การคุกคามหรือเอาเปรียบจากระบบทุนนิยมเสรีของไทย การวิพากษ์วิจารณ์กองทัพพม่าหรือเผด็จการทหาร และการเคลื่อนไหวทางการเมืองของกลุ่มต่อต้านรัฐบาลพม่า เป็นต้น พร้อมกันนี้ ควรต้องให้ความสำคัญต่ออัยสำคัญของประวัติศาสตร์แห่งชาติพม่าชุดใหม่ แนวทางการเมืองแบบใหม่ของพม่า และผู้นำประเทศพม่าที่ต้องมาจากกองทัพแห่งชาติ ทั้งนี้เพื่อความเข้าใจเกี่ยวกับโครงสร้างอำนาจและพลวัตทางการเมืองของพม่าจากมิติภายใน

Barker, Chris. *The SAGE Dictionary of Cultural Studies*. SAGE Publication, London. 2004.

Barthes, Roland. *Elements of Semiology*. (translated by Annette Lavers and Colin Smith). Hill and Wang, New York. 1977.

Jönsson, Kinstina. *Authoritarian states in Southeast Asia in time of globalization: Vietnam, Cambodia, Laos and Myanmar. Globalization and its Counter-Forces in Southeast Asia* edited by Terence Chong. Institute of Southeast Asian Studies, Singapore. 2008.

Lawler, Steph. *Identity: sociological perspectives*. Polity Press, USA. 2008.

Martin, Bronwen and Felizitas Ringham. *Key Terms in Semiotics*. Continuum. 2006.

Pratishthananda, Pin-Kwan. *Contesting US hegemony : a case study on Myanmar. Asian Review* vol.16. Institute of Asian Studies, Chulalongkorn University. 2003.

Rotberg, Robert I. (editor). *Burma: Prospects for a democratic future*. Brookings Institution Press, USA. 1998.

Silverstein, Josef. *The evolution and salience of Burma's national politic culture. Burma: Prospects for a democratic future* edited by Robert I. Rotberg. Brookings Institution Press, USA. 1998.

Smith, Martin. "Burmese Politics after 1988", *Burma Political Economy under Military Rule*. 2001.